BUITEN de orde

1
2015
€ 2,50

THEMA

Rojava

Tussen revolutie en illusie

Economie op zwart zaad
Maar de ECB wil feest

Goedkope atoomstroom
Wie zal dat betalen?

Vluchtelingen redden
Volgens Teveen niet onze zaak

: van

Buiten de Orde

Op 7 januari schoten twee mannen met kalasjnikovs zich het kantoor van Charlie Hebdo binnen om daar de redactieleden te doden, die in vergadering bijeen waren. Onder de slachtoffers bevonden zich bekende medewerkers van Le Monde libertaire, radicale antimilitaristen als Charb en Cabu die met Wolinski de strijd aanbonden tegen alle stelsels op het gebied van gehoorzaamheid en de seksuele repressie die daarmee samengaat. Als gezworen enragés hebben zij de zedelijke samenleving ontkleed tot een warenstelsel zoals men dat in bordelen aantreft. Ambtsketens, soutanes, djellaba's en al dan niet baardige kruisbeelden stelden zij als reclame voor opium aan de kaak. Daarmee overtraden zij de zedelijkheidswetten, maakten die belachelijk en overbodig. Laat de lezer, getroffen door hun vaak blote beelden, zelf de weg naar de vrijheid vinden.

Doen wij dat ook? Niet als we meehuilen met de met de falanx van staatshoofden die vanaf het Plein van de Republiek tot die der Natie met een roedel van anderhalf miljoen personen in 'de Marseillaise zingen' over de geheven bloedvlag en het onzuivere bloed dat hun sporen drenkt. Wel als we zelf de tijd nemen om mensen uit te leggen wie deze tekenaars waren, wat zij voorstonden en hoe geestig zij zijn. Dat is dus voor een volgend nummer! Laten we voorlopig een gedicht zijn werk doen, zoals Van Doesburg wilde dat Dada dit deed. In dit nummer proberen we ons een beeld te schetsen van een gedachtegoed dat het werkelijke antwoord probeert te geven op het staatsstelsel, waarvan IS de karikaturale maar ook absolutistische spiegel is. En voorlopig zien we daarvan beelden uit het Koerdische Rojava, waarvan wij beelden proberen te interpreteren. De Koerden hebben op een of andere manier IS verslagen in Kobane, maar of dat het werkelijke antwoord is. We zijn er nog niet uit, omdat wij de vrijheid nemen met meerdere stemmen daarover te spreken en de lezer ook hier aan het werk te zetten. Misschien dat hij of zij kan deelnemen aan het internationale debat, waarover hier ook iets wordt gezegd. Of zich spiegelen aan de communautaire bewegingen in Griekenland, CrimethInc. en zelf dromen over de verdediging van 'autonome zones' tegen het openbare gezag. Een gezag dat zelf partij kiest voor de top van het bedrijfsleven, als Europa zich via 'handelsverdragen' uitlevert aan de internationale concerns van de TTIP. Daarvoor verwijzen wij in dit blad naar een ander krantje dat de TTIP van de sluier opligt, de nikab van geheimhouding, waardoor je op dit moment alleen maar met de ogen van Wikileaks mag kijken. Maar laten wij anarchisten zelf niet karikaturen vervallen. Een stuk van Alert! over 'anarcho-nationalisten' kan hierbij als waarschuwing dienen.

de Redactie

colofon

Buiten de Orde
Het anarchistische kwartaalblad Buiten de Orde is een uitgave van de Vrije Bond. De redactie is in redactioneel opzicht onafhankelijk van de bond. Standpunten ingenomen in het blad vertegenwoordigen niet noodzakelijkerwijs die van het redactiecollectief. Het blad besteed aandacht aan een breed scala van onderwerpen en wil naast een blad voor de leden van de Vrije Bond een blad van de hele anarchistische beweging zijn. Overname van artikelen met bronvermelding wordt van harte toegejuicht.

Abonnementen
Leden van de Vrije Bond krijgen Buiten de Orde gratis thuis; niet-leden kunnen zich abonneren voor 15,00 euro per jaar. Voor mensen in de gevangenis is Buiten de Orde gratis. Oude nummers zijn op te vragen bij het secretariaat van de Vrije Bond.
Je kunt je abonneren door o.v.v. 'abonnement Buiten de Orde' 15,00 euro over te maken op:
Rekeningnummer IBAN: NL80INGB0005495473 | BIC/Swift: INGBNL2A t.n.v. Vrije Bond Amsterdam

Verkooppunten
Losse nummers zijn te koop voor 2,50 euro bij de betere linkse boekhandel:
Het Fort van Sjakoo (Amsterdam), De Rooie Rat (Utrecht), Rosa (Groningen)

Redactie Buiten de Orde
Postbus 16521 | 1001 RA Amsterdam | Nederland
I: www.vrijebond.org/buitendeorde | E: redactie@buitendeorde.nl | T: 0858778958

Secretariaat Vrije Bond
Postbus 16521 | 1001 RA Amsterdam | Nederland
E: secretariaat@vrijebond.nl | I: www.vrijebond.org | T: 0858778958

: in

Buiten de Orde

Thema – Rojava

Literatuur en cultuur

Rubrieken

Maquette van Hinkley Point C

Wie gaat dat betalen?

Het sprookje van de goedkope atoomstroom

Vaak wordt gezegd dat kernenergie heel goedkoop is en de enige vorm van elektriciteitsproductie die zonder subsidies kan overleven. 'Too cheap to meter' was de belofte vroeger. De realiteit is dat veel kerncentrales in Europa oud zijn en vrijwel aan het einde van hun economische (en vaak ook technische) verwachte levensduur zitten. Dat betekent dat ze nu nog heel goedkoop elektriciteit produceren en veel opbrengen. Feit is ook dat al die kerncentrales, zonder uitzondering, door de staat zijn gebouwd en gefinancierd. Nu sommige landen dan ook bezig zijn om de bouw van nieuwe kerncentrales te plannen en dat ogenschijnlijk aan de markt overlaten duikt er een probleem op: wie zal dat betalen?

Een van de (weinige) landen in Europa die inzetten op de bouw van nieuwe kerncentrales is Engeland. [1] Het was de in 2003 net gekozen Labour-leider Tony Blair die vol inzette op kernenergie en de komst van nieuwe kerncentrales aankondigde. Probleem was dat het allemaal niet opschoot en economisch niet haalbaar was, en door de aangekondigde nieuwe kerncentrales het vertrouwen om te investeren in alternatief productievermogen bepaald niet groeide. Gevolg: een dreigend energietekort als de oude kerncentrales in het komende decennium gesloten moeten worden.

Kortom, het was zaak een list te verzinnen. En zo gebeurde. Voor de eerste twee te bouwen kerncentrales, twee 1600 MW (megawatt) kerncentrales in Hinkley Point, werden in samenwerking met de beoogde exploitanten plannen ontwikkeld.

Die plannen behelzen vanaf de opening voor de eerste 35 jaar (2023-2058) een gegarandeerde prijs voor alle elektriciteit van deze nieuwe centrales (samen goed voor zeven procent van de totale capaciteit van het Verenigd Koninkrijk) van 92,50 pond per megawatt, oplopend tot 279 pond per megawatt door inflatiecorrectie. Dit is twee keer zo veel als de huidige marktprijs. In totaal is dat ongeveer 21 miljard euro. Na 15 en 25 jaar bestaat de mogelijkheid dat bedrag nog te verhogen. Verder mag EDF Energy, het bedrijf dat de centrales wil bouwen, goedkoop geld lenen van de staat (kredietgarantie) en wordt een eventuele verhoging in verzekeringskosten gecompenseerd. En, ook niet onbelangrijk, moet EDF schadeloos gesteld worden bij sluiting van de kerncentrales door volgende regeringen.

Probleem was nog wel dat de Europese Commissie moest bepalen of het hier toegestane staatssteun betrof. Hoewel een dergelijk besluit nog lang op zich leek te laten wachten, meldde het Duitse blad Der Spiegel op 1 oktober opeens over een kopie te beschikken van het besluit van Europese Commissaris voor Concurrentie, Almunia. Tot verbazing van iedereen was dat besluit het toestaan van deze constructie. Verbazend, want tot dan toe had ook Almunia zich bepaald niet positief uitgelaten over de Engelse plannen.

Op 8 oktober werd in een hoofdelijke stemming achter gesloten deuren het voorstel van Almunia om de maatregelen goed te keuren, aangenomen. Er is geen manier om daar invloed op uit te oefenen, de commissarissen zitten daar niet namens een bepaald land en dus het heeft geen zin bijvoorbeeld via het Nederlandse parlement te proberen een stemming af te dwingen. Laka heeft in allerijl een e-mailactie opgezet om Kroes (de Nederlandse Europese Commissaris, toen van Digitale Agenda, maar de voorganger van Almunia als Commissaris voor Concurrentie en, als echte VVD-liberaal, uitgesproken tegen subsidies) te bewegen om tegen te stemmen. Binnen een dag zijn er meer dan honderd brieven aan haar verstuurd, met de oproep om tegen het voorstel te stemmen. Hoewel de stemming geheim is, is wel duidelijk dat Kroes niet hoorde bij de tegenstemmers. Het was op de valreep een afscheidscadeau van de Europese Commissie voor de nucleaire industrie van enorme omvang. De Commissie trad namelijk per 31 oktober af.

De huidige Europese Commissie heeft bepaald dat gegarandeerde prijzen (feed-in tariffs) op hernieuwbare energie na 2017

moeten verdwijnen omdat het de concurrentie verstoort. Aan de andere kant heeft ze goedgekeurd dat kernenergie tot 2058 gegarandeerde prijzen kan ontvangen omdat het de concurrentie niet verstoort. Almunia's opvolger, de Deense Margrethe Verstager, heeft heel wat uit te leggen. Denemarken betaalt een niet-indexeerbare prijs van 78 euro per MWh (50 pond per MWh) voor een periode van tien jaar aan wind op land.

Maar zelfs nu is het nog onzeker of de kerncentrales gebouwd gaan worden: de geschatte kosten voor de twee kerncentrales in Hinkley Point waren in oktober opgelopen tot 24 miljard pond, dat is acht miljard meer dan het gepubliceerde bedrag tot dan toe. De beoogde bouwer AREVA verloor in 2014 meer dan de helft van haar beurswaarde – en sinds 2007 87 procent van haar beurswaarde – en heeft het financieel zeer zwaar. Verwacht wordt dat Chinese bedrijven tot veertig procent van de kerncentrales gaan financieren, de rest is voor een groot deel nog onduidelijk.

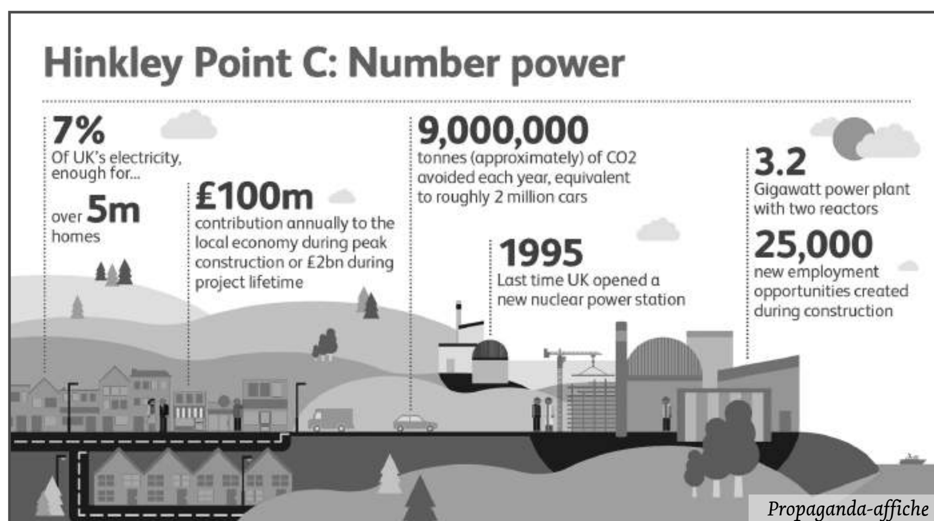
Er zijn ook nog wel politieke hindernissen. In mei zijn er algemene verkiezingen en hoewel Labour niet echt tegen de bouw van nieuwe kerncentrales is heeft de partij wel vragen over een aantal aspecten van de deal. Dat levert onzekerheid op en dat maakt het weer lastig om medefinanciers te vinden.

Daarbij komt dat Oostenrijk heeft aangekondigd het Europese besluit juridisch aan te vechten. Dit is geen achterhoedegevecht en zorgt nog voor jaren onzekerheid. Ook een aantal organisaties gaat dat doen. Om dit te ondersteunen is er ook een petitie van ElektrizitaetsWerke Schoenau. Schoenau is een stadje in het Duitse Schwarzwald dat het regionale elektriciteitsnet heeft teruggekocht van een grote multinationale onderneming als protest tegen kernenergie en inzet op alleen lokale productie van duurzame energie. [2]

De zaak wordt angstvallig bekeken door een aantal andere Europese landen die ook op deze manier de door hen gewenste nieuwe kerncentrales willen financieren: Polen en Tsjechië bijvoorbeeld. Ook de bouw van de andere tien geplande nieuwe kerncentrales in Engeland hangt hier vanaf. En, zou je kunnen zeggen, de toekomst van kernenergie in Europa. Tegelijkertijd is het mantra dat kernenergie de enige manier is om elektriciteit te produceren zonder subsidie redelijk verstomd.

Ook Europees geld voor nieuwe Nederlandse reactor?

Maar ook Nederland zit te azen op Europees geld voor kernenergie. In Petten moet de opvolger van de hoge flux reactor (HFR) gebouwd worden. Die nieuwe 'multi-purpose' reactor moet er in 2023 staan en Pallas gaan heten. De HFR is nu ruim vijftig jaar oud en behoorlijk krakkemikkig. Om er voor te zorgen dat de HFR het blijft doen totdat Pallas in bedrijf is, is er door exploitant NRG een investeringsprogramma opgesteld van 82 miljoen euro. Maar geen enkele bank wil NRG dat geld lenen, dus dat gaat de overheid doen. Daarnaast is er al een lening door Rijk en provincie van 80 miljoen euro afgesloten voor de voorbereidende fase (ontwerp, aanbesteding en vergunningstraject) van Pallas. Die 80 miljoen euro zijn noodzakelijk omdat eerdere pogingen rond 2010 om tot een aanbesteding te komen afgebroken zijn door gebrek aan financiering. De politieke belofte is dat Pallas privaat gefinancierd zal worden: er zal geen publiek geld naartoe gaan. Er zijn volop aanwijzingen dat ook deze keer private partijen niet staan te springen om er geld in te steken. Er is weliswaar een (geheime) business case, maar die is volgens ons achterhaald door marktontwikkelingen en technologische innovatie.

Propaganda-affiche

Het was op de valreep een afscheidscadeau van de Europese Commissie voor de nucleaire industrie

Maar Pallas moet en zal er komen; officieel vooral voor de productie van medische isotopen. Steeds duidelijker wordt dat dat argument onzin is en dat de achterliggende reden is de kennis en infrastructuur voor een eventuele toekomstige rol van kernenergie in stand te houden: zonder een nieuwe testreactor is dat definitief het einde van kernenergie in Nederland. En dat is tegelijkertijd ook het belang om Pallas tegen te houden.

Begin december ontdekte Laka dat de Nederlandse overheid, ondanks de belofte van private financiering, geld vraagt voor Pallas van het Europese investeringsfonds. Dat fonds moet de kwakkelende economie stimuleren door investeringen te vergemakkelijken. Dit denkt ze te doen door een deel van de te investeren kosten te subsidiëren. De Nederlandse overheid vraagt 200 miljoen van de 600 miljoen euro als subsidie, met als doel marktpartijen te interesseren om de rest met minder risico te gaan financieren.

Meer dan een halve eeuw na de komst van de eerste 'commerciële' kerncentrales is het duidelijk dat kernenergie niet kan overleven zonder grootschalige financiële injecties van de overheid; vaak in de vorm van belastingvoordelen, goedkope leningen, kredietgaranties en soms ook in de vorm van directe subsidies. Atoomstroom is niet goedkoop. Ook dit sprookje over kernenergie is achterhaald.

door Dirk Bannink, Stichting Laka

Meer info:
Stichting Laka info@laka.org www.laka.org

Abonneer je geheel gratis op Kernenergienieuws en ontvang meerdere keren per week nieuws en analyse, door een mailtje naar kernenergienieuws-subscribe@laka.org

Noten:

1. Soms schrijf ik Verenigd Koninkrijk (met betrekking tot de EC), maar soms ook Engeland als het gaat om meer interne aangelegenheden: er is namelijk geen consensus in het VK over kernenergie: Schotland bijvoorbeeld wil geen nieuwe kerncentrales en eist sluiting van de bestaande. Maar Londen (Engeland) bepaalt het beleid van het VK.
2. https://www.ews-schoenau.de/kampagne.

Rellen tijdens de EU-top

De donkere dagen voor Kerstmis

De onwetendheid van burgers over het TTIP

20 december 2014. Vandaag ging ik na een dag demonstreren in Brussel boodschappen doen bij de grootste kruidenier van Nederland. Voor de winkel stonden enthousiaste CDA'ers met boodschappenkarretjes, boodschappenkarretjes waar je je gift voor de voedselbank in kon deponeren. Er lag al van alles in, koffie, thee, rijst, koekjes, kransjes en een fotografische glimlach van het CDA. Ik kon het niet laten om mijn kritiek te eraan toe te voegen, het is mede te danken aan het CDA dat er voedselbanken zijn en dat mensen in armoede zijn geraakt. Het was het CDA dat met de fascistoïde PVV ging samenwerken en de besparingen en bezuinigingen doorzette: 'Schouders eronder en gaan met het liberaliseren en het besparen op overheidsuitgaven.' Dit vonden de CDA'ers natuurlijk niet leuk, zo'n boodschap in hun karretje en ze wensten mij een goede kerst. Met ingehouden woede ging ik mijn boodschappen halen en kwam weer terug met de vraag: 'Hoe stemt het CDA als het TTIP aan de orde komt?'

TTIP, wat is dat, waar gaat dat over? Zie je nou, niemand of weinigen weten waar TTIP voor staat, laat staan wat dit voor hen gaat betekenen – als zelfs actieve leden van het CDA niet weten wat het inhoudt. Ik heb ze in het kort verteld waarover het TTIP, het Transatlantisch Handel- en Investeringspact, gaat en toen ging er een klein belletje rinkelen. 'Handelsverdragen zijn dingen waarmee je voorzichtig moet zijn. Een land heeft geen vrienden, maar belangen', was het antwoord van een van de CDA' ers. Een ander zei dat de burgers in slaap worden gehouden met onder andere the Voice of Holland. Maar wat nou? Als vele andere van de politieke partijen niets weten te vertellen over het TTIP (kunnen ze ook niet echt want het is allemaal geheim), hoe kunnen burgers dan weten wat hen boven het hoofd hangt? Regelmatig probeer ik mijn collegae in de zorg iets te vertellen over politieke onderwerpen, ze luisteren met één oor terwijl hun vingers zich over het beeldscherm van hun smartphone bewegen. Te ingewikkeld allemaal.

De Europese top

19 december 2014. We vertrekken vanuit Wageningen met kritische studenten naar Brussel. Brussel, dat ondanks alle energieproblemen fel verlicht werd door de kerstversieringen en lantarenpalen. Brussel , dat je wil doen geloven dat de EU één gezellige groene en democratische familie is, waar je stem geldt als middel voor democratische besluitvorming. Brussel, waar vrouwen op straat rondom het Europees Parlement in de kou en regen hun diensten aanbieden. Brussel, waar het sprookje in stand wordt gehouden, maar waarin weinig mensen geloven.

Europese leiders zouden op 18 en 19 december een tweedaagse top houden over Euro-

pese begrotingen en het VS/EU handelsverdrag TTIP. Twee dagen? Dat vond men toch wel heel lang – vóór de kerstdagen en de oliebollen, hups even de punten er doorheen jassen en snel weg om de cadeautjes onder de eigen kerstboom te leggen. Dus bleven op 19 december alle lekkere hapjes en drankjes voor de tweede dag van de top onaangeroerd achter, wie weet of ze nu in de grote Europese afvalbak terecht zijn gekomen. De Europese leiders waren dus vertrokken, maar toch gingen enkele duizenden demonstranten de straat op. Uit verschillende Europese landen waren ze al dan niet per tractor gekomen om hun protest te laten horen en zien. Regen, kou en wind weerhielden hen niet om uren in de zwaar bewaakte Europese wijk van lobbyisten, multinationals en parlementsgebouw te demonstreren. Vlaggen van vakbonden, regenponcho's van ATTAC, nagemaakte wapenschilden van de Alliantie D19-20; een samenwerkingsverband van een tachtigtal organisaties van onder andere boeren, vakbonden, Ngo's, jongerenorganisaties, feministen, en milieumilitanten. Er waren tenten waar je warme chocolade melk en croissants kon krijgen en kon schuilen tegen de guurte. Voor een van de ingangen die leidden naar het Europees Parlement stonden tractoren van boze boeren en drie brandstapels waar de koppen van Angela Merkel, Juncker en Di Rupo onder luid gejuich in elkaar werden geslagen en in de fik gestoken. Een brand die hoog oplaaide en de lucht met rook en vonken bezoedelde. Ik vroeg mij af waar het hoofd van Frans Timmermans was gebleven, hoorde hij niet naast Commissievoorzitter Juncker te staan en te zweten van angst om de hitte onder zijn voeten? Een waterkanon van de politie verscheen en nam stelling om het vuur en demonstranten te kunnen bewateren. Er klonken oorverdovende schoten uit een soort kanon dat demonstranten hadden meegenomen. Er werd van de ene naar de ander ingang gelopen, waar agenten met wapenstok, schild en lichaamsbedekking achter hekken met prikkeldraad stonden. Misschien waren deze brave lieden bang dat de paar duizend demonstranten zich in de hekken met prikkeldraad zouden werpen. Zo deden zij alsof zij met moed en gevaar voor eigen leven het parlement stonden te beschermen.

Onder dekking van een politiehelikopter konden wij onze demonstratieve tocht rondom het parlement aanvangen. Die werd natuurlijk ook begeleid door stille agenten, die zich hadden omgetoverd tot demonstranten en waarbij een vrouwelijke agent haar gezicht had bedekt. Stond heel stoer en gevaarlijk, veel gevaarlijker dan de aanwezige demonstranten. Doordat de demonstranten zo ver over het gebied verspreid waren, was het niet duidelijk hoeveel

Twee dagen EU-beraad over het TTIP? Dat vond men toch wel heel lang

er waren. Tijdens het lopen werd dit duidelijker en dat gaf moed, veel moed, een hele lange stoet kleurde de lange weg naar het parlement. Spandoeken in diverse kleuren en talen, regenponcho's, een maskerade van een zakenman die met zijn chloorkippen achter een consument aan rende, muziekbandjes, het geluid van tractoren, prachtig om te zien en te horen. Na de demonstratie werden er toespraken gehouden, gepassioneerd en fel werden de volgende acties aangekondigd, Blockupy op 18 maart 2015 bij de ECB in Frankfurt, op 18 april 2015 een internationale actiedag tegen het vrijhandelsverdrag TTIP, met deelname aan weerszijden van de Oceaan.

Terugkomend op de CDA'ers bij de grootste kruidenier

Natuurlijk weten zij weinig over het TTIP en de Europese top, ook zij moeten werken voor hun brood en hebben natuurlijk van hogerhand de opdracht gekregen om net zoals andere politieke partijen voedsel te verzamelen voor de voedselbank. Als je via Google zoekt naar artikelen over de Europese top vind je enkele spaarzame hits, over de afwezigheid van Rutte in verband met de crisis rondom de vrije artsenkeuze, over Bert Koenders die geweigerd werd tijdens de top en de vertegenwoordiging van Rutte door de Luxemburgse premier Bettel. Het Financieele Dagblad en BNR Nieuwsradio hebben er aandacht aan besteed, media die door velen juist niet gelezen of beluisterd worden. Als je kijkt op de site van de rijksoverheid kun je lezen hoe Nederland en de EU de onderhandelingen en voorstellen zo transparant mogelijk willen houden, je moet alleen de pagina in de gaten houden en geloven in sprookjes.

Miljarden rollen weer over tafel om innovatiever te worden, haast te maken met handelsverdragen en met publieke investeringen groei te stimuleren, om zo als Europa te kunnen concurreren in de boze buitenwereld. Teksten uit de Europese Raad waar weinigen zich iets bij kunnen voorstellen of iets van zullen merken, zeker niet als je naar je boodschappenlijstje voor de voedselbank kijkt.

door José van Leeuwen

Meer info:
Op dit moment te verkrijgen via TTIP van de ijsberg, een gratis krant over het dreigende TTIP-vrijhandelsverdrag.
Zie ook Globalinfo.nl voor dagelijkse berichtgeving over vrijhandelsverdragen

Intocht van Sinterklaas en Zwarte Piet, Amsterdam (1960)

Een verschuiving van panelen

Antiracisme op vier fronten

Het landschap van antiracistische strijd in Nederland is de afgelopen vier, vijf jaar tamelijk radicaal veranderd. De gevestigde politiek straalt een beklemmend racisme uit, waarin de PVV voorop loopt terwijl CDA, PvdA en VVD op slechts geringe afstand volgen. Het repressieve deportatiebeleid van staatssecretaris Teeven is intussen al net zo spreekwoordelijk als dat van zijn beruchte voorloper Verdonk. Maar tegen die stroom in verheffen zich stemmen. Die klinken vanuit door racisme getroffen mensen zelf.

Antiracisme is niet langer enkel een thema voor mobilisatie van progressieve en radicale activisten. Het is strijd van niet-witte mensen en gemeenschappen zelf die op de voorgrond treedt, op een manier die eerder in Nederland tamelijk zeldzaam was. Dat is een grote stap vooruit.

Het traditionele antiracisme van de afgelopen decennia was een zaak van links, en het werd gedomineerd door witte activisten. Het waren manifestaties en demonstraties voor verdraagzaamheid en tegen uitsluiting. Die trokken veelal mensen die al van de noodzaak van antiracisme waren overtuigd: delen van de achterban van linkse partijen, en van de radicaal-linkse scene. Migranten namen deel, maar het betrof veelal mensen die, via organisatorische of persoonlijke banden, al met deze delen van links waren verbonden. De ideologie bestond deels uit linkse en op zich juiste thematiek, met nadruk op solidariteit, gelijkwaardigheid en wijzen op het feit dat racisme zondebokken aanduidt en de aandacht van de echte problemen afleidt. Deels bestond die uit een algemeen humanitarisme, met oproepen tot verdraagzaamheid en retoriek van zo-gaan-we-toch-niet-met-elkaar-om-in-dit land. Alsof Nederland ‘eigenlijk’ een paradijs van tolerantie was dat nu door Wilders werd verziekt. En alsof ‘tolerantie’ – ‘het verdragen van iets dat je eigenlijk niet leuk vindt’ – op zich geen racistische aanname bevat.

Er bestonden ook radicalere vormen. Kleine groepen activisten vochten de onderdrukking, opsluiting en deportaties van mensen zonder verblijfspapieren aan, acties die soms grotere weerklank kregen als de onderdrukking tot schokkende gebeurtenissen had geleid, zoals bij de Schipholbrand van 2005. Antifascistische Actie (AFA) organiseerde intussen strijd zodra nazi-groepen pogingen deden om marsen te houden door een stad. AFA ontwikkelde daarin een tamelijk effectieve strategie, door niet de nadruk te leggen op de traditionele tegendemonstratie, maar mensen ter plekke aan te moedigen zelf in actie te komen om de nazi's de voet dwars te zetten. Zo maakten buurtbewoners zelf duidelijk dat nazi 's niet welkom waren, doken plaatselijke voetbalsupporters op om duidelijk te maken dat in hun stad fascisten hun gang niet konden gaan. En dan rapporteerde de AIVD verontwaardigd dat AFA mensen op de achtergrond manipuleerde en zelf in de luwte bleef! Alsof mensen manipulatie nodig hebben – in plaats van voornamelijk tijdige informatie – om tegen nazi's in hun buurt te strijden. Zowel antifascistische strijd als radicale solidariteit met vluchtelingen zag veel deelname vanuit anarchisten. Gelukkig maar! Het betrof echter voornamelijk witte activisten. Die namen en nemen het voor zwarte mensen op. Maar zwarte mensen zijn maar in zeer geringe mate deelnemers aan die strijd.

De Nederlandse grenzen

Precies dat is op vier fronten aanzienlijk veranderd. Het eerste front betrof vluchtelingenstrijd. In de laatste weken van 2011 begon een groep Somalische vluchtelingen die uit de opvang waren gezet een kamp op de stoep van asielzoekerscentrum Ter Apel. Al snel groeide dat uit tot een actie van aanzienlijke omvang. Vluchtelingen zelf zeiden ermee: wij zijn hier, wij kunnen nergens heen, maar we gaan niet weg, en we eisen verblijfsrecht. Daarmee veranderden deze vluchtelingen van slachtoffers voor wie ac-

tievoerders moesten opkomen, in mensen die zelf voor hun rechten opkwamen. De eis voor verblijfsrecht is weliswaar nog niet de eis van opheffing van grenzen die radicale, anarchistische solidariteitsactivisten stellen. Maar het is een stap erheen. En vooral: het is een eis vanuit vluchtelingen, vanuit de betrokkenen zelf, wiens zelfbeschikking centraal kwam te staan. Solidariteit betekent in zo 'n situatie: deze mensen steunen in hun strijd voor de door henzelf geformuleerde eisen.

Antiracisten kwamen zo in een ondersteunende rol terecht. Het was in de tijd dat er hier en daar nog kampen stonden van de Occupy-beweging, daar had men intussen ervaring, ook praktisch, opgedaan met politiek kampeerwerk. Vanuit Occupy kwam snel steun op gang, en Occupy Rotterdam heeft zich tot op de dag van vandaag ontwikkeld tot een hardwerkende solidariteitsgroep die acties van uitgeprocedeerde migranten ondersteunt, maand na maand. Maar het meest opmerkelijke: er wás van nu af aan strijd om te ondersteunen, de kracht kwam nu van vluchtelingen zelf. Het was de vluchtelingenstrijd zelf die solidariteitsactivisten ook weer van nieuwe inspiratie voorzag. Het is niet helemaal toevallig dat in datzelfde jaar groepjes activisten die zich al langer tegen de onderdrukking van vluchtelingen/papierlozen inzetten, een samenwerkingsverband van de grond kregen: het No Border-netwerk dat in augustus van het jaar daarop, 2013 een relatief succesvol No Border-kamp hield in Rotterdam.

Het kamp in Ter Apel bestond niet heel lang. Maar in het voorjaar kwam er een tweede ronde in Ter Apel, waar het aantal deelnemende vluchtelingen nu aanzienlijk groter werd. Het eindigde met ontruiming door de politie. Actiekampen in Den Bosch, en vooral in Den Haag en Amsterdam, bestonden die zomer en herfst, en sommigen hielden maandenlang stand. Ze trokken forse media-aandacht, en kregen weerklank. Mensen konden er moeilijk omheen: deze mensen hadden geen verblijfsstatus, maar ze konden ook nergens heen. Het logische en humane antwoord: geef deze mensen het verblijfspapier waar ze om vragen. De staat weigerde dat te doen, en probeerde in plaats daarvan mensen met dubbelzinnige toezeggingen af te poeieren: jullie krijgen opvang als jullie meewerken aan uitzetting. Maar de ME ging ook bij herhaling tot gewelddadige ontruiming van de kampen over. En daarbij werd extra hard ingehakt op solidariteitsactivisten die waren komen helpen. Vervolgens speelde Teeven zijn demagogische spel waarin hij 'kwetsbare vluchtelingen' afzette tegen 'beroepsactivisten' die mensen 'manipuleerden'. De groepen vluchtelingen zelf trokken in een steeds deprimerender traject van het ene gekraakte gebouw naar het andere: vluchtkerk, vluchtgarage en dergelijke.

Zwarte Piet blijkt vandaag de dag een handvat voor racisme

Affiche uit 1984

Pure uitputting, selectieve repressie en onderlinge verdeeldheid hebben deze strijdgolf goeddeels van haar elan beroofd. Daarmee is het no-border-activisme ook voor een aanzienlijk deel teruggevallen in de patronen die dit type strijd voor de vluchtelingen-actiekampen vertoonde. Die strijd blijft nodig, en krijgt nu en dan nieuwe impulsen, bijvoorbeeld van de hongerstakingen van gedetineerde mensen zonder verblijfspapieren in het voorjaar van 2013. Het is juist de rol van strijdende vluchtelingen zelf, die het no border-gevecht een wezenlijk sterkere dynamiek en ook gevoel van urgentie hebben voorzien. Zij eisten in de praktijk een hoofdrol op. Dat was een grote stap vooruit, waarvan het leerzame effect hopelijk doorwerkt ook nu de strijd goeddeels is weggeëbd.

Er bestaan geen goedheilige knechten

Het tweede front waar de strijd tegen racisme in handen genomen werd door degenen die dat racisme rechtstreeks raakte, was de strijd tegen de racistische karikatuurfiguur Zwarte Piet. Het is een strijd die bij anarchisten veel minder begrip en steun heeft gekregen dan deze verdient. Mensen doen het te vaak nog af als relatief onbelangrijk, als overdreven, als bijzaak. Ik heb dat ook te lang gedaan, totdat ik kennis nam van de berichten van mensen die het rechtstreeks trof, hoe zwarte kinderen geplaagd werden, hoe Zwarte Piet een stok bleek om zwarte mensen mee belachelijk te maken. Die verhalen blijven zich opstapelen. Zwarte mensen die vertelden hoe ze als kind in Sinterklaastijd werden uitgelachen. Zwarte kinderen die niet naar school durfden rond die tijd omdat ze voortdurend voor 'Zwarte Piet' werden uitgemaakt. Zwarte kinderen die thuiskwamen en vroegen: 'mama, ben ik dom? Zwarte Piet is toch ook dom?' Een zwart kind dat thuiskwam, zich in de douche terugtrok en geprobeerd had zich de zwarte huid af te schuren. Zwarte mensen die desgevraagd zeggen dat ze zich vroeger ook al helemaal niet op hun gemak voelden vanwege Zwarte Piet, maar nooit iets durfden zeggen. Ga je die stemmen wegwuiven als aanstellerij? Ga je tegen deze mensen zeggen: het is maar een bijzaak, richt je toch op belangrijker dingen? Voor een moeder is er niets 'belangrijkers' dan haar kind dat van streek uit school komt door Zwarte Piet-getreiter. Zwarte Piet is niet alleen een tot leukigheid vervormde verwijzing naar de tijden van slavernij en kolonialisme. Het blijkt een handvat voor racisme vandaag de dag.

De miskenning van de kwaadaardige koloniale erfenis – een erfenis waar de Zwarte Piet-figuur naar verwijst – is wel één van de redenen waarom de strijd tegen Zwarte Piet belangrijk is. Het is vergelijkbaar met de manier waarop de verdrijving en uitroeiing van de oorspronkelijke bevolking van de VS hardhandig onder de aandacht wordt gebracht door Native Americans zelf die eisen dat een voetbalteam haar racistische Redskins-naam en

mascotte nu eindelijk eens overboord zet. Verdrongen onrecht onder de aandacht brengen is één van de dingen die de strijd tegen de Zwarte Piet-figuur beoogt, maar het gaat dus verder. Zwarte Piet bleek een code voor alledaags racisme dat mensen vernederde, kwetste, beschadigde, dag in dag uit. Het waren mensen uit de zwarte gemeenschappen zelf die stelling namen tegen deze racistische traditie – mensen met een Afrikaanse/Afro-Caribische achtergrond, Surinaams, Antilliaans, Arubaans, Ghanees van afkomst.

Dat stelling nemen was trouwens helemaal niet zo nieuw. Astrid Essed kwam in de herfst van 2013 met een overzicht. [1] Ze noemt onder meer een actie van de Solidariteits Beweging Suriname in 1981, een jaar waarin posters verschenen met ‘Stop geen zwarte knecht in uw sinterklaaspakket’; een demonstratie in Amsterdam Zuidoost in 1996 onder de leus ‘Zwarte Piet = Zwart Verdriet’. In 2003 dienden een aantal organisaties, waaronder het Landelijk Platform Slavernijverleden, een petitie bij de Tweede Kamer in: Afschaffing Zwarte Piet. Er waren ook individuele stemmen, zoals die van Gerda Havertong[2] die in 1987 in het TV-programma Sesamstraat duidelijk maakt dat ze ‘helemaal geen Zwarte Piet’ is, en dat het ‘elk jaar weer hetzelfde liedje is: Sinterklaas is nog niet in het land, hè, of zwarte mensen, grote mensen en kinderen worden voor Zwarte Piet uitgescholden’. Veel veranderde er echter niet. Maar degenen die zeggen dat de Zwarte Pieten-strijd slechts een hype van aandachtstrekkers is, een gril van Quinsy Gario of zo, schofferen daarmee niet alleen deze moedige man. Ze miskennen ook de lange aanloop van de huidige strijd. Met die strijd hadden witte linkse activisten weinig van doen, maar er waren uitzonderingen, zoals de groep Doorbraak en haar voorloper, en ook wel de Internationale Socialisten. En al in 1968 pleitte een zekere M.C. Grunbauer voor de vervanging van Zwarte Piet in haar Witte Pieten-plan. Dat verwees naar het witte fietsenplan van de actiegroep Provo.[3] Dit kritische geluid was deel van de radicale stemming van de jaren zestig. En het leidde tot soortgelijke discussies als nu, zij het op veel minder scherpe toon. Van deelname aan die discussie vanuit zwarte gemeenschappen was echter nog niet merkbaar sprake. Die gemeenschappen waren ook veel kleiner dan nu.

Schilderij van J. Schenkman, begin 1900

Knechtschap en slavernij zijn geen dingen om een kinderfeest mee op te leuken

De strijd tegen de Zwarte Piet-figuur ging door initiatief van Gario en Kno'ledge de laatste jaren een nieuwe ronde in. Petities en uitleg via Sesamstraat bleken onvoldoende, dus kozen actievoerenden voor een steviger aanpak. Ze posteerden zich bij de intocht in Dordrecht met de leus ‘Zwarte Piet = racisme’. De politie pakte de twee op. Tijdelijk leidde dat tot veel aandacht, en in het jaar erop nam de felheid van het publieke debat al flinke vormen aan. In 2013 begon de discussie al snel na de zomer. Gario werd voor TV-kijkend Nederland vernederd en belachelijk gemaakt door Henk Westbroek, er kwam een golf van openlijk racistische agressie tegen hem en tegen elke tegenstander van Zwarte Piet op gang. Een Facebook-actie om Zwarte Piet te behouden trok in no time twee miljoen ‘likes’. Een zwarte mevrouw die op het Malieveld was om aandacht te vragen voor de onderdrukking van Papoea's door Indonesië, werd door Pietverdedigers aangevallen en uitgescholden.

Maar precies de agressie van de Zwarte Piet-fanaten werkte tegen die fanaten zelf. Diezelfde herfst kozen her en der publieke figuren, de zangeres Anouk bijvoorbeeld, de kant van de tegenstanders van Zwarte Piet. Het dagblad Trouw maakte in een redactioneel bekend dat ze ook voor aanpassing van de traditie was. Bestuurders en anderen dachten hardop na over regenboogpieten en dergelijke. Het halsstarrig vasthouden aan een traditie waarvan de racistische ondertonen voor veel mensen toch onmiskenbaar waren als ze er eenmaal op werden gewezen, werd steeds meer een ding van openlijke racisten van de PVV en aanverwanten.

De leus ‘Zwarte Piet = racisme’ bleek intussen een hardhandig maar zeer effectief frame: zelfs degenen die riepen ‘Zwarte Piet is helemaal geen racisme!’ droegen eraan bij dat in het bewustzijn de woorden ‘Zwarte Piet’ en ‘racisme’ aan elkaar gekoppeld raakten. In België kozen strijders tegen Zwarte Piet een vriendelijker leus: Sinterklaas voor iedereen. Ook dat zou wel eens slim kunnen blijken, het roept immers de vraag op: is het feest dan nu niet voor iedereen? En dan kun je inkoppen: nee, vanwege die Zwarte Piet-figuur is het bepaald niet voor iedereen even leuk.

Het jaar 2014 zette de verschuiving in Nederland verder door. Nu beperkte de discussie zich niet meer tot de laatste maanden voor Sinterklaas. Heel het jaar door kwam die herhaaldelijk naar voren. In de herfst waren er meerdere demonstraties, en één actie van burgerlijke ongehoorzaamheid. Die vond plaats in Gouda, toen een honderdtal actievoerders tijdens de Sinterklaasintocht hun Zwarte Piet = racisme-standpunt duidelijk probeerden te maken. De burgemeester verbood dat, de ME pakte vrijwel elke deelnemer op. Demonstraties zoals die in Utrecht eerder die herfst, en de actie in Gouda, bestonden voor een aanzienlijk deel uit zwarte mensen, net als dat de gangmakers van de strijd als Gario en Kno'ledge Cesare zelf ook zwarte mensen waren.

De Zwarte Pieten-strijd is daarmee strijd vanuit de zwarte gemeenschappen zelf, en dat maakt haar extra belangrijk. Zelf-emancipatie is immers de sleutel tot elke werkelijke bevrijdingsstrijd. Het is een strijd om presentie en om representatie. Het is een strijd om presentie: zwarte mensen zijn aanwezig in het hart van de Nederlandse maatschappij, en laten zich niet meer buiten beeld duwen. Dit klinkt verwant aan een leus van actievoerende vluchtelingen: ‘Wij zijn hier’. Het is een strijd om representatie, om hoe zwarte mensen worden afgebeeld en gesymboliseerd, en

wie daarover gaat. Zwarte mensen accepteren niet langer dat witte mensen voor hun eigen plezier een soort imitatie-zwarte neerzetten, een karikatuurfiguur. Knechtschap en slavernij zijn geen dingen om een kinderfeest mee op te leuken, maar ontwrichtende ervaringen waar nabestaanden terecht serieus aandacht en rechtsherstel voor opeisen. De hele strijd gaat om iets veel diepers dan enkel de aanpassing van een figuur uit een feest.

De strijd tegen Zwarte Piet vond klaarblijkelijk weerklank in andere bevolkingsgroepen. Het is volgens mij mij geen toeval dat juist in de verhitte herfst van de Pietietie in 2013 ook mensen van Aziatische herkomst, leden met name van de Chinese gemeenschap, zich lieten gelden. De aanleiding leverde de zanger Gordon die bij een talentenjacht op TV een deelnemer van Chinese afkomst vroeg: 'Welk nummer ga je zingen? Nummer 39 met rijst?' [4] Chinese Nederlanders maakten vervolgens duidelijk dat ze er genoeg van hadden om standaard weggezet te worden als mensen die allemaal in een Chinees restaurant werkten en de 'r' niet konden uitspreken. Een Facebookpagina 'nummer 39 met rijst' kreeg al snel talloze 'likes', en er verschenen doordachte stukken over dagelijkse ervaringen met het racisme dat mensen van Aziatische herkomst in Nederland ervoeren. Een gemeenschap waarvan de meeste leden voordien zich nauwelijks lieten gelden in het publieke debat, doorbrak haar zwijgzaamheid. De Zwarte Pieten-strijd heeft kennelijk een klimaat helpen vormen waarin openlijk racistische uitingen veel eerder van repliek wordt gediend vanuit de getroffen bevolkingsgroepen zelf. Dat is een aanzienlijke vooruitgang.

Collectief recht op bestaan

Een vierde episode die past in het beeld van onderdrukte groepen niet-witte mensen die zelf de strijd tegen racisme aanbinden, zagen we na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014. Op de verkiezingsavond deed Wilders zijn aanhangers 'minder, minder, minder' roepen op de vraag of we 'meer of minder Marokkanen' wilden. Met deze en eerdere uitspraken maakte hij openlijk duidelijk dat het hem om het aanvallen van mensen van Marokkaanse herkomst zelf te doen was. Zijn doorgaans als islamkritiek gecodeerde racisme klonk nu openlijk. De woede onder mensen van Marokkaanse afkomst en van antiracisten daarbuiten was terecht groot. De vorm die deze kreeg was opmerkelijk. Mensen van de Marokkaanse gemeenschap en sympathisanten gingen aangifte doen, eerst één voor één in aanzwellend tempo, maar al snel met hele groepen tegelijk. Die groepen namen soms de vorm aan van demonstratieve optochten naar het politiebureau. Weer was het een onderdrukte gemeenschap zelf die haar stem en haar rechten opeiste.

Betoging op het Beursplein in Amsterdam, 16 november 2013

De vorm waarin dat gebeurde – aangifte wegens het strafbare feit van discriminatie – was vanuit anarchistisch gezichtspunt wel problematisch. De staat de ruimte gunnen om vast te stellen wat wel en niet gezegd kan worden is de staat in de kaart spelen als ze die ruimte tegen linkse en radicale kritiek gebruiken wil. Wilders aanklagen wegens discriminatie maakt hem bovendien wederom tot held van het vrije woord in ogen van zijn aanhang. Het is principieel en tactisch geen goed idee, en zelf heb ik daarom dan ook geen aangifte gedaan.

Maar deze kritiek is slechts het halve verhaal. Het gaat hier immers niet om mensen die vanuit een anarchistische houding actie voeren, het gaat om mensen met de meest uiteenlopende opvattingen, met vermoedelijk een liberaal-democratisch beeld van de staat als overheid die er in principe voor iedereen is. Mensen hebben daarin erkende rechten, waaronder het recht om aangifte te doen van strafbare feiten. Van dat recht hebben mensen demonstratief gebruik gemaakt, en dat heeft – naast een staatsbevestigende en daardoor vervelende kant – ook een emancipatorische waarde. Als mensen vanuit onderdrukte gemeenschappen hun rechten zelfbewust opeisen, en de staat aanspreken op beloften – die ze doet maar zo weinig waarmaakt – is dat een daad van zelfbeschikking die solidariteit verdient. Zoals destijds ook de keus om voor stemrecht van zwarten in de VS te vechten solidariteit verdiende, ook van degenen die verkiezingen niet als emancipatiemiddel zagen. De strijd om burgerrechten heft het racisme niet op, maar daarbinnen geen kant kiezen voor gelijke rechten is het voortdurende racisme accepteren. Anarchistische kritiek op specifieke keuzes zijn zinnig zolang ze op basis van deze solidariteit worden gedaan. De praktijk van de strijd, gecombineerd met zorgvuldig gebrachte kritiek, zal dan hopelijk naar radicalere keuzes en diepere inzichten in de werking van de staat voeren. Maar dit leerproces begint met strijd en solidariteit vanuit de huidige situatie.

Dat leerproces gaat nadrukkelijk twee kanten uit, en het is die tweede kant die – wat mij betreft – doorslaggevend is. Onderdrukte gemeenschappen – vluchtelingen zonder verblijfspapieren, migranten van Marokkaanse herkomst, leden van Aziatische, Afrikaanse en Afro-Caribische gemeenschappen in Nederland – verheffen hun stem. Ze eisen hun rechten op en brengen een proces van zelfbevrijding en zelfbeschikking op gang. Dat proces heeft een emancipatorische en revolutionaire waarde die ook voor veelal niet uit deze gemeenschappen afkomstige anarchisten onmisbare leerstof en ervaringen biedt, en tot actieve solidariteit uitdaagt.

door Peter Storm

Noten:

1 Astrid Essed, 'Afschaffing Zwarte Piet een must/ Zwarte Piet als racistisch fenomeen' , op: http://www.astridessed.nl/afschaffing-zwarte-piet-een-mustzwarte-piet-als-racistisch-fenomeen/.

2 'Gerda Havertong ' statement in Sesamstraat over zwarte piet', op: https://www.youtube.com/watch?v=m3s1RcSK3sg.

3 Hester Dibbits, Isabel Hoving, Marlou Schrover, Cultuur en migratie in Nederland. Verandering van het alledaagse, 1950-2000 (Sdu Uitgevers: Den Haag 2005) 253, http://www.dbnl.org/tekst/hovi002cult01_01/hovi002cult01_01_0011.php (met dank aan Astrid Essed, zie boven).

4 Annemarie Goevert, 'Gordons humor valt slecht over de grens: "racistisch en verre van grappig"', NRC, 20 november 2013, http://www.nrc.nl/nieuws/2013/11/20/gordons-humor-valt-slecht-over-de-grens-racistisch-arrogant-en-verre-van-grappig/.

: Kroniek

Oproer en verzet

Een nieuw jaar begint met een goed rellenoverzicht van de laatste maanden van 2014. En dat is best lastig, want er is veel gebeurd in die periode. Een greep uit de opstanden en oproeren die ik alleen maar aanstip: De rellen en blokkades door heel Amerika in verband met de moord en het niet vervolgen van de smeris naar aanleiding van de dood van Mike Brown in Ferguson en de moord op Eric Garner in New York; De tot op de dag van vandaag durende protesten en rellen in verband met de verdwijning van en moord op 43 studenten in Mexico; De gebeurtenissen in Griekenland naar aanleiding van de hongerstaking van de gevangen Griekse anarchist Nikos Romanos en de kort daarop volgende herdenkingen van de politiemoord op Alexis Grigoropoulos in 2008; De brute politiemoord met een schokgranaat in Frankrijk bij de ZAD Testet waar Remi Fraisse stierf en de protesten die daarop volgden; De rellen in Brussel op de grote vakbondsdemonstratie tegen de aangekondigde bezuinigingen in België.

Als kleine voorspelling voor 2015, moet ik toch even de tip geven voor de opening van het nieuwe kantoor van de Europese Bank in Frankfurt die op 18 maart verstoord gaat worden. Want dat dat feest van de elite verstoord gaat worden is zeker, dus, gaan!!!

29 november 2014 Lyon, Frankrijk
Op deze dag vindt het grote nationale congres van het Front National plaats. Deze extreem-rechtse partij heeft een puur fascistische geschiedenis, ze is opgericht in 1972 door leden van de fascistische studentengroep Ordre Nouveau. Een van de hoofdsprekers op dit congres is onze 'eigen' Geert Wilders. Het congres wordt aangegrepen door allerlei antifascistische, linkse en anarchistische groepen om al maanden van tevoren een tegenmobilisatie op te starten. Uit heel Frankrijk reizen in bussen anti-fascisten, autonomen en anarchisten naar Lyon.

De schatting is dat er vijf- tot zesduizend mensen zijn, waaronder een zwart blok van minimaal duizend personen. Direct aan het begin worden enkele stillen herkend van de Franse inlichtingendienst (specifiek van een eenheid die de anarchistische beweging in kaart brengt). Deze worden vanuit de demo aangevallen en krijgen flink klappen, ze moeten worden ontzet door de mobiele eenheid (de CRS). Vanaf dan word het spitsroeden lopen voor de demonstranten, er worden nog banken, uitzendbureaus, makelaars en een Mac Donalds aangepakt (ramen ingegooid, verfbommen naar binnen), maar de demonstranten zijn een speelbal geworden voor de honderden en honderden ME-ers die zijn gemobiliseerd, bij het minst of geringste wordt door de Franse smeris geschoten met rubberen kogels en traangas. De demo word uit elkaar gedreven, een groep van honderden mensen komt klem te zitten tussen de oever van de rivier en honderden ME-ers die op hen inhakken en ze beschieten met traangas en rubberen kogels. Aan het eind van de dag is er een tientallen arrestanten, en het congres van het Front Nationaal heeft ongestoord kunnen plaatsvinden.

November 2014 Guangzhou-regio, China
In de eerste weken van november 2014 breekt er een staking uit bij de sportschoenenfabriek Panyu Lide Shoe Co. Een groep van 2500 fabrieksarbeidsters legt het werk neer voor meerdere dagen. De staking is een climax van een opgebouwde spanning van maanden. De directie draait al maanden de worgpaal aan, snijdt in de lonen en sociale verzekeringen en schroeft de productie per hoofd steeds meer op. Ook wil de directie de fabriek verplaatsen naar duizend kilometer verderop, waardoor alle werkneemsters sowieso hun baan zullen verliezen.

In de regio Guangzhou zijn nu al jaren grote conflicten aan de gang tussen de bazen en de top van de communistische partij China aan de ene zijde en de miljoenen uitgebuite arbeiders aan de andere zijde. Dit heeft geleid tot grootschalige rellen in verband met het ontruimen van hele woonwijken die moeten plaatsmaken voor nieuwe industrie of grootschalige infrastructurele projecten. Een van de opmerkelijkste gebeurtenissen was de staking van 30.000 arbeiders in een Nike en Adidas schoenenfabriek midden 2014.

Maar terug naar de staking bij Panyu Lide Shoe Co. Vanuit de arbeiders wordt er een algemene vergadering uitgeroepen en daar wordt een comité gekozen dat de eisen kracht moet gaan bijzetten en de onderhandelingen doen. Deze onderhandelingen vinden plaats terwijl de staking twee weken aanhoudt. Het resulteert er in dat niemand word ontslagen. De fabriek wordt niet verplaatst en de directie gaat ingehouden sociale premies terugbetalen aan de arbeiders, in sommige gevallen tot wel 10 jaar terug. Meer info: http://www.libcom.org/blog/guangzhou-lide-shoe-strike

door onze internationale correspondent voor rellen, oproer en klassenstrijd

Actievoerder tegen Front National

: Interview

Griekenland leert zich te onttrekken aan de staat

Interview met de voormalige situationist Raoul Vaneigem

Raoul Vaneigem werd in 1934 geboren in Lessines in Henegouwen, hij wordt dit jaar 81. In de jaren 1960 was hij lid van de Situationistische Internationale, waarvan de ideeën een grote invloed uitoefenden op de revolte van mei 1968. Hij is de auteur van talrijke boeken; zijn Handboek voor de jonge generatie verscheen in 1978 in Nederlandse vertaling en is nog steeds een aanrader. Benieuwd naar wat er de afgelopen jaren in Griekenland gebeurt, trok hij er naartoe, en vertelt hij in een interview met het Franse blad 'La Brique' over de manier waarop men er zich organiseert om zich aan de staat te onttrekken.

Blijkbaar is er van alles aan 't gebeuren in Griekenland... Kun je ons een kort beeld geven van wat er zich afspeelt?
Wat er zich in Griekenland afspeelt en wat de spectaculaire informatie doelbewust onder de mat veegt, dat is het begin van een beweging van zelfbeheer. Een realiteit krijgt de overhand over grote theoretische verklaringen en ideologieën. En deze realiteit is de volgende: de staat die gisteren een deel van de belastingen van de burgers gebruikte om scholen, ziekenhuizen, openbaar vervoer, pensioen- en sociale uitkeringen te spijzen, ontfutselt het geld van de burgers om de malversaties van de banken te financieren. Het publieke goed wordt naar de schroothoop doorgesluisd, men beknibbelt op alle budgetten om de winst van de multinationale maffia's te vergroten.

Hoe reageren de mensen ter plaatse?
Tegenover het failliet van de staat dat louter een repressieorgaan geworden is onder bevel van het totalitarisme der financiers, zeggen steeds meer individuen bij zichzelf: laten we onze zaken zelf doen, en laten we zelf de sociale taken op ons nemen die de staat niet meer vervult. Griekenland, dat geen enkele anarchistische traditie kent, ontdekt niet een libertaire ideologie maar een manier van handelen waarbij men zich onttrekt aan de staat en aan gans het politiek systeem dat eraan onderworpen is. De motor van een dergelijke beweging wordt gevormd door de collectieven of zelfbeheerde sociale centra. Er bestaan er zowat overal in Griekenland, en vooral in Athene.

Hoe gebeurt dat concreet? Wie organiseert het leven in de sociale centra?
Werklozen en vrijwilligers beheren het volgens het principe van de horizontaliteit:' zonder baas of tribuun (volksleider)'. Van belang in die collectieven is de praktijk van de kostenloosheid. De collectieve keuken (van hoge kwaliteit, met producten uit coöperatieven van het platteland) is gratis, lessen aan kinderen, aan werklozen, aan immigranten zijn gratis, film en toneel is gratis, de bibliotheek is gratis, de gezondheidszorg in ziekenhuizen in zelfbeheer is gratis, juridische bijstand is gratis. Sommige collectieven hebben moestuintjes die door vrijwilligers onderhouden worden.

Hoe circuleert het geld in die sociale centra? Hoe maakt men van die kosteloosheid een wapen tegen het warensysteem?
In de zelfbeheerde centra is er geen geldcirculatie. Er staat een kartonnen doos en iedereen is vrij om als hij of zij er de middelen voor heeft enkele muntjes daarin te werpen. Ik ben van mening dat dit principe een verlengstuk zou moeten krijgen in een bredere beweging, waarin de burgers weigeren geld aan de oplichtersstaat te geven en een eigen spaarkas voor het gemeenschappelijke doel gaan oprichten. De kostenloosheid is ook een wapen tegen de economie. Men begint de tolhekken op de snelwegen af te breken en de controlemachines in de metro te saboteren. Vele collectieven propageren ook het beginsel dat alles gratis dient te zijn.

Wie komt er concreet in beweging? Bij het lezen van je werken heeft men soms de indruk dat het volstaat om iets te willen om in beweging te komen...
Op de muren van Athene staat geschreven: 'Zelfbeheer van het dagelijks leven', en ik denk niet dat je de collectieven die dat geschreven hebben moet verwarren met idioten of met naïeve pastoors. Wie probeert werkelijk mens te zijn weet dat hij de uitbuiterseconomie moet vernietigen. En de mensen zullen dit bereiken door de basis te leggen voor een maatschappij in zelfbeheer, niet door aan te modderen in de electorale en politieke troep, die de vrijwillige slavernij in stand houdt.

... in de zelfbeheerde centra is er geen geldcirculatie

Zie je in die zelfbeheerde sociale centra contacten met de onderste lagen van de bevolking?
Dit zijn centra die open staan voor iedereen die moeilijkheden ondervindt. Sommige werken samen met buurtcomité's of richten ze op. Andere blijven erg geïsoleerd en hebben er veel moeite mee de druk van de wanhoop en de berusting van zich af te schudden. Athene kent het grootste aantal sociale centra in zelfbeheer, maar ze bestaan ook in de meeste andere steden.

De bezettingen zijn illegaal... Hoe worden die aangepakt?
Van de ene dag op de andere kunnen ze door een uitspraak van de rechtbank verboden worden. Er zijn veel problemen, zoals in elke beweging die schoorvoetend vooruit gaat: er bestaan veel te weinig contacten tussen de verschillende collectieven. Indien sommige een verlengstuk vinden in een buurtcomité, dan blijven andere relatief geïsoleerd. De bezettingen, die uiteraard illegaal zijn, staan bloot aan aanvallen van de staatspolitie of van neonazi's waarvan de connecties met de politie en het leger alom bekend zijn (zelfs nadat de regering ná de moord op een jonge zanger dit veroordeeld heeft). De zelfbeheerde centra zijn geen organisatie, ze zijn een anti-autoritaire beweging en zijn voor directe democratie, net zoals de libertaire collectieven tijdens de Spaanse revolutie dit waren, voordat ze door de communisten in naam van de organisatie vernietigd werden.

De broosheid van de beweging is van politieke aard, ze is ook van economische aard...
Ja, de ruilverhouding is een probleem. Maar in plaats van er een abstract probleem van te maken, tracht men er een oplossing voor te vinden. Er bestaan in Griekenland en in Turkije verschillende bedrijven in zelfbeheer. Ik ken een fabriek van wasmiddelen die door de arbeiders is overgenomen. Ze produceren bio-wasmiddelen voor een zeer lage prijs, de collectieven verkopen deze

producten. Het geld wordt integraal overgemaakt aan degenen die de fabriek draaiende houden. Ja, de producten van de fabriek in zelfbeheer zijn koopwaar, maar waren die in hun proces van opheffing belanden. Is jullie blad dan ook geen koopwaar?

Ongetwijfeld… Maar men verwijt de 'mythe' van het zelfbeheer dat ze de structurele dwang van de wereldeconomie op het verlangen naar de toe-eigening van zijn eigen arbeid onder de mat veegt. Hoe kunnen de Griekse experimenten vanuit dit oogpunt stimulerend zijn?

Ze zijn slechts de kiem van een beweging in en naar zelfbeheer die bedreigd wordt door allerlei mogelijke mislukkingen, door allerlei mogelijke inkapselingen, maar die steeds meer en meer de enige oplossing lijkt te zijn. Want van extreemlinks tot extreemrechts is niemand in staat een dam op te werpen tegen het mondiale failliet dat het milieu en het menselijk leven in gevaar brengt.

Welke rol spelen momenteel de andere syndicalistische of linkse politieke groeperingen, zoal bijvoorbeeld Syriza? Denk je dat er bondgenootschappen mogelijk zijn, of dient men daarentegen een radicale scheiding met deze vleugel van het verzet in stand te houden?

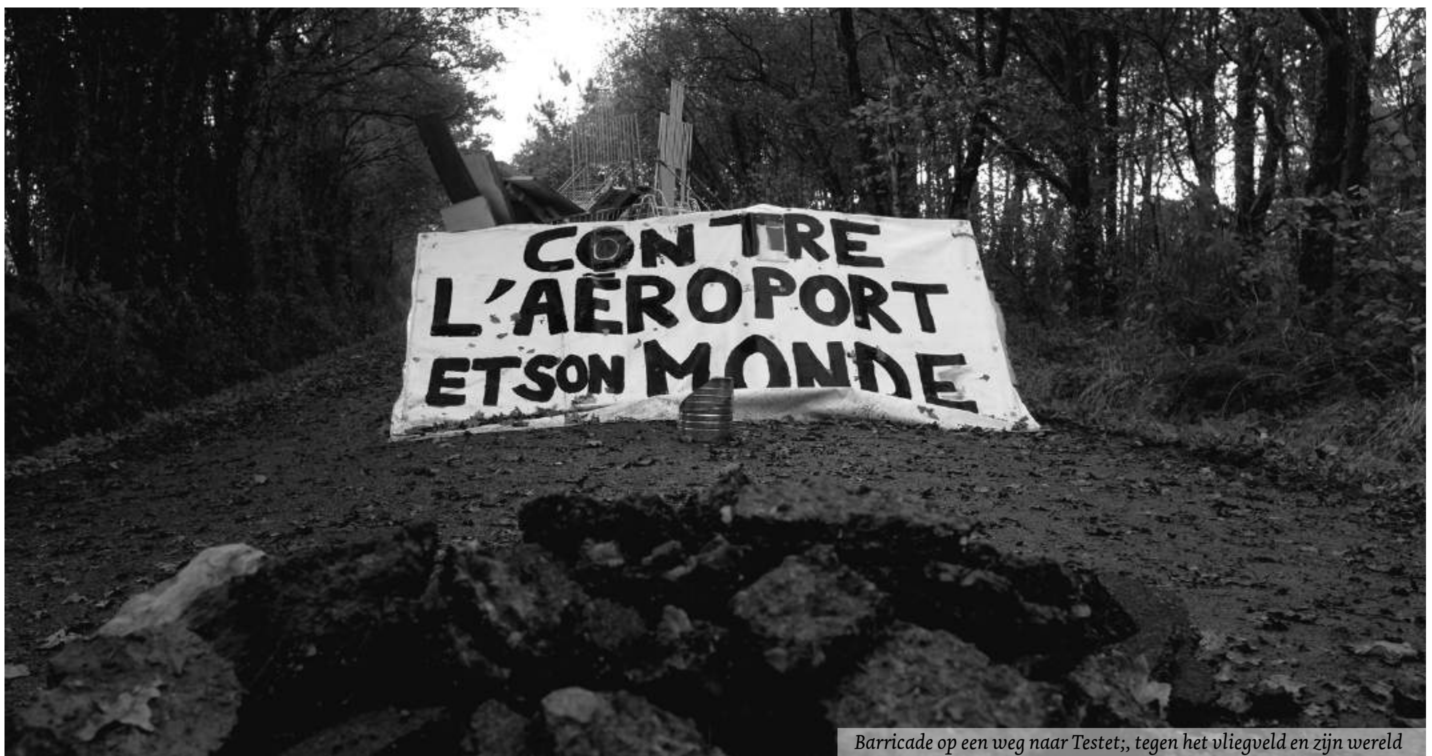
De centra wijzen elke politieke inmenging af. Geen enkele relatie met de staat en met het politiek systeem dat er het verlengstuk van is. Voorrang wordt gegeven aan het sociale en aan de solidariteit die aan de basis tot stand komt, dáár waar de echte problemen van het dagelijks leven zich voordoen. Syriza heeft geen enkele oplossing. Mocht ze het bij de volgende verkiezingen halen, dan zal dit enkel maar een korte adempauze voor de collectieven betekenen en het misschien mogelijk maken dat de politie van de talrijke neonazi's 'gezuiverd' wordt. Maar de collectieven willen niets te maken hebben met Syriza e tutti quanti. Mocht daarentegen Europa erin slagen de huidige regering in het zadel te houden, dan loopt de stroming die het fascisme op een geweldloze manier wil bekampen gevaar het onderspit te delven en geconfronteerd te worden met een burgeroorlog waarvan alleen maar de staat en de multinationals zullen profiteren.

Als we onszelf het plezier zouden gunnen om ons een netwerk van ruimtes in zelfbeheer voor te stellen die Lyon en zijn omgeving zou verbinden met Brussel, bijvoorbeeld in 2043: waar zou zo'n vrolijke boel op kunnen lijken?

Op de vrolijke boel die in Griekenland heerst, maar zonder de permanente bedreiging van de moordenaars van de staatsorde.

Inleiding en vertaling: Johny Lenaerts

Uit: 'La Brique', nr 39, maart-mei 2014 (www.labrique.net)

Barricade op een weg naar Testet;, tegen het vliegveld en zijn wereld

Het verzet van de boterbloemen

'Marx zegt dat revoluties de locomotieven zijn van de wereldgeschiedenis. Maar misschien is dat helemaal niet zo. Misschien zijn revoluties de greep van de reizigers in die trein naar de noodrem.' – Walter Benjamin

In Frankrijk zijn momenteel radicale jongeren opgestaan die de huidige neoliberale maatschappij ter discussie stellen en die in een lokale milieubeweging verankerd zijn . Er wordt strijd geleverd tegen de aanleg van een stuwdam in Sivens, tegen de bouw van een Center Parcs in Roybon, tegen de aanleg van een luchthaven nabij Nantes, tegen de aanleg van een hoge snelheidslijn tussen Lyon en Turijn… Een verlangen naar opstand tegen de muur van het geld, tegen een geblokkeerde toekomst, tegen de plundering van de planeet, tegen de verveling en de grijsheid van de hedendaagse tijd. Een groot gedeelte van de Franse jongeren droomt van een ander leven.

Sivens

In de nacht van 25 op 26 oktober 2014 werd Rémi Fraisse, een 21-jarige milieuactivist die protesteerde tegen de bouw van een stuwdam in Sivens, tijdens schermutselingen met de ordetroepen gedood. Na de verpletterende stilte die daarop volgde, kon de regering niet anders dan toegeven dat hij gedood was door één van de veertig offensieve granaten die de gendarmerie gedurende die nacht op de manifestanten afgeschoten had. Terwijl de ordetroepen en de autoriteiten – dat is ondertussen bewezen – al onmiddellijk wisten wat er gebeurd was. Had men de ware toedracht van de zaak willen verdoezelen?

Al maanden wordt er aan de oevers van de Tescou, een klein riviertje in het departement Tarn, ononderbroken een strijd gevoerd tussen voorstanders en tegenstanders van de stuwdam van Sivens. Aan de ene kant de verdedigers van een intensieve landbouw, aan de andere kant de milieubeschermers.

Door de bouw van een stuwdam in de bosachtige omgeving van Testet zou er een stuwmeer moeten ontstaan met een opslagcapaciteit van 1,5 miljoen kubieke meter, omringd door hoge muren. In totaal zou de constructie 48 hectaren in beslag nemen en 1,5 km lang zijn; 13 hectaren vochtige zones, rijk aan fauna en flora, zouden onder water gezet worden. De werkzaamheden zullen niet minder dan 8,5 miljoen euro kosten, die volledig met overheidsgeld betaald worden, een bedrag dat veel hoger ligt dan het gemiddelde, want men dient het verlies van deze 13 hectaren, die van essentieel belang zijn voor de kringloop van het water, te compenseren.

Volgens het departement, dat de opdrachtgever van de werkzaamheden is, is de exploitatie van Sivens voor zeventig procent bestemd om de landbouwers stroomafwaarts van water te voorzien en voor dertig procent om het debiet van de Tescou tijdens de zomer te verzekeren. Volgens de tegenstanders betekent dit op de eerste plaats een bijkomend cadeau voor een handjevol aanhangers van de intensieve landbouw en de maïsteelt. En als het rivierniveau in augustus daalt, dan is dat ook te wijten aan de landbouwers die het water oppompen om er hun velden mee te besproeien.

Sedert het begin van de schermutselingen op 1 september 2014 zijn er dagelijks honderdvijftig à tweehonderd gendarmes gestationeerd. Een jaar eerder waren de eerste 'zadisten' gearriveerd. Dit zijn jongeren die uit zowat alle streken van Frankrijk naar Sivens getrokken zijn en er in de bossen kamperen en er niet voor terugschrikken de gendarmes te provoceren en de internetsites van de bouwondernemingen te hacken. De term zadisten verwijst naar de afkorting ZAD, 'Zone à Défendre', 'te verdedigen zone'. Officieel verwijst de afkorting ZAD naar een Frans juridisch instrument ('Zone d'Aménagement Différé'), dat wordt ingezet om grote werken te realiseren, zoals het aanleggen van een vliegveld of een traject voor een hogesnelheidslijn. Voor dat soort werken moet heel vaak wat natuur wijken, waardoor grote milieuschade wordt aangericht. Dat is precies wat de 'zadist' wil helpen voorkomen met zijn of haar verzet: de betreffende zone verdedigen tegen vernieling. De term valt samen met milieuactivist.

Net zo min als in het geval van de aanleg van een vliegveld nabij Nantes, staan ook hier de zadisten van Sivens niet alleen. Zij hebben de experts aan hun zijde. Die wijzen de plannen af. De stuwdam van Sivens is naar hun mening buiten elke proportie, de financiering is onvoldoende doordacht en onder-gefinancierd te noemen (de werkelijke kosten worden dus de toekomst in geschoven: wie dan leeft wie dan zorgt). Het project is destructief voor de in de buurt wonende gemeenschap en voor de omgeving.

Het verzet van de zadisten is breder dan het milieuactivisme alleen. Veelal gaat het om megalomane projecten, waarvoor enorme kosten worden gemaakt ten bate van relatief weinig mensen en waarmee met name de transnationale vastgoed- en bouwondernemingen grote winsten maken. Dit is met name ook het geval in Roybon, waar de bouw van een vakantiedorp het bos van Avenières en een grote vochtige zone bedreigt.

Roybon

Aan de voet van de Vercors, in het hart van het bos van Avenières op het massief van Chambaran, plant de groep 'Pierre et Vacances' de bouw van 980 logementhuisjes. De vastgoedfabrikant wil tot 5620 personen onderbrengen in villaatjes rondom een centrum van 202 hectaren met een zwembad, restaurants en winkels.

... de ruimte is inzet van de sociale strijd geworden

Het protest smeulde al langer maar kende een ware opleving in de herfst van 2014 toen de eerste bomen omvergehaald werden. Sedert 30 november bezetten de zadisten een verlaten gebouw in het bos in de nabijheid van de werkzaamheden. Milieugroeperingen hebben de onmiddellijke stillegging van de werken geëist en de dringende tussenkomst van de minister van ecologie, Ségolène Royal.

Bij de activisten heerst een optimistische sfeer, ze zijn ervan overtuigd dat de heropflakkering van het protest in Sivens ook hun mobilisatie zal versterken. De eerste tegenstanders hebben zeven jaar geleden hun strijd aangevat om de tientallen bedreigde diersoorten te verdedigen, maar vooral om een terrein van watertoevoer en vochtige zones in stand te houden. Volgens de prefectuur zal de realisatie van het bosdomein van Chambaran daarvan 76 hectaren vernietigen, terwijl de commissarissen die belast zijn met het openbaar onderzoek schatten dat er in het totaal 110, zelfs 120 hectaren zullen moeten wijken.

Sedert oktober 2014 weerklinkt in het bos onophoudelijk het gebrom van machines die de grond moeten vrijmaken voor de aanleg van tweeduizend parkeerplaatsen. Sindst er vernielingen aangericht werden en er landmeterpiketten uit de grond getrokken werden, wordt de toegang tot de site door een privéfirma bewaakt. Eind november werd er bij een tractor het begin van een brand vastgesteld.

De spanning is te snijden in Roybon, een vervallen dorpje met 1300 inwoners: de enige actieve organisatie is een bejaardentehuis. Het gemeentegeld is opgedroogd. Vandaar dat de burgemeester de eerste is om het project te verdedigen. 'Pierre et Vacances' heeft de tweehonderd hectaren van de gemeente kunnen kopen voor 0,30 euro per hectare, terwijl de prijs in de streek schommelt tussen 1500 en 3000 euro. 'Ik verkies een Center Parcs boven windmolens!' reageert de burgemeester hierop. 'Ik beschouw het als een economisch project: we hebben werkgelegenheid nodig, zelfs voor zeer deeltijdse poetsvrouwen.'

Het optrekken van een klein stadje in het midden van het bos kost de gemeenschap veel. Er dient waterleiding en riolering aangelegd te worden, enkele bochten in de smalle toegangsweg moeten rechtgetrokken worden, de jagers zullen een ander jachtterrein moeten vinden...

Het is de eerste keer dat 'Pierre et Vacances' geconfronteerd wordt met een hardnekkig verzet van vissers, omwonenden en ecologisten, die door hun beroep op de rechter de ontwikkeling van de werkzaamheden aanzienlijk vertraagd hebben. En, wat méér is: de lokale verzetsgroeperingen hopen hun krachten te bundelen met de tegenstanders van andere Center Parcs die in de steigers staan. Wordt vervolgd.

'ZAD partout!'

In de twee uithoeken van het Franse grondgebied zijn er – naast vele andere – twee strijdbewegingen opgedoken die tot de verbeelding spreken en die een nieuwe vorm en inhoud aan het protest lijken te geven.

Aan de Atlantische kust staat de 'Zone à Défendre' (ZAD) van Notre-Dame-des-Landes. Daar, in de nabijheid van Nantes, wordt sedert veertig jaar de aanleg van een 'groene' luchthaven gepland, waarvoor tweeduizend hectaren landbouwgrond, struiken en bosjes, en gehuchten zullen moeten wijken. Al verschillende jaren zijn er, na een oproep van boeren en lokale bewoners, tientallen mensen uit zowat heel Frankrijk zich in de ZAD gaan vestigen, om zich tegen de geplande luchthaven te verzetten. (Zie hierover meer in Buiten de Orde 2014 nr. 3-4 – red.)

In de Alpen wordt sedert een tiental jaar de 'No TAV'-strijd gevoerd (TAV betekent treno ad alta velocita, hoge snelheidstrein in het Italiaans), tegen het project voor een HST-lijn die Lyon met Turijn moet verbinden. De belangrijkste verzetshaard is gesitueerd aan de andere kant van de Franse grens, in de Susavallei, die reeds doorkruist wordt door de autosnelweg vanuit Fréjus. Daar willen de Italiaanse en Europese autoriteiten een lange tunnel graven. Na hevige strijd in 2005 werd de vallei vijf jaar met rust gelaten. Maar sedert het begin van 2011 trachten de promotoren van het project opnieuw voet aan de grond te krijgen.

In beide plaatsen is er iets aan het gisten en komt er een nieuw model van strijd tot stand, dat overigens niet beperkt blijft tot Frankrijk en Italië, maar dat we ook in Engeland, Duitsland en Noord-Amerika kunnen terugvinden.[1] Groepen radicale jongeren sluiten zich aan bij plaatselijke bewoners en vormen eilandjes van verzet die – op een vreedzame en soms minder vreedzame manier – willen breken met de industriële en kapitalistische ontwikkeling van de planeet. Het gaat hierbij niet louter om milieu-eisen. In die bewegingen spelen ook eisen in verband met democratie een grote rol. Er heerst het idee van een absolute gelijkheid: iedereen, en niet enkel parlementariërs, moet kunnen deelnemen aan het besluitvormingsproces en moet genomen beslissingen ter discussie kunnen stellen. In de ZAD ziet men ook nieuwe actoren en nieuwe eisers opduiken: zoals bijvoorbeeld strijdbare natuurliefhebbers, mensen die in beweging komen om bedreigde dier- en plantensoorten te beschermen. Zoals bij permacultuur, bij agro-ecologie of bij het bouwen van alternatieve woningen krijgt het experimenteren een centrale plaats in de ZAD: men beoogt een prefiguratie van meer duurzame levensvormen waarbij er minder CO_2 uitgestoten wordt. De zadisten willen een voorafschaduwing geven van een maatschappij die op andere grondslagen gevestigd is dan op uitbuiting van de natuur. Het gaat hier dus niet louter om een defensieve bezetting maar om het streven naar een andere manier van leven.

Deze strijdbeweging lijkt een stelling van de Franse filosoof en socioloog Henri Lefebvre te bevestigen: tegenwoordig is de ruimte inzet van de sociale strijd geworden.[2] In de voorbeelden uit dit artikel: hoe komt er een politiek van ruimtelijke ordening tot stand? Hoe integreert men nieuwe gegevens, die ertoe moeten leiden dat men vroegere beslissingen herziet? Op de tweede plaats valt het op dat de strijd dikwijls draait rond de winning van grondstoffen uit de bodem – bij zowel landbouw als bosbouw of oliewinning. Deze strijdvorm kwam tot voor kort bijna uitsluitend in de landen van het Zuiden voor. Momenteel verplaatst zich het strijdtoneel naar het Noorden. Het gaat dan om oliewinning uit het teerzand van Alberta (Canada), om schaliegas, om de ontwikkeling van massatoerisme (door de aanleg van luchthavens of de bouw van vakantiedorpen), of ook om de steun aan projecten van industriële landbouw (zoals in Sivens). Wat er zich in de ZAD afspeelt is dus van tweevoudige aard: verzet tegen de winning van grondstoffen en een voorafschaduwing van andere levenswijzen, van een toekomst zonder CO_2-uitstoot.

... we zullen naar de noodrem moeten grijpen

In tegenstelling tot de andersglobaliseringsbeweging, die transnationaal gericht was (bijvoorbeeld rond internationale topconferenties of tegentoppen), zijn de bewegingen waar we het hier over hebben verankerd in een territorium. Ze zijn lokaal zonder dat hun actoren evenwel de solidariteit en de uitwisseling van ervaringen met anderen prijs geven. Het gaat hier klaarblijkelijk om een nieuwe vorm van solidariteit, die niet langer 'transnationaal' is, maar 'translokaal'.

De kans dat de zadisten gesteund of geïnstrumenteerd zouden worden door politieke bewegingen of partijen is erg klein. Veeleer doet er zich het tegendeel voor. De zadisten staan erg wantrouwig tegenover het geheel van de politieke partijen, ook tegenover de linkse en de groene partijen. Zelfs indien bepaalde politieke partijen, zoals met name de groene, hen steun zouden betuigen, dan zou het wantrouwen van de zadisten tegenover alles wat met instellingen te maken heeft de uitbouw van zo'n bondgenootschap onmogelijk maken. Hun onafhankelijkheid en hun streven niet ingekapseld te worden staan in het middelpunt van hun praktijk.

En juist dat maakt de parlementariërs bang: de zadisten 'ontgaan hen'. De autoriteiten hebben het nodig alles in laatjes te stoppen: het zijn ofwel groeperingen met woordvoerders waarmee men kan praten, ofwel ongeorganiseerde jongeren, en dus gevaarlijk. Omdat deze bewegingen niet op een klassieke manier gestructureerd zijn en ze aan de inkapseling ontsnappen, bestaat er de facto geen impliciet pact dat zou kunnen vooruitlopen op wat er gaat gebeuren. Men dient overigens toe te geven dat bepaalde verenigingen en vakbonden eveneens een sleutelrol in de mobilisaties tegen deze infrastructuurprojecten spelen. Rémi Fraisse was overigens lid van een vooraanstaande milieugroepering (France Nature Environnement).

Noodrem
De promotoren van de luchthaven en die van de HST-lijn verwijten hun tegenstanders 'immobilisme' en een 'heimwee naar het verleden'. Volgens hen moet de raket van de vooruitgang, die kort na het einde van de Tweede Wereldoorlog afgeschoten werd, zijn onverbiddelijke vlucht voortzetten. Maar verwarren ze hier niet *vooruitgang* met *voortgang*: met nog méér van hetzelfde? Waarbij de boterbloemen – symbool van een waarachtig menselijk leven in harmonie met de natuur – vertrapt worden.[3] En we naar de noodrem zullen moeten grijpen.

De activisten plaatsen zich in het perspectief van transition towns, waarbij men zich vanaf nu wil voorbereiden op een wereld van klimaatverandering en energieschaarste.

Indien woorden de toekomst zouden kunnen beïnvloeden, dan zouden de volgende woorden van leden van het collectief 'Sème ta Zad' een ruime weerklank verdienen: 'Wij willen tijd om te leven, om te reizen, om waarachtige – lokale en internationale – menselijke ontmoetingen te beleven. Wij hebben er bewust voor gekozen ons te ontplooien via een sobere levenswijze, iets wat voor iedereen mogelijk is. Met weinig middelen bouwen we woningen met een laag impact op het milieu en streven we eveneens naar autonomie in voedsel en energie. Momenteel is alle kennis beschikbaar om op een harmonieuze wijze met alle levende wezens samen te leven. Laten we daar werk van maken. We roepen iedereen op die zich bewust is van de urgentie van de toestand van de planeet om zich op een creatieve manier te verzetten tegen de krachten die de wereld naar de vervreemding en de vernietiging stuwen.

door Johny Lenaerts

Noten:
1 Ik volg hier: 'Des ZAD, mais pour quoi faire?', interview met Nicolas Haeringer door Camille Bordenet, in www.lemonde.fr, geraadpleegd op 14/12/2014.
2 Zie: 'De stad in debat. Sleutelteksten van Henri Lefebre', David Dessers (ed.), Leuven: Socialisme 21, 2014 (www.socialisme21.be).
3 Dat boterbloemen ook kunnen 'vermoord' worden, heeft de Duitse schrijver Alfred Döblin reeds in 1910 in zijn novelle 'De moord op een boterbloem' aangetoond.

Staatsmoord in Testet

De zadist en de Angry Brigade van de staat

Onlangs kwam in het nieuws dat een jonge zadist, Rémi Fraisse (21 jaar) de dood vond door een offensief projectiel, dat gericht werd geschoten door de Franse staats-'Angry Brigade', de naam die ik aan de Franse Mobiele Eenheid geef. ('Une grenade offensive est lancée par les gendarmes sur un groupe dont fait partie Rémi Fraisse', Le Figaro, 12 november 2014.) De plaats van handeling is het departement de Tarn waar in de bosachtige omgeving van Testet een stuwmeer moet ontstaan, door de bouw van een stuwdam. De milieuschade en de kosten van het werk staan in geen enkele verhouding tot het doel. Het is slechts goed voor een handvol industriële agrarische bedrijven, die met name maïs willen verbouwen – waarvoor veel water nodig is.

De voormalige minister van Ecologie, Delphine Batho (van de Europese Groenen), katakteriseerde dit project als 'een absurd project voor een minderheid'. Zij heeft echter wegens haar kritische houding de socialistische regering voortijdig moeten verlaten. In haar plaats is Ségolène Royale als milieuminister gekomen. Over dat project heeft die intussen een in haar opdracht opgesteld rapport in handen. Dit rapport is vernietigend. Maar ze trekt er – zo is in het Franse dagblad Le Monde van 31 oktober 2014 te lezen – geen conclusies uit. Zij legt de verantwoordelijkheid voor de beslissingen bij de Algemene raad van de Tarn.

Het verzet tegen de stuwdam staat niet op zichzelf. Er bestaan veel meer plekken die (kunnen) worden aangeduid als 'te verdedigen zone'. Op een kaartje van Frankrijk dat het Franse weekblad Marianne (aflevering van 31 oktober-6 november 2014) publiceerde, worden zo tien locaties aangegeven waar een zadistische confrontatie kan plaatsvinden. Dit betekent dat het megalomane denken (zeker geen onbekende 'fascistische' trek) vaste grond heeft gevonden. Dat is in een neoliberale grootkapitalistische omgeving niet opmerkelijk. Als reactie daarop laat het verzet zich kenmerken als antikapitalistisch, antiproductivistisch en antifascistisch. Dat komt – niet vreemd – tot uitdrukking in het Franse, anarchistische weekblad Le Monde libertaire (LMl), nummer 1755, van 23-29 oktober 2014.

In LMl wordt opgemerkt dat de ecologisten beter beginnen te begrijpen dat de zones die zij verdedigen opgeofferd worden aan het productivistische denken van transnationale ondernemingen. En dat lokt een antikapitalistische strijd uit. Iedereen kan verder met het blote oog zien dat de geweldsescalatie aangestuurd wordt door het huidige politieke bestuur op departementaal en nationaal niveau: laat zien dat je 'krachtdadig' weet op te treden. Dat wordt dan ook toegegeven.

Le Monde van 14 november citeert een hoge militaire verantwoordelijke, de baas van de groep mobiele eenheid van Limoges, die op de bewuste avond van het drama in Sivens operationeel was. In zijn proces-verbaal, opgemaakt drie uur na de dood van Rémi Fraisse, schrijft hij dat de prefect van de Tarn aan hen had gevaagd 'de faire preuve d'une extrême fermeté vis-à-vis des opposants par rapport à toute forme de violence envers les forces de l'ordre' (een buitengewoon krachtdadig optreden laten zien tegen de activisten in geval van elke vorm van geweld tegen de ordehandhavers).

Het is dus zonneklaar dat de prefect van de Tarn gevraagd heeft tegen de activisten krachtdadig op te treden. Ook de socialistische minister-president heeft zich daarover in zijn rechtvaardiging van het politiegeweld niet onbetuigd gelaten. Verder wordt de regering verweten dat zij met een officieel commentaar op de moordpartij twee dagen heeft gewacht. Dit levert de verdenking op, dat er eerst gesleuteld moest worden aan het afwentelen van elke regeringsverantwoordelijkheid. Uiteraard wordt dat door de minister van Binnenlandse Zaken ontkend (in een interview met hem in Marianne van 14-20 november 2014).

Onuitwisbaar is dat ook onder een socialistische regering de staat dodelijke slachtoffers maakt. Dat werd in de Vallée du Tescou in de Tarn op 26 oktober 2014 weer eens duidelijk. Het is niet de eerste

keer dat een socialistische regering zich daaraan schuldig maakt. Zo gaf de socialistische Franse president Mitterrand in 1985 toestemming om het actieschip van Greenpeace tot zinken te brengen, waarbij de Nederlandse fotograaf Fernando Pereira het leven verloor. Er zijn ook andere moorden door de Franse politie gepleegd, onder niet-socialistische regeringen. Dit wijst erop dat het geweld stelselmatig en regelmatig plaatsvindt. De zadist Rémi Fraisse is door de staat vermoord.

Kijkt men daar nauwkeuriger naar dan blijkt het geweld te worden gedragen door een politieke, economische en sociale structuur. Een van de mensen die daar al jaren onderzoek naar doet en er veel over heeft gepubliceerd is de Franse activist en sociale wetenschapper Mathieu Rigouste. In LMl nummer 1756 van 13-19 november 2014 is een vraaggesprek met hem opgenomen. Ik neem daar enkele sprekende fragmenten van over. Aan hem wordt de vraag voorgelegd of hij een logica ziet in het politiegeweld zoals dat in Testet is ingezet.

'De moord op Rémi moet men plaatsen in een lange geschiedenis. De politie is dan heel duidelijk te zien als het staatsapparaat, dat de economische, politieke en sociale (kapitalistische, racistische en patriarchale) orde, met gebruikmaking van geweld moet handhaven.'

'Dat apparaat is opgezet om de sociale lagen te overheersen, buiten te sluiten en te onderdrukken, die bij de afschaffing van het bestaande systeem het meeste belang hebben, omdat zij er het minst van profiteren.'

In Frankrijk maakt de politie per jaar gemiddeld zo'n tien tot vijftien burgers uit de volkswijken dood

'In Frankrijk maakt de politie per jaar gemiddeld zo'n tien tot vijftien burgers uit de volkswijken dood. Met de gevangenis, het systeem van politioneel lastigvallen en het bezetten door de politie van de straat, gaat het om een echte onderneming ter wille van 'sociale schoonmaak'. Het doel is het vermorzelen van alle vormen van volksautonomie.'

'Zoals alle politiemisdaden in de volkswijken is ook de moord op Rémi geen vergissing van de politie. Het is ook geen vorm van disfunctioneren. Het is een heel bewust product van mechanisch geïnstrueerde mensen, van een rationele opleiding, van een gelegitimeerde tactiek en strategie, die gerechtvaardigd wordt door de toplaag van het staatsapparaat, tot en met het handelen van de uitvoerende politieagenten: het is een moord door de staat.'

De vraag is verder of logisch te begrijpen valt, dat er zoveel agenten van de mobiele eenheid waren. Rigouste vindt van wel: 'Je kunt het zien als een mogelijkheid om te experimenteren in dit soort situaties, maar ook om er tevens een mediaevenement van te maken: wij zijn hier aanwezig, wij staan ons mannetje. Dat wil zeggen dat het repressieve experiment in de etalage wordt gezet: "wij zijn uitstekend', wij laten zien: "zo doen we dit op zijn Frans". En die etalage richt zich op de internationale markt van veiligheid en ordehandhaving.'

'In Testet – en ook in de volkswijken – wordt de politie opgedragen alles te onderdrukken wat zich verzet tegen de uitbreiding van het imperialistische systeem. Ze moet alles en iedereen verwijderen wat het systeem in de weg zit, of het nu gaat om bewoners of de natuurlijke omgeving. Het kapitalisme moet zijn werk kunnen doen om de omgeving te herstructureren.'

door Thom Holterman

Meer info:
Over de dood van de Franse activist Rémi Fraisse, zie de site Globalinfo: http://globalinfo.nl/Nieuws/remi-fraisse-politie-moordt-oproep-tot-opstand.html.

: Interview

In gesprek met het Haagse Vredesplatform

En de FDN-penning 2014 gaat naar... Het Haags Vredesplatform!

Wat is het Haags Vredesplatform?
Het Haags vredesplatform (HVP) is een vereniging van Haagse activisten tegen oorlog, die met alle beschikbare middelen verzet daartegen organiseert. Het HVP is in 1981 ontstaan als Haagse afdeling van het Komitee Kruisraketten Nee. In dit verband vormde het de kern van de organisatie van de massademonstratie van 1 oktober 1983 in Den Haag tegen het besluit van de regering om kruisraketten met atoomkernen in Nederland te plaatsen. Toen in 1985 ondanks de massa-acties en een miljoenenpetitie de Kamer toch het besluit aannam en het comité werd opgeheven, besloot het HVP als zelfstandige vereniging door te gaan. De statuten dateren van dat jaar.

Wat zijn de doelen van het HVP en hoe probeert het deze te bereiken?
De oorspronkelijke doelstelling is verzet tegen kernbewapening en het bestaan van atoombommen. Daarnaast en in toenemende mate verzet het HVP zich tegen allez vormen van oorlogspropaganda, oorlogsvoorbereiding en betrokkenheid van Nederland in oorlogen. Dat geldt ook voor 'humanitaire' interventies en andere vormen van optreden van het leger of andere gewapende machten, en zeker tegen wapenhandel of wapenfabricage. Het HVP ageert buitenparlementair en staat open voor leden van alle politieke partijen en organisaties en probeert via binnen- en buitenparlementaire contacten een zo breed mogelijke beweging en de publieke opinie te mobiliseren. De middelen zijn petities, demonstraties en waar nodig acties van burgerlijke ongehoorzaamheid. Ook is er discussie over onderwijs tegen oorlogen en over opvoeding tegen geweld.

Zou je het HVP anarchistisch kunnen noemen?
Er zijn grote verschillen tussen de actietraditie van het Haags Vredesplatform en de radicale anarchistische traditie. Het Haags Vredesplatform is vanaf zijn begin betrokken bij alle maatschappelijke contacten om oorlog te bestrijden. In zijn geschiedenis is sprake van acties binnen het gemeentebestuur, die ertoe hebben geleid dat de Haagse gemeente zich kernwapenvrij heeft verklaard en dat de burgemeester lid is van de internationale – op initiatief van de burgemeester van Nagasaki gevormde – vereniging Mayors for Peace. Het sluit zich ook aan bij burgerinitiatieven om via internationale verdragen kernwapens verboden te krijgen, zoals dat al is gebeurd met chemische en biologische wapens. Het HVP werkt samen met organisaties als het Haags Interkerkelijk Vredesberaad, Kerk en Vrede en – gedeeltelijk – het IKV, omdat of voor zover die gemeenschappelijke standpunten hebben. De secretaris van de vereniging is lid van de Vrije Bond, een anarchistische beweging, maar er zijn ook aanhangers van politieke partijen en gevestigde vakbondskaders. De leden van het HVP kunnen op bepaalde geopolitieke punten onderling van mening verschillen, maar zij allen gaan ervan uit dat het gemeenschappelijke anti-oorlogsstandpunt kan leiden tot een massamobilisatie. De ervaringen uit het verleden vanaf de demonstraties tegen de neutronenbom van 1979 tot de anti-interventiedemonstraties en paasmarsen in de laatste decennia leren ons dat de geest van het verzet ook tot de massa's kan doordringen zonder dat men van leidersbeginselen moet uitgaan.

Antimilitarisme lijkt haast wel een thema voor 65+'ers. Herken je dat?
Bij beraad over hoe deze vraag te beantwoorden kreeg ik een reactie 'Wij zijn te oud en sluiten niet meer aan bij jongeren, niet qua leeftijd en actiemiddelen.' Ook al is degene die dat heeft gezegd nog lang niet aan AOW toe, de gemiddelde leeftijd is inderdaad dezelfde als die van vakbonden en politieke partijen. Dat is een situatie die niet zo mag blijven! Het HVP kan zich alleen voortzetten als het initiatieven bij jongeren weet op te sporen die zich verzetten tegen oorlogen of tegen maatschappelijke verschijnselen die een casus belli kunnen vormen – en die zijn er nog! In 2013 werden twee demonstraties georganiseerd door studenten aan de Haagse Hogeschool tegen Nederlandse interventie in Syrië, waarbij het HVP zich aansloot. Als dergelijke bewegingen sterker worden, kunnen zij de fakkel overnemen.

De Ferdinand Domela Nieuwenhuis-penning wordt uitgereikt aan een persoon of organisatie die langs een of andere weg het werk van Ferdinand Domela Nieuwenhuis weet voort te zetten. Wat is de link tussen het HVP en Domela Nieuwenhuis?
Het verzet tegen de oorlog van het HVP heeft veel raakpunten met het revolutionaire antimilitarisme, zoals dat door Ferdinand Domela Nieuwenhuis is gepredikt en het daaruit voortgekomen Internationale Anti-Militaristisch Verbond. Dat is in toenemende mate het geval omdat het leger in de tegenwoordige maatschappij een steeds vaster verankerde plaats krijgt, en als zodanig een gevaar vormt voor de samenleving. Op Europees niveau is het leger betrokken bij ordehandhaving en immigrantenbeperking. Het onderscheid tussen ordehandhaving en oorlogvoering vervaagt ook steeds meer en ook dreigt de maatschappij in toenemende mate te militariseren. Hoe langer hoe meer is strijd tegen de oorlog directe strijd tegen de staat aan het worden. En al is het HVP in eerste instantie een plaatselijke vereniging, door het principiële verzet tegen de oorlog en het streven het leger in toenemende mate te bestrijden zijn er raakpunten met het werk van IAMV-mannen als bijvoorbeeld Bart de Ligt en Albert de Jong.

Is het antimilitarisme nog wel van deze tijd? Of: waarom is het nu belangrijker dan ooit?
Stelselmatig leren ervaringen ook dat regeringen zich bij oorlogsvoorbereiding niet aan democratische regels houden en internationale verdragen als die van de NAVO daarboven staan en de rol van de monarchie overnemen. Ook waar de wereldorganisaties beginselen vaststellen van humanitair recht of oorlogsrecht blijkt dat in strijd te zijn met de oorlogspraktijk. In vredestijd wordt ook vaak genoeg door militairen of gemilitariseerde eenheden oorlog tegen burgers gevoerd. Daarmee openbaart zich het wezen van de staat. Terwijl internationale gerechtshoven verklaren dat gebruik, vervaardiging van en dreiging met atoombommen oorlogsmisdaad is, maakt de Nederlandse regering daarover geheime afspraken en koestert zij een geheime opslag. En zo lang de staat verdrukt en de wet logen is, en leger daar is om die te handhaven, heeft het antimilitarisme niets aan actualiteit verloren.

door Dennis, met dank aan Jan

Vluchtelingen redden van de verdrinkingsdood?

Volgens Fred Teeven is dit niet ‘onze’ taak

Wist u dat er dagelijks veerponten op een neer gaan tussen het noorden van Afrika en het zuiden van Europa? Nee? Nou , ik ook niet. Maar volgens Fred de vluchtelingenjager Teeven is dat – vrij vertaald – wel het geval en hij is het daar niet mee eens: ‘Wij moeten geen veerpont organiseren van Afrika naar de zuidkust van Europa’, zegt hij.[1]

Nooit geweten dat die ‘wrakke bootjes’ zoals hij ze ook wel noemt veerponten waren die door de EU werden georganiseerd. Of hij moet bedoelen dat het gevoerde beleid smokkelaars in de kaart speelt, waarmee de EU alsnog de overtochten organiseert én tegelijk doelbewust laat leiden tot de dood van veel vluchtelingen. Van die luxe, zij het wrakke, veerponten maken welgestelde vluchtelingen gebruik, zo suggereert Fred Teeven, en die worden ‘hier fatsoenlijk behandeld’. Met dat fatsoenlijk behandelen doelt hij waarschijnlijk op de wachtkamers in gevangenissen, het leven op straat in de kou, de onzekerheid, de angst voor arrestatie. Maar ondanks dat: ze steken wel eerst massaal de Middellandse Zee over, en dat moeten we dus niet meer organiseren, aldus Teeven. Er is namelijk een probleem: ze gaan niet terug. De veerpont terug is dus altijd leeg. Allicht, want het geld is op na betaling aan smokkelaars en valse paspoorten. Erger nog, niet alleen is het geld op, er is zelfs schuld. Heel veel schuld. Schuld die moet worden afbetaald met werken in sweatshops, kassen of in het ergste geval: prostitutie. Vele jaren lang, want het is naar kapitalistisch model slecht betaald werk. En zwaar ook nog. Niet betalen? Kop eraf. Teruggaan is dus geen optie. Niet dat het Fred Teeven allemaal wat kan schelen, hij beschouwt de vluchtelingen als onwillige toeristen die het over zichzelf afroepen dat ze verdrinken onderweg naar hun vakantieoord.
Ja, Fred Teeven weet alles beter. Die vluchtelingen, die hebben het hier veel te goed. Nee, dan de vluchtelingen in vluchtelingenkampen rond Syrië, die hebben het pas écht moeilijk. En daarom moeten al die bootvluchtelingen niet zeuren als hun schip in de zee vergaat omdat het eigenlijk niet mag oversteken. Hadden ze maar in die armzalige vluchtelingenkampen moeten blijven. Het is nu eenmaal ‘niet de taak van de EU’ om mensen in nood te redden, tenzij ze rijke blanke Europeanen zijn op een cruiseschip.

Fred Teeven wil niet dat vluchtelingen erin slagen de Middellandse Zee over te steken. Op zich niks nieuws. Ze zijn hier niet welkom. Maar waarom niet? Volg even mee wat voor kromme redeneringen Teeven erop nahoudt. Nou, kijk, het zit zo. We laten het Fred Teeven nog eens uitleggen: Het is omdat ze rijk zijn, althans, rijker dan die vluchtelingen die niet verder komen dan een vluchtelingenkamp, en het is niet eerlijk dat ze wel zo ver gekomen zijn als de bodem van de Middellandse Zee of zelfs de status van illegale vreemdelingen hebben weten te verwerven, met alle eh... voordelen van dien. Maar kijk, die vluchtelingen in de vluchtelingenkampen, die pas écht zielig zijn, die zijn hier óók niet welkom. We kunnen wel aan de gang blijven. Ik citeer Teeven letterlijk: ‘Dat zijn vrouwen en kinderen, die de kracht niet hebben om daar weg te komen’ en ‘vluchtelingen moeten in de regio worden opgevangen’. Dus de vluchtelingen die weg komen hebben het te goed en kunnen we dus beter laten verzuipen, en de vluchtelingen die onder abominabele omstandigheden in kampen zitten moeten daar vooral blijven. Aldus de redenatie van Fred Teeven, die als rechtgeaard VVD'er toch voor alles moet opkomen voor onze nationale liberale belangen. Eigen volk eerst, eigen geld eerst, eigen economie eerst.

Natuurlijk heeft Fred de vluchtelingenjager Teeven geen bezwaar tegen écht rijke migranten, het soort dat niet per veerpont komt. Nee, het soort dat per chartervlucht kan arriveren om precies te zijn, om hier te investeren, in ‘onze’ economie. Niet te verwarren met de chartervluchten die vertrekken uit Nederland om vluchtelingen te deporteren, voorzien van boeien, knevels en drogering desnoods.

En jammer dat ie het vindt, die Fred Teeven, dat er maar geen ‘rijke buitenlanders’ willen komen! Het plan om hen met hun geld binnen te halen is helemaal geflopt.[2] Zijn VVD-collega in de Tweede Kamer die altijd klaar staat om Teeven met raad en daad bij te staan bij zijn immigratiepolitiek, Malik Azmani, stelt daarom voor om de regels voor de miljardairs die massaal moeten komen te versoepelen.

Dus echt exorbitant rijk is wél goed? Nou ja, dat verwachtte ik wel. En dus: het bezwaar is niet dat die veerpontmigranten rijk zijn, maar het bezwaar is dat zij niet rijk genoeg zijn om per chartervlucht te komen. Al met al gaat het er dus om dat alleen migranten met een héle grote geldbuidel welkom zijn, dus degenen die géén schulden hoeven te maken om hier te komen voor een miezerig bestaan in de schaduw van onze welvaart. Stelletje kapitalistische kolonialistische moordenaars dat jullie zijn. De grenzen zijn gemaakt van geld. Die hele migratiepolitiek is een grote samenspanning om de rijken rijker te maken, en de armen armer, in kampen, verdronken of in gevangenissen. Het bewijs is maar weer eens geleverd.

Kunnen die twee VVD'ers niet samen een cruise maken en vastlopen op een ijsberg en zinken? Neem je rijke buitenlanders en andere multinationals alsjeblieft mee, Fred Teeven. Verzuip alsjeblieft. Massaal. En jullie redden, dat is geen taak voor wie dan ook. Jullie hebben geld zat om het zelf te doen en zo niet, dan pech. Had je maar niet zo rijk moeten zijn.

door Joke Kaviaar, 27 december 2014

Noten:

1. ‘Teeven vindt redden bootvluchtelingen geen taak EU’, op: http://www.nu.nl/politiek/3961786/teeven-vindt-redden-boot-vluchtelingen-geen-taak-eu.html
2. ‘Plan van Teeven geflopt: rijke buitenlanders willen niet naar Nederland komen’, op: http://www.z24.nl/geld/plan-van-teeven-geflopt-rijke-buitenlanders-willen-niet-komen-517425

: **Kroniek**

Economie

EeCeeBee Weg Ermee

Elke week spat er wel een nieuwe bedreiging voor 'onze' economie van de voorpagina's. Meestal lees je in dezelfde krant even verderop weer grote goedpraterij van zaken die echt slecht of gevaarlijk zijn, voor de economie en het leven zelf. Rots in de branding, volgens de mainstream (media en -economen) is dan steevast de Europese Centrale Bank (ECB).

In de eerste week van december werd de top van de dreiging gevormd door achtereenvolgens: mogelijke vervroegde verkiezingen in Griekenland, de inkakkende olieprijs, en banken in China die meer of juist minder geld zouden mogen uitlenen. Maar het grootste spook, en dat al een jaar, blijft de mysterieuze deflatie. Brrrr...

Wie goed op heeft gelet en de regels van het kapitalisme heeft doorzien, weet dat er altijd wel een crisis op de loer ligt. Kapitalisme is namelijk niet veel anders dan een mallemolen die de hele tijd naar zijn eigen crisis toewerkt, en die dan op kosten van de meerderheid van de bewoners weer 'herstelt', wanneer de volgende cyclus weer kan beginnen. Niets om over in paniek te raken dus. Maar wel altijd met zorgwekkende gevolgen waar we ons tegen zouden moeten organiseren. De leus 'laat de rijken de crisis betalen' is voor zover bekend nog nergens in de praktijk omgezet.

Deflatiespook

Maar het gescherm met 'deflatie' begint wel enorm irriterend te worden, vooral als wij er niets van merken. Was het maar waar dat de prijzen zakten. In werkelijkheid zakken vooral de prijzen van bepaalde zaken die we nooit aanschaffen (huizen, auto's, kapitaal, arbeid!). De zogenaamde basisbehoeften - eten, huren, buskaartjes en boeken, doen niets anders dan stug door blijven stijgen. Voor ons geen deflatie dus. Bovendien wordt de achterblijvende inflatie vooral veroorzaakt door de alsmaar dalende olieprijs, die voor de Europese economie juist vooral voordelig is.

Toch gaat de ECB dit komende maanden gebruiken om massaal de geldpomp aan te zetten. Dat wordt een soort na-apen van het beleid van de Amerikaanse Centrale Bank (FED) en z'n programma's van Quantitative Easing (QE). Bij de ECB heet dat dan TLTRO oftewel Targetted Long term Repo Operation. Dit komt erop neer dat ze van commerciële banken allerlei rotzooi op/terugkopen - en u mag raden wie dat betaalt - zodat die banken meer geld in reserve krijgen, die dan moeten beloven dat ze het ook weer doorlenen aan bedrijven.

... genoeg spektakel te beleven in het nieuwe jaar

Achterliggend idee is dat er genoeg bedrijvige potentie is in Europa, maar dat de financiële instellingen er geen geld in durven te steken. Deze tunnelvisie over de huidige crisis (die natuurlijk eerder door overproductie en overaccumulatie wordt veroorzaakt; de concurrentie is juist veel te groot) wordt nu aangehangen door een ECB die eigenlijk wettelijk zo'n rol helemaal niet mag spelen van de eigen oprichters. Maar dat is een ander verhaal. Er zal in ieder geval genoeg spektakel te beleven zijn bij het begin van het nieuwe jaar, als in Frankfurt de bazooka aan wordt gezet.

Voor wie genoeg heeft van het naargeestige kapitalistische gemarchandeer betekent het ook nieuwe kansen. De opening van de ECB in Frankfurt, die op 18 maart aldaar gepland is, zal geblokkeerd worden door enthousiaste massa's antikapitalistische en antiracistische demonstranten. Ook vanuit Nederland wordt daar aan meegedaan. Meer informatie daarover op globalinfo.nl.

Verenigde Staten

In de United States of Amnesia zit de centrale bank FED nog steeds te aarzelen met het weer dichtdraaien van de Quantitative Easing-kraan die de afgelopen drie jaar (ook wel 'monetaire heroïne' genoemd) open heeft gestaan. De VS kan als enige land in de wereld bijna onbeperkt geld bijpompen omdat de dollar overal op de wereld gebruikt wordt voor internationale transacties. Daardoor is er zo'n grote hoeveelheid geld aan het circuleren, dat bijpompen niet meteen het effect heeft dat de munt minder waard wordt.

Eind oktober werd door de FED inderdaad aangekondigd dat het opkoopbeleid afgebouwd gaat worden, maar op zo'n geleidelijke schaal dat er tot nu toe geen echte roetsjbaan door is ontstaan. Over het stoppen met QE gaan wilde speculaties, die tot nu toe niet echt werkelijkheid willen worden. Dat komt onder meer omdat het in Japan ook al gebeurt, dat als derde economie van de wereld toch een soort laboratorium voor ongebruikelijk beleid op dit gebied is. Het kan wel gevolgen hebben voor de beurskoersen, waarvan bekend is dat die enorm opgekrikt zijn door het gepomp van de FED. Dat maakt ons natuurlijk niet veel uit, want niet 'ons' geld (mag ik aannemen, of zijn er inmiddels ook rijke BdO-lezers?) maar heeft wel effecten voor institutionele beleggers en pensioenfondsen en dus voor pensioenen. Maar het kan ook positieve gevolgen voor een economie hebben, doordat de munt devalueert waardoor schulden verminderen en export goedkoper wordt.

Grexit

Ogen in Europa zijn nu gericht op de gebeurtenissen in Griekenland eind januari, als er vervroegde verkiezingen gehouden worden en de linkse Syriza zou kunnen winnen en dan de voorwaarden voor het steunplan van de Trojka wil heronderhandelen. Maar de meeste schade is natuurlijk al geleden en er zou hoogstens één nieuw steunpakket vanuit de EU/IMF nog moeten worden afgesproken en over een harde uitstap uit de Euro is de Syriza-top tot nu toe voornamelijk vaag of sussend gebleven.

Er wordt opgeroepen om desondanks solidariteit te betuigen met de Griekse bevolking die zou kunnen kiezen voor een zinniger beleid en afslag naar links. De druk vanuit de EU om 'geen gekke dingen' te doen is enorm. Meer informatie onder andere bij de (aan Syriza gelieerde) organisatie voor buitenlandse solidariteit met Griekenland S4all (www.solidarity4all.gr).

door Kees

Samenscholing werkt

Morgûh is alles beter!

10e editie van 2.Dh5-festival in Den Haag was een succes

Afgelopen weekend was the place to be de PIP in Den Haag. Niet omdat de PIP die hippe club is in Den Haag waar de meest te gekke feestjes worden gegeven. Wel omdat 2.Dh5 daar plaatsvond. De redactie van Buiten de Orde vindt het belangrijk om daarvan verslag te doen. Het was beter geweest als dit verslag geschreven werd door een deelnemer van het festival in plaats van iemand die mee heeft georganiseerd. Het is echter belangrijk dat er gepubliceerd wordt over dit evenement. Belangrijk voor 2.Dh5, natuurlijk, maar ook voor de beweging en de lezers van dit blad. 2.Dh5 probeert van elke workshop een (inhoudelijk) verslag te regelen en die verslagen worden ter zijner tijd op de website (2dh5.nl) gezet.

De evaluatie van het festival door de organisatie moet nog gedaan worden, dus dit heb ik op persoonlijke titel geschreven. Naar aanleiding van de eerste feedback kan ik wel zeggen dat het festival voor de organisatie geslaagd is en voldoende motiverend om nog een editie uit de grond te stampen. Het programma was een van de sterkste van de zes edities die ik mee heb georganiseerd. Inhoudelijk was het zeer gevarieerd en speelde het in op belangrijke actuele onderwerpen zoals Griekenland, Rojava en het antiracismedebat hier in Nederland. De opkomst was licht gestegen ten opzichte van vorig jaar (ongeveer 150 betalende bezoekers) en de financiële eindbalans is weer positief.

Een gedegen evaluatie is zeer belangrijk in een organisatorisch proces. Dat zullen we binnenkort dan ook zeker met de organisatie doen. We evalueren ook ieder jaar aan het einde van het festival met de bezoekers. Jammer genoeg behoort het blijkbaar niet tot de common sense van veel bezoekers dat om volgend jaar een minstens zo goed festival te organiseren, de feedback van deelnemers erg cruciaal is: er waren maar enkele tientallen mensen overgebleven. Organisatorisch zouden we zoiets ook kunnen ondervangen door aan het programmaboekje een evaluatieformulier toe te voegen of een groot bord op te hangen waarop feedback gedeeld kan worden. Gelukkig hebben we tijdens de afsluitende evaluatie, maar ook gedurende het festival waardevol commentaar gekregen.

motiverend genoeg om nog een editie uit de grond te stampen

Door de band genomen zijn de mensen enthousiast over het festival, zowel wat organisatie betreft als over het programma. Dit jaar hebben we door omstandigheden op zaterdagavond geen feest kunnen organiseren. Hierdoor was er gedurende het festival niet veel ruimte om te ontspannen of te netwerken. Dat er op zondagavond ook geen avondeten was, heeft daar niet positief aan bijgedragen. Het kost ons overigens best veel moeite om zo'n feest van de grond te krijgen, omdat dat niet echt onze core bussiness is. Maar deze kritiek zal ons ertoe brengen daarvoor een extra inspanning te doen of andere manieren te vinden om daaraan tegemoet te komen.
Twee belangrijke punten van kritiek wil ik wat meer aandacht geven. We werden erop gewezen dat veel workshops worden gegeven door mannen en dat we weinig andere groepen of mensen bereiken dan uit 'onze eigen scene'.

Laat ik eerst even stil staan bij het bereiken van mensen of groepen buiten de scene. Als ik kijk naar de mensen die het festival hebben bezocht dan zie ik eigenlijk een mix van mensen die al lang(er) actief zijn en mensen die nog zoekende zijn of net het gevoel hebben ontwikkeld actief te willen zijn. En van de mensen die actief zijn, is niet iedereen actief in structuren die traditioneel bij onze clubs horen, zoals de kraakbeweging, sommige milieuactiegroepen of anarchistische groepen. Het zijn echter niet de gewone man of vrouw van de straat of het werk, wel mensen die vanuit een algemeen gevoel van boosheid over zoveel onrechtvaardigheid of vanuit een concreet belangenconflict in beweging zijn gekomen en uit de comfort zone zijn gestapt.

Hoewel 2.Dh5 een bijdrage wil leveren aan bewegingsopbouw en uit de krochten van de eigen kring wil breken, is het nog maar de vraag of we ons ook moeten richten op de man of vrouw van de straat. Juist een

van de centrale vragen die we ons als 2.Dh5 elk jaar voorleggen is hoe we die moeten bereiken. Daarover willen we het tijdens het festival dan ook hebben. De opzet van het festival is echter een samenscholing voor activisten en wereldversleutelaars, dus voor mensen die er al van overtuigd zijn dat onze samenleving niet rechtvaardig, niet solidair en niet vrij is en daar iets aan willen doen. Voor deze mensen willen we een platform bieden en een plek creëren waar ideeën en ervaringen kunnen uitgewisseld worden en vanuit dat kader discussiëren we dan over hoe we uit de polder kunnen breken.

We willen dus mensen bereiken die al in beweging zijn en we willen daar een constructieve, opbouwende rol in spelen door ons festival te organiseren. We zijn er van overtuigd dat we veel van die mensen, die onze analyse (gedeeltelijk) ondersteunen niet of nauwelijks bereiken. Er zijn bijvoorbeeld zeker mensen bij de vakbond, in politieke partijen of bij ngo's die daar niet tevreden zijn over de gevaren koers. Het was in het begin van 2014 een voornemen om daar meer tijd en energie in te steken. Jammer genoeg moesten we ook veel tijd steken in praktische organisatorische dingen en hebben we dat voornemen niet helemaal waar kunnen maken.

Mensen in beweging krijgen of uit hun comfort zone halen, is echter een heel ander verhaal. Ik geloof dat dat het meest vruchtbaar is als vertrokken wordt vanuit de eigen belevingswereld. Ik vind het ook nogal aanmatigend om van buitenaf (want dat impliceert de vaststelling dat we te weinig 'gewone mensen' weten te benaderen) te gaan vertellen dat mensen vooral naar ons festival moeten komen, om het te gaan hebben over hun problemen en de oplossingen daarvoor.

De andere benadering over de verscheidenheid van het festival is kijken naar de diversiteit van het programma. We zijn ons er terdege van bewust dat ook de voorbereidingsgroep dit jaar bestond uit bijna uitsluitend mannen. Dit is een zorg, maar vooralsnog hebben we daarvoor geen oplossing gevonden. Wij zijn echter niet alleen nagenoeg louter mannen, maar ook nog eens witte mannen, voornamelijk goed opgeleid, vermoed ik – in ieder geval belezen. Het is echter niet makkelijk om deze impasse te doorbreken.

Een idee dat geopperd werd, is bepaalde vrouwen uit te nodigen om bij de voorbereidingsgroep te komen. Behalve de ondervertegenwoordiging van vrouwen hebben we hoe dan ook behoefte aan versterking, dus dat zouden twee vliegen in een klap kunnen zijn. Een probleem dat zich direct opwerpt, is de vraag of deze vrouwen in eerste plaats worden uitgenodigd om hun vrouw zijn, dan wel om de bijdrage die deze personen kunnen leveren aan het programma. Het is ook goed mogelijk dat de sfeer in onze groep, al lange tijd een mannenbastion, in de loop van de vele jaren niet meer uitnodigend is voor veel vrouwen. Het is echter heel moeilijk om onszelf een spiegel voor te houden en onszelf daarop aan te spreken en daar de juiste maatregelen aan verbinden. We zijn er wel mee bezig.

... overwegend wit, man en beter opgeleid

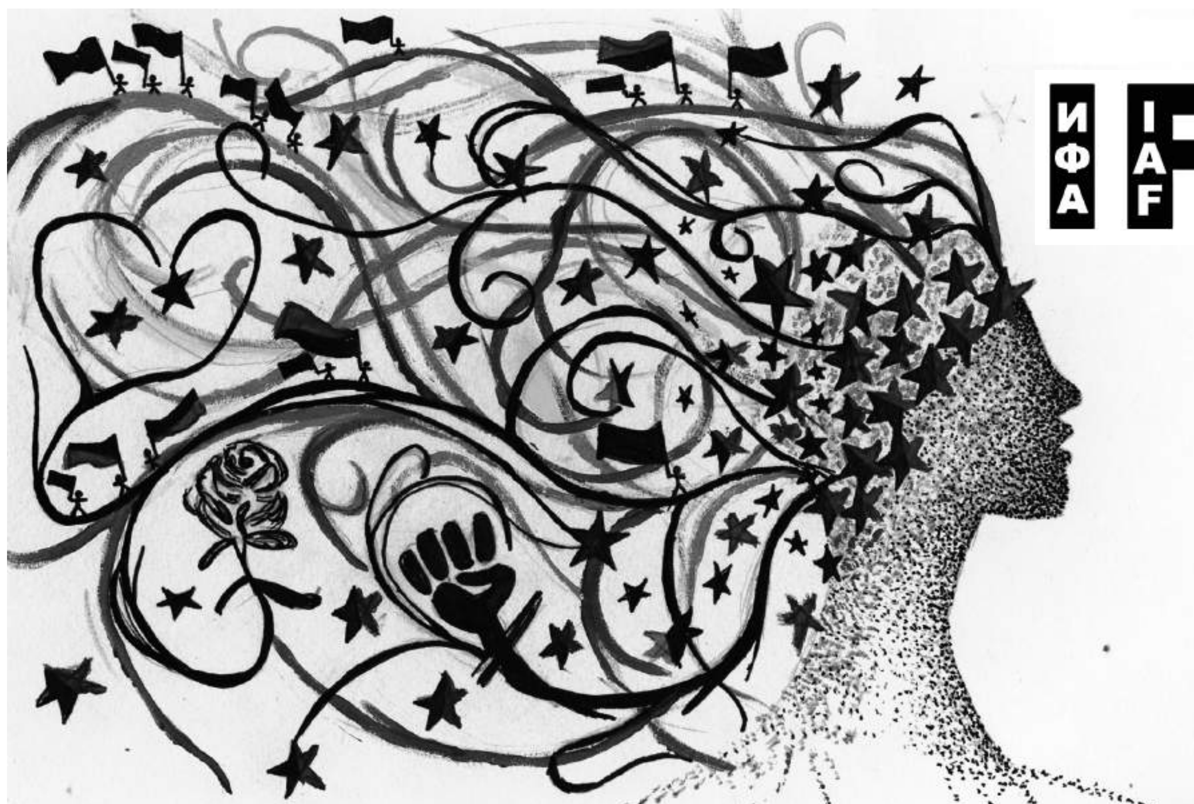
Een van de bezoekers heeft ons erop gewezen dat bij de keuze van de persoon die de inleiding of lezing komt geven of de discussie leidt, beter gelet kan worden op een grotere diversiteit. Dat is kritiek die we zeker kunnen meenemen in de samenstelling van een (eventueel) volgend programma. Ook hier dreigt het gevaar dat de vrouwen die uitgenodigd worden token women zijn. Wij nodigen echter ook organisaties uit, en vaak sturen die ook mannen. Niet alleen onze groep bestaat overwegend uit mannen; zoals een deelnemer tijdens de evaluatie in een andere context benadrukte. 2.Dh5 is een goede representatie van sociale bewegingen in Nederland: overwegend wit, man en beter opgeleid.

Ik wil hiermee onszelf niet verschuilen achter makkelijke excuses. Wel wil ik kort (door de bocht) een context schetsen waarbinnen ons festival plaats vindt. Wij zijn kritisch tegenover de patriarchale machtsverhoudingen in onze samenleving, dus moeten we een extra inspanning leveren om binnen onze beweging die verhoudingen zo min mogelijk te reproduceren. We kunnen geen mensen dwingen om mee het festival te organiseren, maar we hebben wel alle vrijheid om ons eigen programma samen te stellen en te kiezen wie we uitnodigen. We moeten er dan ook zorg voor dragen dat we dat programma zo samenstellen dat een grote diversiteit aan mensen uitgenodigd wordt voor een inhoudelijke bijdrage en dat een even zo divers 'publiek' wordt aangesproken. Dit gaat zeker verder dan de man-vrouw verdeling. De kleur, de seksuele geaardheid, het opleidingsniveau, de betrokkenheid vanwege algemene verontwaardiging tegenover de belangenconflicten, maar ook meer praktische workshops tegenover de lezingen en discussies, vorm naast inhoud.

We kunnen hiervoor echter best nog wat hulp gebruiken. Binnenkort gaan we evalueren, en afhankelijk daarvan nemen we het besluit om al dan niet een elfde editie te gaan organiseren. Versterking, vervrouwelijking en verkleuring van onze groep zal zeker op de agenda staan en een punt van constante extra aandacht zijn. 2.Dh5 organiseren beslaat een heel scala van verantwoordelijkheden en taken: geld inzamelen, locatie regelen, eten regelen, feest organiseren, mensen mobiliseren, een thema bediscussiëren en een daarbij passende vorm smeden en het programma samenstellen. Als je het belangrijk vindt dat volgend jaar (en de jaren daarna) nog een festival wordt georganiseerd met een nog beter programma, meld je dan door een mail te sturen naar info@2dh5.nl.

door Daan

De IFA gooit deuren en ramen open!

Anarchisten vernieuwen hun Internationale

In de eerste weken van oktober 2014 heb ik mijn dagen in Rome doorgebracht. Reden daarvoor was dat op 3 en 4 oktober daar de CRIFA, de contactvergadering van de Internationale van Anarchistische Federaties (IFA), werd gehouden. Op die vergadering zijn een aantal zaken bediscussieerd die een beter licht werpen op de organisatie van de IFA, die op het punt staat zich aanzienlijk uit te breiden. Voor zover we het nog niet wisten: de IFA is een open organisatie die een zo groot mogelijk aantal federaties wil verenigen die bereid zijn samen vanuit het perspectief van de strijd tegen staat en kapitaal tot een uitwisseling van ideeën te komen en tot gemeenschappelijke standpunten. En dat zal blijken uit de beslissingen die in deze CRIFA zijn voorbereid.

De veranderende organisatie

De cruciale discussies vonden zondagmorgen 4 oktober plaats. Aanleiding was het verzoek van een Chileense Lokale Federatie van Anarchisten in Valdivia (FALV), met groepen uit het zuidelijke Patagonië, om als federatie te worden erkend. Bij deze federatie waren dus niet de kameraden uit Santiago en Valparaiso in het noorden aangesloten, die wij al langer kennen van de strijd die zij voeren voor de belangen van de inheemse bevolking uit de omgeving. De reden dat beide kernen geen gezamenlijke aanvraag indienden was de geografische afstand die geregelde gezamenlijke bijeenkomsten uitsloot.

De statuten of 'basisprincipes' van de IFA bepalen echter dat binnen 'een soevereine staat' slechts één federatie mocht worden gevormd, waarvan de grenzen werden bepaald door de vastgestelde landsgrenzen. Een en ander zou dus betekenen dat Valparaiso of Santiago bij het toelaten van de FALV buitenspel zouden komen te staan, en dat kon niet de bedoeling zijn. Nu waren er al meer redenen om soepeler te zijn met voorschriften over de vorming van een federatie. Zo had ditmaal een Belgische federatie uit Wallonië waarnemers gestuurd, terwijl de Vlamingen deel uitmaken van de Nederlandstalige organisatie De Vrije Bond en zich daaronder kunnen organiseren als een subfederatie. Dus ook hier een onvermijdelijke dubbele federatie. Ook was er een IJslandse waarnemer van een organisatie die naar verwachting permanent uit de enige groep in Reykjavik zal bestaan. En een federatie moet meerdere groepen kennen.

Intussen ligt ook de vergadertraditie onder vuur

Een en ander leidde tot een voorstel om de toelatingseisen voor federaties bij de IFA, die ook voor grote landen als de Verenigde Staten en Brazilië problemen opleveren, te versoepelen en de eisen met betrekking tot landsgrenzen te schrappen. Niet iedere groep zal zich zomaar mogen aansluiten, ze moet een federatief samenwerkingsverband zijn met delegaties. Maar het bestaan van meerdere federaties in één land moet mogelijk zijn.

Intussen ligt ook de vergadertraditie onder vuur. De Duitse federatie heeft een evaluatie opgesteld van het Internationaal Anarchistisch Congres in Saint-Imier en vindt dat het allemaal anders moet. Alle procedures gaan op de schop om ruimte te maken voor minder formaliteiten en meer directe uitwisseling, waardoor de vergaderingen minder wijdlopig en levendiger worden. Dat is misschien wat moeilijk voor onze Italiaanse kameraden, die de gewoonte hebben hun vraagstukken in geacheveerde redevoeringen met de daarbij behorende argumenten en hartstocht uiteen te zetten. Ook daarvan kan men soms genieten. Maar de Engelse kameraden vielen het voorstel bij. En er is ook een voorstel om ook in CRIFA's inhoudelijke verklaringen op te stellen en die via de mail terug te koppelen, zodat er veel papierwerk niet in het congres belandt.

Contacten zonder de IFA breiden zich uit

Er werden nog meer argumenten aangedragen om tot een versoepeling van de eisen van toelating tot de IFA te komen. Sommige problemen kunnen niet worden opgelost, bijvoorbeeld als federaties niet tot stand komen. Uitvoerig is ingegaan op de organisatie van de anarchie in Griekenland, waar enkele plaatselijke groepen contact hebben met de IFA, maar waar geen tendensen zijn

te bespeuren naar een landelijke organisatie. In Turkije zijn ook diverse anarchistische organisaties, zoals de DAF – waarover elders in dit blad meer – maar ook deze weten weinig van elkaar af.

Anders is het gesteld met organisaties in de Balkan, waar in enkele landen federaties zijn gevormd en in de andere anarchosyndicalistische vakbonden. die vaak hetzelfde werk doen, vooral als zij worden geconfronteerd met antifascistische strijd. Daardoor hebben zij zo ongeveer dezelfde organisatievorm en dezelfde ideeën. Er is een jaarlijks contact tijdens de Balkan Boekenmarkt, die afwisselend in verschillende landen plaats vindt. Daar worden ook congresachtige bijeenkomsten gehouden waar gemeenschappelijke standpunten worden ingenomen of gemeenschappelijke problemen worden bediscussieerd. Dit is een samenwerkingsverband van landen die bij de IFA zijn aangesloten (Slovenië en Bulgarije) en landen met niet-aangesloten groepen, zoals Servië.

De Baltische staten Estland, Letland en Litouwen gaan nu ook gezamenlijke congressen houden. De Duitssprekende federatie FDA heeft behalve plaatselijke groepen ook subfederaties, zoals de Rijnlandse, waarmee de Nijmeegse groep regelmatig contacten heeft.

Er is dus een veelheid van organisaties die zich federatie noemen of gaan noemen en dat kan in het huidige stramien formeel tot allerlei verwikkelingen leiden, maar het mag allemaal en het versterkt alleen maar de contacten. De internationale contacten worden steeds ingewikkelder, maar leiden wel tot veel gemeenschappelijke uitwisseling.

Daardoor ontstaan er ook structuren die de bestaande landsgrenzen overstijgen. Een voorbeeld hiervan is het Koerdisch Anarchistisch Forum, dat ook elders in dit blad zal opduiken, evenals het Turkse Karakök, waarvan de contacten via emigranten op verschillende plaatsen ter wereld lopen. En komt het echt tot een Koerdische anarchistische federatie, dan zal die zich zeker niet aan de bestaande landsgrenzen houden. Helemaal nieuw is het niet. Toen de IFA in 1968 ontstond, was er een Israëlische federatie en een niet-Israëlische federatie van Jiddisch sprekenden.

De Europese grenzen voorbij

De IFA is dus niet meer Europees en binnen Europa ontstaan regionale samenwerkingsverbanden die niet alleen landelijk zijn. Dit leidt ertoe dat de IFA haar roeping om anarchisten mondiaal te verenigen probeert waar te maken met initiatieven op dit punt. Op het afgelopen congres heeft het internationale secretariaat het mandaat gekregen zijn contacten, waarmee het al een begin heeft gemaakt, verder uit te breiden.

De internationale contacten worden steeds ingewikkelder

Zo zijn er na de Arabische lente in alle zuidelijke mediterrane landen anarchistische kernen ontstaan uit de basisbewegingen in Egypte, Tunesië en Syrië of vanuit de migranten uit die landen. Daarnaast is er het al bekende Israëlisch-Palestijnse geweldloze verzet van onderop tegen de Muur en de Israëlische nederzettingen door Anarchists Against The Wall en de Palestijnse Volkscomités. Vanaf 2011 worden er dus al pogingen gedaan om een bijeenkomst van anarchisten rond de Middellandse Zee te organiseren, omdat er in nagenoeg alle landen tussen Algerije en het Midden-Oosten anarchistische bewegingen en contactorganen zijn ontstaan. Een voorbeeld is het totaal van de open tv-media onafhankelijke circuit van de berichtgeving over de revolutie in Rojava, waarover men verder niets verneemt.

Waarschijnlijk zal na verschillende mislukte pogingen om een vergaderplaats te vinden die veilig is voor alle deelnemers – daarover werd al in Saint-Imier in 2012 gesproken – in 2015 zo'n bijeenkomst in Tunesië plaats vinden. Intussen circuleren er plannen om een internationaal congres van de IFA te houden in Latijns-Amerika. Er is een sterke anarchistische stroming in Mexico naast de Zapatistische beweging die zelf een netwerk heeft gevormd met antiautoritaire agrarische bewegingen, La Sexta, waarbij het secretariaat van de IFA zich ook aangesloten heeft. Beide bewegingen moeten hun weg zoeken door allerlei buitenstatelijke burgerinitiatieven tegen de drugsoorlog. De bezetting van de staten Guerrero en Morales, honderd jaar geleden het 'rijk' van Zapata, heeft geleid tot het verzet van de landbouwstudenten aldaar en de verdwijning van de 43 studenten en de daarop volgende volksopstanden tegen de Federales en de regering. Verder is er de Argentijnse Anarchistische Federatie, die officieel bij de IFA is aangesloten. Er heeft zich een Caraïbische Federatie gevormd van anarchisten in Cuba en de Dominicaanse Republiek, en er zijn ook groeiende contacten met Brazilië.

Gaat de Vrije Bond zich hierbij aansluiten?

Het is voor aansluiting van de IFA van belang dat anarchisten zich kenbaar maken in zichzelf organiserende basisbewegingen. Liefst dat ze zich profileren als een beweging die een permanente strijd tegen de staat en de 'politieke' valkuilen kan voeren. In Spanje slaagt men daar in en mogelijk zijn er nog meer successen in Latijns-Amerika. Bij een bezoek aan de DAF in Turkije merkte Claire van de Engelse Anarchistische Federatie op dat de vergaderingen van de DAF te weinig gestructureerd waren en de besluiten vaak te centraal werden genomen zonder raadpleging van een achterban. Daarover wordt dus wel gecorrespondeerd. Maar er zullen geen dictaten worden opgelegd, zoals ook de vorige jaren nooit is gebeurd.

Het starre beeld dat de meeste Nederlandse anarchisten van de IFA hebben, is zwaar verouderd. Zelf behoor ik tot veruit de oudsten van de gedelegeerden. Men heeft me gevraagd om opnieuw de uitnodiging van de IFA aan de Vrije Bond om zich aan te sluiten ter discussie te stellen. Ik hoop dat ik nu argumenten kan aandragen om voor deze aansluiting consensus te bereiken. Tot het congres, dat mogelijk volgend jaar zal plaats hebben, kunnen nog steeds waarnemers de komende CRIFA bijwonen. Het wordt tijd dat ook anderen hun kans waarnemen. Dit blad zal reeds verschenen zijn als de volgende CRIFA wordt gehouden, in Parijs Saint-Denis, waar een goede macrobiotische keuken is, op 14 en 15 februari.

door Jan Bervoets

: **Antifascisme: Alert!**

Over extreemrechtse anarchisten

'Revolutionaire teksten voor de subversieve boekenworm'. Het zal menig Buiten de Orde-lezer bekend in de oren klinken. Maar de realiteit zit soms raar in elkaar. Sinds 2011 timmert de Engelse extreemrechtse uitgeverij Black Front Press (BFP) aan de weg met deze slogan. Eigenaar Troy Southgate zal het stigma 'extreemrechts' ontkennen, omdat hij niet in politieke schema's van links en rechts denkt. Southgate is ook de drijvende kracht achter de National-Anarchist Movement (NAM), een op anarchistische leest geschoeide organisatie met reactionaire invloeden.

Black Front Press bestaat officieel sinds 2010, maar de eerste verschijning op internet dateert van maart 2011. Via een Facebook account kondigt de uitgeverij haar eerste boek aan: Otto Strasser, the life & times of a German Socialist. Strasser behoorde net als zijn broer Gregor Strasser tot de linker, lees antikapitalistische, vleugel van de Duitse nazi-partij NSDAP. In de ogen van beide broers pleegde Adolf Hitler verraad aan de sociale aspecten van het 25-punten-programma van de partij en liet daardoor de arbeiders in de kou staan. Nadat Otto Strasser in 1930 bedankte voor zijn NSDAP-lidmaatschap, richtte hij een eigen organisatie op onder de naam 'Schwarz Front', die openlijk de strijd aanbond met Adolf Hitler. 'Hitler bedriegt Duitsland!' kopte Die Deutsche Revolution, Organ der Schwarzen Front op 28 maart 1936. Black Front Press refereert in naam direct aan de organisatie van Otto Strasser. Maar de naam is niet de enige overeenkomst met Strasser, ook het logo, bestaande uit een hamer en zwaard, refereert aan deze Duitse antikapitalistische nazi. Deze symboliseren volgens de Strasser-broeders hun visie op het socialisme (hamer) en de strijd voor de natie (zwaard).

Boeken

Om "een einde te maken aan de wurggreep van marxisten en liberalen op het academische leven en de uitgeverswereld", roept Black Front Press op tot het kopen van boeken die zijn uitgegeven onder haar hoede. Wie de boekenlijst bekijkt kan niet anders concluderen dat het gros van de titels te maken heeft met de verheerlijking en vergoelijking van antisemitische, extreemrechtse en nieuwrechtse personen. Zo is er een drietal boeken verschenen over de antisemiet Corneliu Zelea Codreanu, leider van de Roemeense IJzeren Garde, die Roemenië in de jaren dertig en veertig van de vorige eeuw wilde bevrijden van joden, communisten en vrijmetselaars. Ook geeft de uitgeverij themaboeken uit die de aandacht vestigen op extreemrechtse figuren zoals de Italiaanse denker Julius Evola, de Japanse conservatieve ultranationalist Yukio Mishima en de Duitse conservatief-revolutionaire denker en schrijver Oswald Spengler. Momenteel werkt Black Front Press aan een boek over de Industrial en Neofolk scene, met onder andere medewerking van bands uit het (nieuw)rechtse spectrum. Een van de deelnemende bands is de Nederlandse Neofolk/Neoclassical band HERR (Heilig Europa! Romeins Rijk, waarin Troy Southgate ook zijn zangkunsten vertoont), die bij monde van bandlid Miklos Hoffer meewerkt aan de invulling. Andere opvallende boektitels re-

fereren aan het "nationaal-anarchisme", een extreemrechtse stroming die zich van het etiket anarchisme bedient. Heel vreemd is dat niet als je weet dat Southgate dus ook de leider is van de National-Anarchist Movement.

Diversiteit

Nationaal-anarchisten streven naar kleine gemeenschappen volgens het voorbeeld van Bakoenin, met eigen principes en waar ieder mens zichzelf kan ontplooien. Iedere gemeenschap bestaat uit een homogene groep mensen, dat wil zeggen dat ze dezelfde culturele en raciale achtergrond delen. In theorie geloven nationaal-anarchisten in diversiteit en erkennen ze dat mensen verschillend zijn met eigen normen en waarden. "We think certain values are worth preserving for future generations and this is why we wish to create a climate in which this is possible. National-Anarchism, therefore, is Anarchism sui generis. An Anarchy of its own kind", aldus het manifest van de NAM. Spannend wordt het als de NAM uitleg geeft over wat ze bedoelt met het woord "nationaal".

Raciaal

In een interview met een van de pioniers op het gebied van research naar deze groep anarchisten, de Fransman Hans Cany. vertelt deze dat het geen paradox is om het nationale te verbinden met het anarchisme. Volgens hem is het nationale idee terug te vinden in verschillende theorieën betreffende het anarchisme. "Van Proudhon tot Bakoenin, via Gustaaf Landauer of zelfs Nestor Makhno. Diegenen die deze realiteit overslaan, of deze feiten negeren, of in het beste geval proberen te negeren, doen dit omdat het te zeer in strijd is met hun ideologische dogma's." Het woord "nationaal" slaat niet terug op een territorium of een natiestaat maar op raciale identiteit, wat volgens deze anarchisten een natuurlijk facet is van het menselijke ras. Volgens de Amerikaanse groep "Folk and Faith" zijn nationaal-anarchisten ware aanhangers van biodiversiteit, maar streven ze wel naar raciaal separatisme. In een uitleg op de website van de NAM neemt men afstand van raciale haat: "We are not supremacist, racist, statist or totalitarian." En men vervolgt door te stellen dat het ras definieert wie "we" zijn. Het zorgt voor een identiteit. Nationaal-anarchisten uiten hun angst voor een veranderende wereld die een monotone eenheidsworst zal worden, waar slechts de "coffee-coloured" een uniforme mensheid vormen. Multi-racialisme zal de doodsteek zijn voor de biodiversiteit. Vandaar dat deze anarchisten streven voor het behoud van alle verschillende rassen op aarde. Het separatisme waar de extreemrechtse anarchisten op doelen is voor hen de enige oplossing om de organische, natuurlijke, balans te herstellen. Dus geen deportaties of vernietiging zoals de nazi"s en de Sovjets dat hebben gedaan, dat is in hun ogen inhumaan. De taak van nationaal-anarchisten is om kleine gemeenschappen te stichten die gebaseerd zijn op hun eigen raciale en culturele waarden. "The maxim of the future will be respect for others and unity in diversity."

Duidelijkheid

Inmiddels bestaan er wereldwijd diverse groepen die zich tooien met het label nationaal-anarchisme. Echter, de meeste organisaties lijken in de praktijk een internetbestaan te leiden met websites waarop kritische, rechtse artikelen worden gepubliceerd. In hoeverre er sprake is van daadwerkelijke groepen is maar de vraag. Ook wat deze groepen in praktijk brengen van hun idealen is erg mager. Een revolutie vanuit deze hoek valt in ieder geval niet te verwachten. Black Front Press publiceerde de afgelopen jaren diverse boeken over het thema nationaal-anarchisme. Zij draagt hiermee bij aan de verbreding van het concept. Een concept dat zeker behoort tot het extreemrechtse gedachtegoed, ondanks dat nationaal-anarchisten dit zullen tegenspreken.

door John Postma, redactiecollectief Alert!

Meer info:
www.alertmagazine.nl, www.afanederland.org

Thema: Rojava

Een inleiding

Afgelopen jaar heeft in bijna elk nummer van Buiten de Orde een artikel gestaan over Rojava of andere delen van Koerdische gebieden waar strijd wordt geleverd. Over deze revolutionaire strijd is echter nog lang niet het laatste gezegd of geschreven. De redactie vond het echter belangrijk om door middel van ons thema hierbij even stil te staan, te meer omdat erover in de anarchistische beweging veelvuldig wordt gediscussieerd. We proberen in elke editie van Buiten de Orde een onderwerp dat volgens ons relevant of interessant is voor anarchisten en de anarchistische beweging extra aandacht te geven. Daarbij is het niet ons streven volledig of consequent te zijn. We willen mensen en groepen inspireren door het onderwerp langs verschillende invalshoeken te belichten, het inzicht in complexe situaties te versterken en discussies van extra munitie te voorzien.

Aanleiding is nu de afgeslagen IS-bestorming van Kobani, een stad aan de Turks-Syrische grens in het Koerdische gebied Rojava. We publiceren een verslag uit eerste hand van DAF-activisten die de belegerde stad door middel van directe acties proberen te ondersteunen in de strijd tegen IS. We doen ook kort verslag van de solidariteitsacties die zijn opgezet om DAF te ondersteunen in solidariteit met de mensen uit Kobani en omstreken.

Daarnaast plaatsen we een aantal stukken, deels van de hand van mensen uit onze eigen redactie, maar zeker ook van de hand van ooggetuigen of van direct betrokkenen. Eerst en vooral proberen we de gebeurtenissen zoals die ons toekomen verder te verslaan. We willen echter ook de discussie over welk standpunt in te nemen ten aanzien van de al dan niet revolutionaire strijd in Rojava publiceren. Een kritisch stuk van Peter Storm zet een aantal belangrijke vraagtekens bij de te (?) optimistische en soms romantische visie op de gebeurtenissen in Rojava.

We hebben een kritiek op de gebeurtenissen vanuit anarcho-syndicalistisch perspectief vertaald. Deze kritiek staat stil bij een aantal problematische punten van de opstand in Rojava, zoals: de nationalistische wortels, de samenwerking en het installeren van besturen met niet-revolutionaire groepen en de patriarchale verhoudingen binnen de Koerdische bewegingen. Deze kritiek is weer een aanleiding geweest voor een bevlogen reactie van Hüseyin Civan die wijst op de arrogantie van kritiek vanuit louter theoretische kaders wanneer die de voeling met de revolutionaire praktijk ontbeert. Tijdens het 2.Dh5-festival heeft een workshop plaats gevonden over Rojava. Het verslag van die workshop wordt binnenkort op *2dh5.nl* geplaatst. Hierin staan ook weer aanvullende feiten.

De artikelen van dit thema dragen bij aan een interessante en historische discussie. Een discussie die telkens tevoorschijn komt wanneer groepen mensen zich verzetten tegen onderdrukking en uitbuiting en hun bevrijdingsstrijd vorm proberen te geven in een zeer vijandige wereld onder uiterst precaire omstandigheden.

door de Redactie

Rojava tussen revolutie en illusie

De laatste maanden lezen we veel over ontwikkelingen in Rojava, in Syrisch Koerdistan. In die gebieden wordt geprobeerd om alternatieve bestuursvormen op te bouwen met gelijkwaardige deelname van alle bevolkingsgroepen en participatie van vrouwen in bestuur en in gewapende strijd. De ontwikkelingen worden door sommige revolutionairen zo positief ingeschat dat ze spreken van een Rojava Revolutie en actieve solidariteit met die revolutie bepleitten en helpen organiseren. Ik vrees dat de inschatting te optimistisch is en voorbij gaat aan zeer ernstige beperkingen en problemen.

Die beperkingen en problemen betreffen de aard van het wel erg voortvarend als revolutie getypeerde maatschappelijk proces. Ze gaan bovendien over de internationale context waarin de ontwikkelingen zijn verstrengeld, en met name de militaire bondgenootschappen waarin de leidende kracht in de 'revolutie', de PYD (Democratische Uniepartij), zich verstrikt heeft. Het gaat hier om het accepteren van bondgenoten die met daadwerkelijke revolutie net zoveel geduld hebben als de zomerzon voor sneeuw. Het is tegen deze achtergrond nog steeds niet verkeerd om mensen ter plekke te ondersteunen in strijd tegen IS en tegen de Turkse sabotage van grensoverschrijdende solidariteit in Rojava. Maar dat dient beperkt te blijven tot steun aan krachten die hun zelfstandigheid jegens de PYD – een staat-in-wording, geen revolutionaire beweging – nauwgezet bewaren. Steun aan de PYD zelf is steun aan een oorlog die aan beide kanten – de IS-kant, en het Amerikaanse bondgenootschap tegen die IS – volslagen reactionair van aard is. Van dat bondgenootschap is de PYD inmiddels vrij openlijk deel gaan uitmaken.

Maar daarover verderop meer. Eerst de revolutie zelf. Bij revolutie denk ik aan een combinatie van een paar dingen. Om te beginnen verwacht ik dan de omverwerping van de bestaande macht te zien, door brede en radicale strijd van onderop, door een opstand. In de tweede plaats verwacht ik dan dat het

maatschappelijk proces vooral vanuit die beweging van onderop zelf wordt vormgegeven. In de derde plaats verwacht ik dan dat dit proces ook inhoudelijk revolutionair is, en de maatschappelijke verhoudingen radicaal omvormt, weg van kapitalistische en hiërarchische verhoudingen. Alle drie zijn in Rojava maar zeer ten dele het geval.

Hoe is het maatschappelijke experiment dat als Rojava Revolutie bekend staat gevormd? Er was allereerst decennia lange Koerdische gewapende strijd onder leiding van de PKK. Die organisatie is als het ware het moederschip waaraan de PYD is verbonden. De PKK voerde vanaf de jaren tachtig een harde guerrilla met de Turkse staat. Ze deed dat met een nationalistische en marxistisch-leninistische ideologie, onder straffe hiërarchische leiding die ook intern geen tegenspraak duldde. Van onderaf gebeurde er weinig tot niets. De strijd vond dus in Turkije plaats, onder de Syrische dictator Assad bleef het vrij rustig, al was er in 2004 wel een Koerdische opstand.

In 2011 brak de situatie open toen er in Syrië brede en felle protesten op gang kwamen tegen Assads schrikbewind. Maar omdat dominantie stromingen in de Syrische opstand – met name het Vrije Syrische Leger – geen Koerdisch recht op zelfbeschikking erkenden, hield de PYD zich tamelijk afzijdig van de strijd. Het wantrouwen was overigens wederzijds. De PKK had een heel dubbelzinnige relatie met staten in de regio, en ook met het Syrische bewind. Tot in 1998 had zij een militair hoofdkwartier in Libanon, in gebied waar Syrië de baas was. De vader van de huidige Assad maakte aan deze impliciete steun aan de PKK in 1998 een einde, wellicht omdat betere banden met Turkije voorrang hadden. Maar dat Syrische opstandelingen de PKK-stroming van het Koerdische verzet met argwaan bejegenden, was niet zo raar. Van actieve deelname aan de Syrische opstand – die in 2011-2012 nog krachtige dynamiek van onderop te zien gaf, met de vorming van revolutionaire comités en dergelijke – was vanuit de PYD geen sprake. Iets dergelijks zagen we trouwens ook tijdens de Gezi-protesten in Turkije in 2013. De PKK hield zich afzijdig, waarschijnlijk omdat ze het vredesoverleg met de Turkse staat voorrang gaf. PKK en PYD gedragen zich als politici, als staatsdragend en staatsvormend, en daarmee dus niet als bondgenoot van werkelijk revolutionaire ontwikkelingen waar ze zelf geen greep op heeft.

In de zomer van 2012 trok het Syrische bewind echter haar troepen uit de Koerdische gebieden terug, om ze in te zetten in regio's waar de gewapende oppositie sterker was. De PYD kon met haar gewapende strijders het gebied gewoon overnemen en er haar bestuur vestigen. Er was dus geen omverwerping van de macht door een revolte in het gebied. Er was een vrij geruisloze machtsoverdracht van het Syrische bewind aan de PYD. Die kon nu beginnen het maatschappelijk model dat ze voorstond in te voeren. Dat model was dus geen uitkomst van een werkelijke volksopstand, maar van een politiek-militaire organisatie aan de macht.

Het model is echter wel opmerkelijk en interessant, zeker gezien de stalinistische en nationalistische achtergrond en erfenis van de PYD. We zagen al dat dit een soort filiaal is van de PKK. De leider daarvan was en is Öcalan, en zijn inzichten zijn ook toonaangevend in de PYD. De man is sinds 1999 gevangene van de Turkse staat, en heeft in gevangenschap de ideologische bordjes verhangen. Het is lezers waarschijnlijk bekend:

hij las boeken van de libertair-socialistische theoreticus Murray Bookchin, en ontwikkelde daardoor het inzicht dat het doel van de strijd niet langer nationale staatsvorming van bovenaf moest zijn. Eerder moest het de vestiging van autonomie op radicaal-democratische basis zijn, met verregaande rechten voor alle bevolkingsgroepen, emancipatie van vrouwen en aandacht voor het milieu. Dat noemde hij Democratisch Confederalisme, en dit werd nu de ideologie van de PKK en dus ook van de PYD. Het is een concept dat een stevige anti-autoritaire, libertaire draai van de PKK suggereerde, een breuk met haar stalinistische autoritaire verleden. [Zie hierover meer Jeanet Biehl in Buiten de Orde 2014/1. Zij komt verderop in dit artikel ter sprake. – red.]

Waarom deed Öcalan dit? Ik zie meerdere redenen. De strijd voor een eigen nationale staat bood weinig perspectief. De kans op een PKK-overwinning tegen NAVO-staat Turkije was klein, internationale steun voor een zelfstandig Koerdistan was minimaal, Öcalan zelf zat gevangen. Het was zo bezien best realistisch om de PKK-doelstellingen te veranderen, van een eigen staat naar autonomie binnen bestaande staten. Het was dus een tactische stap terug, niet vooruit. Dat Öcalan niet alleen het doel van een zelfstandige staat, maar ook de marxistisch-leninistische ideologie losliet, zal te maken hebben gehad met het feit dat in 1989 de boegbeelden van die ideologie – de Oost-Europese eenpartijstaten, en vervolgens Rusland zelf – die ideologie dumpten op weg naar neoliberale verhoudingen. Lippendienst aan die ideologie werd diplomatiek overbodig, en de geloofwaardigheid van het model was ingestort. Een ander ideologisch visitekaartje was dus welkom.

... de PYD is een staat-in-wording, geen revolutionaire beweging

Dat dit visitekaartje geen neoliberaal tekstje kreeg – zoals bij zovele andere nationale verzetsbewegingen, het ANC in Zuid-Afrika bijvoorbeeld – maar juist een libertaire, semi-anarchistische insteek kreeg, is echter wel bijzonder. Wat was, bezien vanuit de PKK-leiding en de chef Öcalan, zo interessant aan juist Bookchins concepten? Ik denk dat de sleutel daarvan niet zozeer in Koerdistan ligt, maar veeleer in West-Europa. Vooral in Duitsland leven grote Koerdische gemeenschappen, waarbinnen de PKK zeer aanzienlijke steun geniet. Die PKK was echter op de Europese terroristenlijst gezet, en wilde daar logischerwijze graag van af want het inzamelen van geld voor de PKK werd er ernstig door bemoeilijkt. Aan de PKK gerelateerde organisaties van Koerden hadden er belang bij om hun isolement te doorbreken en steun te zoeken. Die vond ze veelal in de radicaal-linkse bewegingen in Europese landen. Maar haar stalinistische uitstraling – plus de hardnekkige en geloofwaardige verhalen over hardhandig optreden tegen Koerden die de PKK-lijn niet wilden – was een obstakel. Een vriendelijker, democratisch en zelfs libertair gezicht, een breuk met stalinistische ideologie en een draai naar opvattingen die in radicaal-linkse kringen gemeengoed waren, paste hierbij mooi. Die boeken van Bookchin kwamen als geroepen. Gezien het enthousiasme dat Öcalan met zijn Democratisch Confederalisme inmiddels in anarchistische kringen heeft losgemaakt, is de opzet vrij succesvol.

Maar het zou overmatig cynisch zijn om de koerswijziging af te doen als louter pop-

penkast. In PKK en PYD is de nieuwe lijn inmiddels op retorisch niveau gemeengoed, maar het gaat verder. Onder leiding van de PYD wordt er in Rojava vanaf 2012 een bestuursstructuur opgebouwd waarin elementen van de nieuwe aanpak herkenbaar zijn. Besturen via democratische assemblees, participatie van vrouwen in het bestuur, deelname van niet-Koerden op basis van gelijkwaardigheid, het is geen wassen neus. Dat is ook best verklaarbaar. Radicaal-democratische bestuursvormen zoals die door Öcalan nu worden gepropageerd, passen namelijk om minstens drie redenen bij de situatie in Syrisch Koerdistan.

In de eerste plaats is er, in tijden en regio's van maatschappelijke ontwrichting, als de gangbare overheid wegvalt, heel vaak een neiging van mensen om zelf oplossingen te improviseren. Als een dorp is ingesneeuwd, de bussen komen niet meer en de stroom valt uit, gaan buren elkaar helpen. Als het langer duurt, vormen de buren een dorpscomité. En iedereen doet dan mee, mensen uitsluiten betekent de gemeenschap duperen. Je zag zoiets na de orkaan Katrina in New Orleans. Horizontale solidariteit, vormgegeven als geïmproviseerd zelfbestuur, is feitelijk weinig anders dan burenhulp in noodsituaties, een paar flinke stappen verder gebracht. Het verschijnsel wordt op de website libcom.org wel aangeduid als 'disaster communism', en komt inderdaad neer op het vestigen van vrij-communistische omstandigheden onder druk van een noodtoestand. Dat dit soort patronen opduiken in Syrisch Koerdistan, in een oorlogssituatie in een regio waar het gangbare staatsgezag wegvalt, behoeft dan ook weinig verbazing.

In de tweede plaats vestigde de PYD haar bestuur in Rojava in een periode toen de Arabische Lente nog niet verslagen was. Die Lente uitte zich niet alleen in demonstraties en opstand, maar keer op keer ook in de vorming van zelfbestuursorganen. Ook in Syrië doken assemblees en revolutionaire comités op, om de strijd tegen de dictatuur te coördineren en een alternatief bestuur te improviseren. Horizontale organisatievormen hingen als het ware in de lucht. De opvattingen van Bookchin, de concepten van Öcalan, sloten aan bij deze atmosfeer. Het democratisch confederalisme werd weliswaar van hogerhand door de PYD ingevoerd, maar het is aannemelijk dat het aansloot bij initiatieven die mensen in de regio sowieso al namen. Het is ook aannemelijk dat het kwartje – 'we hebben assemblees nodig, bestuur van mensen zelf, niet van staatswege!' – snel viel bij veel mensen. Tijdgeest en omstandigheden werkten in die richting.

In de derde plaats is de organisatie van gemeenschapsleven verbonden met guerrillastrijd helemaal niet zo bijzonder als de libertaire retoriek van de huidige PKK en PYD doen vermoeden. Wie verslagen leest uit de opkomst van de maoïstische beweging in de jaren dertig, en van de guerrilla in Vietnam in de jaren zestig, van Nicaragua in de jaren zeventig en El Salvador in de jaren tachtig, kan soortgelijke dingen zien. Raadpleging van de bevolking in dorpsraden en volkscomités. Uitoefening van delen van het dagelijks bestuur door zulke organen, veel participatie, een prominente rol van vrouwen in een veel meer dan puur ondersteunende rol. Guerrillabewegingen winnen pas met steun en deelname van de onderdrukte bevolking. Die deelname een grote plek toekennen in de strategie is dus gewoon slim. Het motiveert, en het zorgt ervoor dat

het draagvlak van de strijd maximaal is. Maar de regie op de achtergrond is in handen van de organisatie, de partij, het guerrillaleger. Het dorpscomité mag bijvoorbeeld bepalen wat er met een gehate grootgrondbezitter gebeurt. Kaderleden van de partij wijzen de grootgrondbezitter echter als doelwit aan. En als de strijd is gewonnen, blijft er van de sporen van zelfbestuur doorgaans bitter weinig over. Het is een mobilisatiestrategie in oorlogstijd. Dat element speelt in Rojava een rol.

Precies dat derde punt voedt mijn scepsis over de Rojava 'Revolutie'. Als ik namelijk verslagen lees van linkse mensen die in Rojava op bezoek zijn geweest, proef ik een soortgelijke lyrische toon die soortgelijke solidariteitsbezoeken aan revolutionair Cuba en China typeerden, aan 'bevrijde gebieden' in El Salvador, Vietnam en Cambodja en nog veel later ook aan Nepal waar ook heel lang een vrij effectieve maoïstische guerrillabeweging heeft geopereerd. Van Noam Chomsky verscheen in 1970 het boek At War with Asia. Daarin vertelde hij onder meer over de positieve indruk, de elementen van zelfbestuur en participatie, in guerrillagebied in Laos en Cambodja. We weten intussen hoe het daarmee is afgelopen. Stalinistische dictatuur was de uitkomst. Noam Chomsky was niet naïef, en zal door de uitkomst niet zeer zijn verbaasd. Ons moet een soortgelijke uitkomst in Rojava – zelfs als het lukt om ISIS te verslaan – ook niet verbazen. Mooi klinkende formuleringen als Democratisch Confederalisme bieden geen garantie, net zo min als frasen over het 'afsterven van de staat' bij Marx en Lenin garanties boden.

Mooi klinkende formuleringen als Democratisch Confederalisme bieden evenmin garanties als frasen over het 'afsterven van de staat' bij Marx en Lenin garanties boden

Laten we eens kijken naar één zo'n reisverslag, dan zien we vrij snel waar het wringt. Janet Biehl bezocht in december één van de drie zones waaruit Rojava bestaat. 'Impressions of Rojava: a report of the revolution', op 16 december verschenen op roarmag.org, is haar verslag. Al bij aankomst viel haar op hoe de plaatselijke veiligheidsmacht, de Asayis, zich zag. 'De Asayis verwierpen het etiket "politie", aangezien de politie de staat diende terwijl zij de samenleving dienden.' Ja ja, denk ik dan, de gewapende macht dient de maatschappij, staat in dienst van de burgers. Is er ergens in de wereld een politiekorps dat iets anders beweert en waarschijnlijk zelfs gelooft? En gaan we af op het zelfbeeld van een veiligheidsorgaan om vast te stellen wat haar werkelijke rol is? De bolsjewieken in 1917 noemden hun ministers 'volkscommissarissen', dat klonk tenminste revolutionair. Maar ze deden wat ministers doen. Namen zeggen niet zoveel. Het kan best zijn dat de politie in Rojava vrij dichtbij het volk probeert te staan, ongeveer zoals de ouderwetse wijkagent. Maar ik zou maar liever niet afgaan op het zelfbeeld van de politie ter plekke om dat vast te stellen. En ook een wijkagent is nog steeds een agent.

Precies over het gedrag van gewapende YPG-eenheden is trouwens meer te zeggen, en het is een onderwerp waar Biehl en die andere enthousiaste Rojava-reiziger, David Graeber, heel weinig over vertelt. De PYD en haar gewapende arm YPG faciliteert

enerzijds het hooggeprezen democratisch confederalisme. Maar anderzijds schakelt het politieke rivalen hardhandig uit. De repressie in door de PYD beheerste gebieden is aanzienlijk. Human Rights Watch (HRW) bracht daarover in juni 2014 een uitvoerig rapport uit. Nu is HRW een pro-Westerse organisatie, erg close met het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken, en niet bepaald altijd betrouwbaar. Maar het rapport is iets te gedegen en te gedetailleerd om zomaar van tafel te worden geveegd. En er is meer documentatie. In juni 2013 beschoten YPG-soldaten protesterende betogers in de stad Amuda. Op de site van Al-Monitor verscheen op 1 juli van dat jaar een tamelijk gedetailleerde reportage. Zeven betogers kwamen om, waarvan er één was bewapend. Maar de bewering dat de PYD zich slechts verdedigde tegen een aanval, staat haaks op berichtgeving die stelt dat er van uit de demonstratie niet was geschoten toen de PYD het vuur opende.

In die stad was later weer een protest. Dat richtte zich tegelijk tegen de ontvoering van vrouwen door IS én het gedwongen rekruteren van vrouwen waaronder zelfs een vijftienjarig meisje door de PYD. Die brigades van vrouwelijke guerrillastrijders die we op propagandafoto 's zien, bestaan kennelijk niet louter uit vrijwilligers. De PYD heeft trouwens vorige zomer een soort dienstplicht doorgevoerd. Dat betekent dat ze een instelling is of heeft die mensen kan dwingen om dienst te nemen. Dan is er dus sprake van een staat, niet van zelfbestuur. Je kunt dit legitimeren door te verwijzen naar de oorlogssituatie. Maar als antimilitaristische opvattingen – kenmerkend voor een serieus anarchisme – terzijde geschoven worden zodra het oorlog wordt, wat heb je dan nog aan antimilitarisme?

Biehl horen we over dit alles niet, en Graeber evenmin. Niet zo raar: de delegatie sprak met officials, met een minister hier en een bestuurder daar. Ze zullen vast hun kritisch verstand gebruikt hebben. Maar de minder fraaie kanten van de PYD – de gevangenissen die ze er op na houdt bijvoorbeeld – krijg je zo natuurlijk niet te zien, op één minder fraaie kant na dan: de nog steeds alomtegenwoordige portretten van de grote leider Öcalan. Van hem kwam de partijlijn vroeger, van hem komt de partijlijn nog steeds. Biehl voelt wel nattigheid. 'Beeltenissen van Abdullah Öcalan zijn overal, hetgeen bij Westerse ogen de suggestie iets Orwelliaans kan suggereren: indoctrinatie, reflexmatig geloof.' Weest gerust. 'Maar het op deze manier interpreteren van die beelden zou de situatie helemaal missen.' O ja? '"Niemand zal je je rechten geven," zo citeerde iemand ons Öcalan. "Je moet er zelf voor vechten."' Ah ja, nou vooruit, omdat Öcalan het zegt, nietwaar? Biehl gaat verder. 'Om die strijd door te voeren, weten Rojavanen dat ze zowel zichzelf als de maatschappij moeten opvoeden. Öcalan leerde hun het Democratisch Confederalisme als een reeks van principes. Hun rol is om uit de vinden hoe ze te implementeren, in Democratische Autonomie, en zichzelf te "empoweren"'. Dankbaar mogen we zijn, om de wijze lessen van de Grote Leermeester.

Ik geloof niet dat Biehl de ironie van wat ze schrijft beseft. De principes komen dus van boven, aan de gewone mensen enkel de taak ze uit te werken en vorm te geven. De hele logica is top-down. Ik zie geen fundamenteel onderscheid met voorzitter Mao die zijn volgelingen vermaande: 'rebellie is gerechtvaardigd'. Maar wat als iemand van het gewone volk de principes zelf niet wil? Als iemand vast zou willen houden aan het vertrouwde stalinisme? Of juist door wil breken naar een consistenter anarchisme? En wat als Öcalan van mening verandert, en de PYD daarmee van partijlijn?

Werkelijke autonomie en vrijheid betekent iets anders dan een slechtere partijlijn van hogerhand door een plezieriger partijlijn vervangen. Dat iemand als Öcalan mensen een goed idee aan de hand doet, heeft pas libertaire waarde als mensen het tot hun eigen idee maken, en ermee desnoods ook de grote leider durven trotseren. Dat het onder de PYD een stuk minder onprettig toegaat dan onder IS, is onbetwistbaar. Maar het is nergens voor nodig om de realiteit van Rojava zo idyllisch voor te stellen als Biehl en Graeber en te veel anderen dat doen. De uitkomst kan wel eens zijn als bij vorige gelegenheden. Als de wrede werkelijkheid niet meer te ontkennen is, is de ontgoocheling weer groot. Van marxistisch-leninistische partijgangers kun je zoiets wellicht verwachten. Libertaire revolutionairen zouden van dit soort mythologie wat meer afstand mogen bewaren. Ik ben de afgelopen maanden echt geschrokken van de mate waarin van die kritische distantie te vaak te weinig bleek.

Onthoofden vindt de VS best, zolang dat gebeurt door een fundamentalistische pro-Westerse monarchie

Biehl laat bij haar beeld van Rojava nog twee wezenlijke aspecten weg, en ook dat is tekenend. Ze verwijst naar het Handvest van het Sociale Contract, het document dat als een soort grondwet van Rojava functioneert maar niet zo heet omdat grondwet te staats-achtig klinkt. En ze schrijft: 'Onder dat programma schiepen ze een systeem van zelfregering van de bevolking, gebaseerd in buurtassemblee-communes (...), die iedereen mag bijwonen, en met macht opklimmend vanaf de bodem door gekozen gedelegeerden naar de stedelijke en kantonnale niveaus.' Maar dat is slechts de ene helft van de bestuursvorm van Rojava. De andere helft bestaat uit een parlementaire constructie, met een gekozen Wetgevende Assemblee. Nou ja, gekozen. Vanwege de oorlogssituatie zijn de huidige leden nog eventjes benoemd. Opschorten van democratische rechten met verwijzing naar een oorlogssituatie, waar kennen we dat toch van?

Er is dus kennelijk iets van democratie op zelfbestuursbasis én een parlementaire democratie, waarbij de laatste wetten uitvaardigt en verdragen sluit. De staat is niet alleen niet opgedoekt. In het officiële statuut van Rojava is in die opdoeking ook nergens voorzien. Wil er van een werkelijk revolutionaire dynamiek sprake zijn, dan zullen deze beperkingen – de repressie, de onbetwiste leidersrol van Öcalan, en de uiteindelijk etatistische bestuursvorm – onder ogen gezien moeten worden, en als probleem, als obstakel bejegend. Het hypen van de 'Rojava Revolutie' als zijnde the real thing, is misplaatst. De direct-democratische elementen van de bestuursvorm in Rojava zijn verdediging waard, tegen IS maar

ook tegen de PYD zelf. Een diepere revolutie botst echter met het project en de politiek van die PYD. Wie solidair wil zijn met een werkelijke revolutie, ontkomt niet aan kritiek op de PYD en haar bestuur.

Een diepere revolutie – en zelfs de overleving van het beetje zelfbestuur dat er nu functioneert – komt nog een vijand tegen waarover de Rojava-liefhebbers hetzij zwijgen, hetzij een veel te positief beeld schetsen: de internationale coalitie die onder Amerikaanse leiding tegen IS oorlog voert, en waarvan de PYD inmiddels openlijk deel van uitmaakt. In en om het belegerde Kobani heeft deze samenwerking nadrukkelijk vorm gekregen. De moorddadige IS-aanvallen op die stad – centrum van één van de drie kantons waaruit Rojava bestaat – brachten Kobani onder de aandacht. Aanvankelijk deden de VS vrijwel niets om de val van die stad te verhinderen. Intussen bewogen IS-eenheden ongehinderd over de Turkse grens, het is met name dat laatste dat tot solidariteitsacties van de Turkse anarchistische groep DAF heeft geleid. Inzet was het monitoren en dwarsbomen van het faciliteren van IS door Turkije.

De VS is niet geïnteresseerd in de politieke verhoudingen in Rojava. Als mensen daar wat willen rommelen met zelfbestuur, dan heeft de VS daarvan geen last, zolang het tot die regio beperkt blijft en netjes ingekapseld is. De VS is echter wel geïnteresseerd in een nederlaag van IS. Niet omdat ze dat een abjecte club vindt. Wel omdat IS de economische en strategische belangen van dat land bedreigt. Toen de Iraakse stad Mosul in handen van IS viel, schrok de VS, maar deed niets. Toen echter Erbil, in Iraaks Koerdistan, gevaar liep, veranderde dat. In Iraaks-Koerdistan zit namelijk olie, en Amerikaanse bedrijven zijn in de exploitatie ervan actief. In de stad zit ook een Amerikaans consulaat. Erbil mocht niet vallen. De VS begon met bombarderen. Daar was niets humanitairs aan. Inzet was en is het voorkomen van de opkomst van een nieuwe, zwaarbewapende oliestaat die zich aan Amerikaanse hegemonie onttrekt. Onthoofden vindt de VS best, zolang dat gebeurt door een fundamentalistische pro-Westerse monarchie, niet door een fundamentalistisch anti-Westers kalifaat.

Omdat een IS-nederlaag – of althans het voorkomen van verdere machtsuitbreiding van IS – in het Amerikaans strategisch belang is, is de VS intussen ook overgegaan op vrij effectieve bombardementen rond Kobani. Daar doen de strijders namelijk iets waar het Iraakse leger – en ook de conservatieve Iraaks-Koerdische organisaties – maar niet in slagen: succesvol tegen IS vechten. PYD-ers slagen erin aanzienlijke aantallen IS-strijders om het leven te brengen. Kobani bezorgt IS dus een probleem, en er is de VS veel aan gelegen om dat zo te houden. Dus voorkwam de VS de val van Kobani met haar luchtaanvallen, en zette Turkije onder druk om een handje te helpen en Iraakse Koerdische peshmerga's toe te laten in het strijdgebied om tegen IS te helpen vechten.

Natuurlijk komt dat de PYD – en de mensen in Rojava – goed uit: het vrijwaart ze van het IS-despotisme. Maar de logica betekent dat ze zich voegt in de anti-IS-coalitie, en feitelijk functioneert als grondtroepen voor operaties waarvan de VS de regie heeft. De PYD accepteert haar rol als Amerikaanse hulptroepen. Toen admiraal John Kirby zei: ‘We hebben in Syrië geen partner op de grond die wil, capabel en effectief is’, stelde Asya Abdullah, van de PYD daartegenover: ‘We hebben de coalitiestrijdkrachten van de coördinaten van IS-doelwitten op de grond voorzien en zijn bereid om alle hulp te verlenen waar ze om zullen verzoeken’ (aldus de website BBC op 9 oktober 2014). Anwar Muslim, bestuurder van Kobani, ‘zei dat de Volksbeschermingseenheden (YPG), de Syrische Koerdische militie, zich beschouwen als deel van de internationale coalitie die strijd voert tegen ISIS,’ aldus de Koerdische website rudaw.net op 11 november.

Daarmee maakt de YPG dus deel uit van een coalitie waarin we ook de Iraakse staat vinden, een staat die IS tracht te verslaan door sjiitische milities en Iraakse soldaten complete soennitische steden te laten terroriseren en de bevolking ervan te verdrijven. Door soennieten allemaal als IS-sympathisanten te bejegenen brengt de Iraakse staat en de sjiitische milities die haar helpen veel soennieten er juist weer toe om IS juist weer als enige bescherming te zien tegen onderdrukking door een sjiitisch-bestuurd Irak. Zo voedt Irak de oorlogslogica, de etnische zuiveringen en erger, over en weer. Een PKK-kopstuk, Cemil Bayak, heeft intussen laten weten dat de éénheid van die Iraakse staat wat haar betreft gehandhaafd moet blijven om IS te verslaan, aldus de Guardian van 24 december vorig jaar. Ook daarmee laat ze zien dat ze opereert als proto-staat tussen andere staten, dat haar logica helemaal niet zo haaks op hiërarchische macht staat als sommige van haar sympathisanten het doen voorkomen. Deelnemers zijn ook landen als Jordanië, de Verenigde Arabische Emiraten, en dat andere paradijs, Saoedi-Arabië. Ook Westerse staten als Nederland doen mee aan het grote bondgenootschap dat aan haar hoofd de VS heeft. De PYD kan niet meer klagen dat ze geen uiterst machtige vrienden heeft. Het zijn alleen geen vrienden van datgene waar het veel van de linkse sympathisanten van de strijd in Rojava om te doen is of zou moeten zijn: vrijheid, autonomie, zelfbestuur.

De anti-IS-coalitie is een verzameling onderdrukkers, etnische zuiveraars en bommengooiers bij elkaar waarbij IS puur kwantitatief gewoon verbleekt. En als die coalitie wint in Syrisch Koerdistan, wie krijgt dan de overhand? De PYD, met haar paar duizend strijders die momenteel als kanonnenvoer tegen IS functioneren? Of de Grote Regisseur in Washington en zijn machtige reactionaire bondgenoten?

De strijd in Rojava, en vooral de pogingen om radicaal-democratische bestuursvormen op te zetten, verdient belangstelling. Ze verdient ook solidariteit, waar die zich richt op het helpen van slachtoffers. Voor het actieve ondermijnen van de wurggreep waarin met name de Turkse staat de gemeenschappen in Rojava houdt, valt beslist ook wel iets te zeggen. Maar die solidariteit dient zich nadrukkelijk niet uit te strekken tot staten, en evenmin tot staatsvormende en staatsdragende bewegingen als de PYD. Dat die zich in een rol van bondgenoot van de VS laat duwen is, gezien de machtsverhoudingen en de enorme druk waaronder ze staat, best logisch. Maar hier prevaleert juist een logica van diplomatie en staatsmacht. Als het goed is, dan is onze logica een wezenlijk andere, en van steun aan een reactionair bondgenootschap onder Amerikaanse leiding kan – zelfs in de strijd tegen die andere reactionairen van IS – maar beter geen sprake zijn.

door Peter Storm

Meer info:
‘Charter of the Social Contract’, 29 januari, peaceinkurdistan campaign.com/resources/rojava/ charter-of-the-social-contract/

Human Rights Watch, ‘Under Kurdish Rule: abuses in PYD-run Enclaves of Syria’, juni 2014, hrw.org/sites/default/files/ reports/syria0614_kurds_ForUpload.pdf

‘The PKK and the issue of self-determination of the Kurdish people’, International Viewpoint, 12 januari 2015, international-viewpoint.org/ spip.php?article3802

Het vervolgverhaal van Rojava

De bestorming van de stad Kobani door IS en de impact op de Yezidi

In het vorige nummer van Buiten de Orde heb ik het verhaal van Rojava en de anarchie afgebroken op het weekend na 15 september, de deadline van het nummer. Toen werd wereldwijd bekend dat het al een jaar belegerde Kobani nu definitief werd omcirkeld door eenheden van IS met artillerie en tanks. Voordat de omsingeling een feit was, wisten honderdduizend stedelingen, dorpelingen en andere vluchtelingen uit het Yezidi-gebied, die via de YPG onderdak hadden gekregen in Rojava, de Turkse grens over te komen. Zij konden zo vanaf een heuvel het verloop van de belegering gadeslaan en de enkele schutters met lange-afstandsgeweren of luchtafweer – nog altijd handwapens – instrueren op welke objecten van IS zij zich konden richten. Vanuit Turkije bestormden duizenden Koerden en ook kameraden van de anarchistische DAF de grens om Kobani te hulp te schieten, wat leidde tot schermutselingen tussen de Turkse grensmilitie en ongewapende burgers.

Het heeft tot 9 oktober geduurd voordat IS erin slaagde een bres in de omwalling te forceren en de stad binnen te dringen. Toen leek het snel te gaan, want er waren berichten dat zij doorstootten tot het centrum. Dat bleek een illusie. Met zware artillerie en tanks kon IS geen straatgevechten aan en evenmin konden zij daar een massale stormloop organiseren. De burgereenheden van de YPG hadden terreinvoordeel en het tactische overwicht dat zij altijd op IS hebben gehad en richtten onder de aanvallers een slachting aan. Twee dagen later berichtte de YPG: ‘we kunnen zeggen dat honderden ISIS-strijders zijn gedood nadat zij de stad binnen waren gekomen’ als gevolg van ‘hinderlagen en vallen, creatieve weerstand en opofferende vastberadenheid’. Opmerkelijk wordt er door onze kameraden van DAF bericht over ‘[...] de vrees van ISIS voor de vrouwenguerrilla’s. ISIS vertegenwoordigt de staat, de terreur, het bloedbad en natuurlijk ook het patriarchaat. Vanwege hun bijgeloof dat ze geen ‘martelaren’ kunnen worden als ze door een vrouwelijke guerrillastrijder, een YPJ strijdster worden gedood, zijn ze bang om met YPJ-eenheden te vechten. Want die vrouwen [...] hebben geen genade met ISIS.’

Nog geen week later kon men zien hoe op de westelijke heuvel buiten de stad de IS-vlag werd vervangen door de Koerdische. Het was duidelijk dat Kobani voorlopig niet zou vallen. Kalief Abraham was dus van een Blitzkrieg in een Sitzkrieg beland. Van de opperste Soenna, te weten alle rechters van het gerechtshof in Alexandrië, ondersteund door zowat alle geestelijke leiders ter wereld – inclusief de meest reactionaire wahabitische landen (Saoedi-Arabië c.s.), maar niet Turkije! – heeft hij een fatwa aan zijn broek gekregen, waarin wordt verklaard dat zowat alles wat hij uitricht door de Koran verboden is.

Intussen waren – ook rond 9 oktober – de Amerikanen met hun luchtbombardementen begonnen. Nog steeds gingen er toen stemmen op uit Rojava dat interventie van de Amerikaanse imperialisten niet gewenst was en anderzijds werd uit het Pentagon bericht dat de kwestie Kobani geen hoge prioriteit had. Men zat ermee in zijn maag: de YPG werd nog altijd gezien als een van de militaire takken van de PKK, die na verzoek van Turkije al jaren op een internationale terroristenlijst staat. Pas toen bleek dat IS al zijn artillerie op Kobani dreigde te concentreren, kwam er assistentie. Op 13 oktober is de YPG echter met een petitie aan het Witte Huis om bijstand gestart. Voordat deze lijst op 7 november zou sluiten is die militaire hulp gekomen, in de vorm van luchtbombardementen, het droppen van raketwapens en de bemiddeling bij Turkije voor de doorlating van enige honderden Peshmerga’s. Turkije liet alleen 1500 Peshmerga’s door, wellicht hopend dat daarmee de macht van de YPG zou kunnen worden ondermijnd en een meer feodale partij de overhand zou krijgen. Inderdaad moest men capituleren. De Peshmerga’s werden na een maand afgelost door nieuwe troepen en daarbij vonden

ook nieuwe wapendroppings plaats. Dat leek voldoende te zijn om de strijd nog verder vol te houden tegen de steeds nieuw aangeleverde troepen van IS.

Toen Buiten de Orde na 21 november bij u in de bus plofte, was de situatie in Kobani ongewijzigd. Delen van de stad waren nog in handen van IS – de legerleiding van de Koerden sprak van twintig procent –, er waren nog een kleine duizend burgers: mannen, vrouwen en kinderen, die zich onder bescherming van de YPG in leven wisten te houden en buiten duurde de omsingeling nog voort. De Turkse grens leek hermetisch afgesloten om Koerden en andere vrijwilligers tegen te houden, maar niet voor IS. Die reageerde op het uitblijven van zijn overwinning met het bombarderen van burgerdoelen en het sturen van met bommen gevulde zelfmoordwagens naar de stad. De IS-strijders kregen daarbij wel de doorgang van Turkije, dat vlak achter de grens ruimte biedt voor legerkampen en bewapening van IS. Er komen troepen uit Azerbeidzjan, Tsjetsjenië en andere islamitische gebieden uit de voormalige Sovjet-Unie, die dankzij Erdogan het Rojava-gebied kunnen bereiken.

Eind oktober berichtte de autonome groep Karakök, aangesloten bij de IFA via Zwitserland reeds: ‘Kobane zelf ligt in as. De stad is een puinhoop. Hier en daar reiken eenzame gebouwen naar de hemel. Eén gebouw met vijf of zes verdiepingen valt in het bijzonder op: op het dak wappert een IS-vlag. Dag en nacht horen we de kanonskogels, zien we bommen exploderen en vuur ontbranden, horen we schoten. Er heerst oorlog’. Op 6 december ging er van de regering van Kobani een noodkreet uit naar de Verenigde Naties, waarbij de nood van de burgerbevolking aan de orde werd gesteld. De waterbronnen buiten Kobani, de olieopslag- plaatsen voor de generatoren en de graanopslagplaatsen waren afgesloten en er dreigde hongersnood, stopzetting van de elektriciteitsvoorziening en gebrek aan drinkwater. De duizenden lijken van gesneuvelde IS-soldaten – ‘over elke straat verspreid of onder elke puinhoop’ – konden onmogelijk allemaal worden opgeruimd en bedreigden de hygiëne en verontreinigden de waterbronnen die er in de stad zelf waren. Gelukkig wist ook een grenswacht van Koerden, anarchisten en andere revolutionairen – waarover elders in dit blad meer – wegen om de belegerden van Kobani van hulp te voorzien. Gewonde YPG-soldaten slaagden er soms in de Turkse grens over te komen en daar genezing te vinden, maar vaak worden gewonden door de Turken ook in de cel geworpen.

Kerstmis nadert. De strijd heeft honderd dagen geduurd. Maar er kwam geen pauze, zoals een eeuw geleden aan het westelijk front tijdens de Eerste Wereldoorlog. Integendeel: de offensieven werden opgevoerd. Resultaat: op 27 december circuleert er een foto met een YPG-soldaat in wat eens een vergaderzaal was van het stadhuis, en nu op IS heroverd is. Slechts tien of twintig procent van de stad zou nog in handen van de IS zijn. In de heroverde gebieden trof men massagraven aan. Daarin gefusilleerde IS-soldaten die zich hadden willen terugtrekken. Turkse grenswachters worden nu geconfronteerd met vluchtende IS-soldaten. Met nieuwjaar verdwijnen er door toedoen van de regering Erdogan netwerken uit de lucht, waaronder die van de democratische partij The Kurdisch Question. Nog steeds is tien of twintig procent in handen van IS en nog steeds zijn er berichten van Koerdische offensieven. De strijd gaat zijn vijfde maand in.

Discussie over formele organisatie van maatschappij zonder staat

De politieke basiscomités van de revolutie, de TEV-DEM, waren intussen al voor het IS-offensief onderhandelingen aangegaan met andere Koerdische groepen in Syrië en hadden zich aangesloten in een gezamenlijk parlement. De revolutie of ‘radicale democratie’ van Rojava zou dus langs parlementaire weg moeten worden bevochten, wanneer er door de Syrische Koerden in hun totaliteit verkiezingen zouden worden gehouden. Op 23 oktober sloten de TEV-DEM en de parlementaire politieke partij ENKS in Syrië, verwant met de Turkse KDP, een overeenkomst, het pact van Duhok, waarbij zij besloten een gezamenlijk parlement te vormen en de ENKS in de regering van Rojava toe te laten. In het parlement zit veertig procent TEV-DEM, veertig procent ENKS en twintig procent overige partijen.

Een paradoxale situatie lijkt het, want de optimisten in de TEV-DEM hopen dat zij door de propaganda van hun idealen deze tegenstrijdige situatie daadwerkelijk tot een schijntegenstelling kunnen maken. De leiders van de TEV-DEM denken terrein gewonnen te hebben, omdat de ENKS nu ook bereid zou zijn mee te doen aan de beraadslagingen in de volkscommunes en zich niet meer daarvan afzijdig houdt: zij zijn partners in de democratische autonomie. Opmerkelijk is dat de uitvoering van het pact van Duhok in december heeft geleid tot onenigheid binnen de ENKS: de leiding van de partij wilde in zijn delegatie alle vier de bestuurders hebben, blijkbaar als een soort fractieleiding. Hiertegen verzetten zich de andere gedelegeerden, die zich mogelijk beschouwen als afgevaardigden van hun achterban in de volkscommunes en die boven fractiediscipline stellen.

Mogelijk werkten de voorlopige ervaringen van de maatschappelijke praktijk in Cizîrê zo inspirerend dat ze de gebruikelijke partijdiscipline ondermijnde. De kwestie is inmiddels opgelost, en de gezamenlijke vergadering kon medio december op gang komen. Maar deze verwikkelingen geven aan dat er achter het parlementaire stelsel nog altijd een discussie wordt gevoerd over de formele organisatie van een maatschappij zonder staat. Zullen de fracties zich in hun onderlinge competitie verharden en zich ontwikkelen tot de bekende afspiegelingen van staatssystemen, of zullen de afgevaardigden zich blijven beschouwen als een voorafspiegeling van de nieuwe maatschappij? Dat lijkt een kwestie te zijn die niet alleen door de TEV-DEM op tafel wordt gebracht, en dat geeft de propagandisten van de communautaire maatschappij enige hoop. Maar er zijn tekenen dat de revolutie terrein wint: niet aan de onderhandelingstafel maar op een nieuw slagveld.

En de Yezidi?

Terwijl de belegering van Kobani voortduurt, ontstaat er in een ander Koerdisch gebied een situatie die aan deze hoop enige voeding geeft. Je zou zeggen dat er propaganda van de daad, of beter gezegd: propaganda van de feiten geschiedt. Reizigers van het Koerdisch Autonoom Forum berichten op de Vrije Bond site dat in het vluchtelingengebied van Zuid-Turkije de communalistische gedachte wordt voortgezet in de gemeenschappen, waar de vluchtelingen met de dorpelingen verbroederen en zich verzetten tegen de Turkse milities. Iets dergelijks lijkt er ook plaats te vinden in het bevrijde Yezidi-gebied rond Sinjar. Daar claimen weliswaar de Peshmerga de definitieve verovering van de berg Sinjar, maar dat gebeurt niet zonder de hulp van de YPG en de plaatselijke verzetsorganisaties.

De bevolking voelt zich terecht door Barzani in de steek gelaten, die de streek in augustus aan het bewind en dus aan de willekeur van de Soennieten heeft overgelaten. Er heeft zich een federatie van ‘Yezidi societies’ (FKĔ) gevormd, die samen de Koerdische Vrijheidsbeweging vormen. Burgermaat-

schappijen van minderheden zijn overal in Irak gevormd om zich staande te houden tegen sektarische (soennitische of sjiitische) meerderheden. Maar nu zijn ze ook weerbaar. Naar voorbeeld van de YPG is er een eigen verdedigingsorganisatie van onderop ontstaan, de Sinjar Verdedigingsorganisatie (YB). De organisatie wordt gezien als een samenwerkingsverband van Yezidi, nestoriaanse christenen, ebeks, die allen door IS werden vervolgd. Er gaan nu, na deze bevrijding stemmen op om ook van het Yezidi-gebied een autonoom kanton te maken, naar model van de andere kantons van Rojava. Of dit ook leidt tot de radicale democratische organisatie van de wederopbouw, een vervanging van de economie door een stelsel van economie van onderop dat zich keert tegen het kapitalistisch systeem, moet nog worden afgewacht. Tot nu toe kan daar slechts theoretisch over worden gespeculeerd.

Want de pogingen om het Yezidi-gebied in Irak te laten federeren met de kantons van Rojava en basisbewegingen te vormen leiden tot een nieuwe discussie binnen de anarchistische beweging. Dat betreft de vrijheid van godsdienst die wordt gepredikt als antwoord op het totalitaire karakter van IS, en waarvan de beginselen zijn opgenomen in het 'sociale contract' van Rojava. De meeste anarchisten zijn daarover sceptisch. Zij stellen dat iedere goddelijke openbaring of overtuiging in werkelijkheid menselijke projecties zijn, omdat god – gesteld dat hij zou bestaan – in zijn oneindigheid toch niet verstaanbaar of benaderbaar is. De mensen interpreteren die god dus volgens hun eigen logica of inbeelding als een mysterie, oefenen daarmee hun eigen macht uit of volgen die macht. Elk aan hem toegeschreven gebod of opgelegde levenswijze is dus een menselijk gebod met door mensen gepredikte sancties.

Anarchisten beschouwen op godsdienst gebaseerde overtuigingen als ideologieën

Vaak zijn dit soort regels en 'eeuwige waarheden' tijdgebonden openbaringen, die door latere waarnemingen van wetenschappelijk onderzoek worden tegengesproken. Vandaar dat anarchisten op godsdienst gebaseerde overtuigingen beschouwen als ideologieën. Die zijn veelal schadelijk voor een vrije en gelijkwaardige samenleving, want al te vaak een dekmantel voor hiërarchische bevelsstructuren met een menselijke tirannie. In deze situaties wordt godsdienst dus door anarchisten – als principiële vrijdenkers – bestreden om die te vervangen door wetenschappelijke kennis, die aller erfdeel moet zijn en door iedereen gedeeld. Dat is een van de voorwaarden voor een vrije maatschappelijke organisatie van onderop.

De meeste anarchisten vrezen dat de huidige godsdienstvrijheid kan leiden tot nieuwe plaatselijke tirannie. Het optreden van de 'gematigde' Islamitische partij Ennahda in Tunesië, die, eenmaal aan de macht gekomen, predikte dat arbeidersorganisaties en stakingsbewegingen in beginsel strijdig zijn met de wil van Allah en sociale actie op straat bestreden diende te worden, is daarvan een voorbeeld. Kan dat ook voor de Yezidi gelden? Vrijheid van godsdienst is een respectabel streven, maar zij wordt een illusie als de religieuze leiders zich tegen de sociale strijd en de sociale organisatie van de samenleving keren. En daarom liever geen opium.

Waarschijnlijk zal deze autonomie in het Yezidi-gebied andere vormen kennen met een eigen stelsel. Bij de wederopbouw wordt zeker het herstel van de traditionele plaatsen en heiligdommen betrokken die aan de vernielingen van IS ten prooi zijn gevallen. Wat zal de rol van de vrouwen zijn, die in het Yezidi-gebied nog door sterk traditionele culturen gevormd zijn en van huis uit de strijd aan de mannen overlaten? Het antwoord zou kunnen zijn dat de inspiratie van Rojava en Kobani sterker is, want ook daar beginnen zich strijdende vrouweneenheden te vormen! Maar dan zullen de huidige organisatoren in dit radicaal ontvolkte gebied contact moeten maken met de honderdduizenden die intussen naar andere streken zijn gevlucht, en dat is niet alleen Rojava, maar ook Arbil, in het Iraakse gedeelte waar Barzani regeert. Zullen die ook bereid zijn een federale maatschappij te creëren die zich principieel tegen de staat en andere vormen van autoriteit weet te keren? En wat zal – als het anders loopt – de invloed van deze streek dan weer op Rojava zelf zijn? Deze vragen staan nu nog open.

En dan...

Het is 16 januari 2015. Een week tevoren hadden de strijders van Kobani op een strategische heuvel beoosten de stad de YPG-vlag geplaatst, drie maanden nadat zij aan de westelijke kant hetzelfde hadden gedaan. Er wordt weer met succes slag geleverd in dorpen. Vandaag laat een militaire commandant in een persbericht weten dat Kobani volledig is bevrijd. De situatie is op de kaart zo ongeveer dezelfde als 15 september: de omsingeling is weer in haar oude positie. Bezuiden Rojava heeft het Syrische Vrije Leger zijn terreinen moeten prijsgeven aan IS, zodat Rojava nu volledig ingeklemd is tussen het Kalifaat en het rijk van Erdogan, waar constant volksverzet geboden is. Kan de anarchistische gedachte in deze wereld van puin nog in leven blijven of moet Rojava met Kobani de geschiedenis ingaan als enkel maar een joker in het grote geopolitieke kaartspel van steeds meer totalitaire staatsagenten?

door Jan Bervoets

De revolutie zal winnen in Kobani

Onze kameraden in het dorp Boydé doen verslag

9 oktober 2014
Het is de vierentwintigste dag van de stormloop van IS op Kobani. Terwijl de volksverdedigingseenheden in alle grensdorpen voor Kobani als menselijke schildwachten staan, is iedereen overal in de streek waar we wonen opgestaan om Kobani niet te laten vallen. We hebben ongeveer drie weken als menselijke schildwacht gestaan in het dorp Boydé bewesten Kobani. In de laatste twee dagen zijn de explosies en het krijgsrumoer heviger geworden in de buitendistricten van Kobani en het centrum van de stad. Gedurende deze periode van hevige gevechten hebben legereenheden meer aanvallen gepleegd op menselijke schilden bij de dorpen aan de grens. Soldaten van de Turkse staat hebben de mensen die van beide kanten naar de grens waren gekomen met gasbommen aangevallen, ook het dorp waarin we nu zijn, dat op dinsdag werd aangevallen. De soldaten schoten bij hun aanvallen ook met scherp en verwondden mensen.

Deze aanvallen op de grensdorpen betekenen dat legers van IS de grens mogen passeren. Zowel hier als ginds is de steun aan IS door de Republiek Turkije duidelijk te zien. We hebben gehoord dat een van de leiders van IS, die het bevel voerde over de aanval op Kobani is gedood door eenheden van de YPG/YPJ [vrouwelijke Koerdische guerrilla – red.]. Intussen zijn vandaag de schermutselingen even hevig als tevoren en hebben ze de hele dag door geduurd. Vandaag is er aan het lawaai bijna geheel geen einde gekomen. Maar nu weten we dat de knallen komen van de eenheden van de YPG/YPJ. Er is bericht dat het leger van de YPG/YPJ de straten van Kobani in het centrum tactisch heeft leeggeruimd en IS door hinderlagen heeft verslagen. Met succesvolle tactieken hebben ze IS geneutraliseerd.

Iedereen is opgewonden over wat er op de dorpsvergaderingen wordt verteld. Een van de verhalen gaat over de angst van IS voor vrouwelijke guerrilla's. IS vertegenwoordigt de staat, de terreur, de massamoord en dus natuurlijk ook het patriarchaat. Omdat zij geloven dat zij geen zogenaamde 'martelaars' kunnen worden wanneer zij door een vrouwelijke guerrillastrijder, een soldaat van de YPJ, worden gedood, worden ze bang als ze moeten vechten met YPJ-eenheden. Want als ze met hen te maken krijgen, zullen de vrouwen die tegen hen strijden geen genade kennen voor de bende van IS. Dat is de vrijheid van het patriarchaat die door de strijd van de YPJ geschapen is.

IS vertegenwoordigt de staat, de terreur, de massamoord en het patriarchaat

De opstand die opkomt in heel Koerdistan en in alle steden van Anatolië in de laatste twee dagen, laat ons voelen hoe onoverwinnelijk het georganiseerde volk is. Deze opstanden ondersteunen het vertrouwen in de revolutie bij iedereen in Kobani, in dorpen bij de grens van Kobani en in heel Rojava. Overal waar een broeder of zuster sneuvelt, voelen we de pijn. Het maakt hier echter ook de woede en kracht van iedereen intenser. Requiems, die beginnen met knievallen en eindigen met [onze traditionele] *halay* dans en met voeten die snel en sterk genoeg stampen om de aarde te doen scheuren. Zo ontketent zich uit ons verdriet een woede, snel en krachtig.

En dat is juist wat iedereen hier nodig heeft. Want de vrijheid en revolutie is hier vast geworteld, ondanks alles.

door DAF

Solidariteit met Kobani

Contra-informatie tegen de desinformatie

De aanval van IS op Kobani heeft tot allerlei oproepen om hulp en steun geleid. Hierop is door de gehele anarchistische ~~beweging gereageerd. In de eerste plaats~~ zijn er de Koerdische contacten in het buitenland, vooral in de Verenigde Staten, die uitleg hebben gegeven over het anti-autoritaire karakter van de beweging in Rojava. Een belangrijke bron is de Amerikaans-Koerdische journaliste Giran Ozcan, die regelmatig uitleg geeft over het gedachtegoed van de vrouwenbeweging en over de YPJ-vrouwenmilities. Maar de meest opmerkelijke oproep is die van David Graeber, 'Why is the world ignoring the revolutionary Kurds in Syria?', die zich begin oktober razendsnel over de wereld verspreidde en ook in Nederland op alle autonome en antiautoritaire sites te zien was. Het was een stuk dat de inspiratie droeg van de romanbrochure No passaran! van Upton Sinclair. In zijn bevlogenheid ging David Graeber zover dat hij de strijd van de volkslegers van Rojava gelijk stelde met die van Stalins internationale brigades. Veel anarchisten hebben hem dat niet in dank afgenomen. Maar dan blijft de vraag die Graeber stelde nog steeds.

De aanval van IS op Kobani heeft tot allerlei oproepen om hulp en steun geleid. Hierop is door de gehele anarchistische beweging gereageerd. In de eerste plaats zijn er de Koerdische contacten in het buitenland, vooral in de Verenigde Staten, die uitleg hebben gegeven over het anti-autoritaire karakter van de beweging in Rojava. Een belangrijke bron is de Amerikaans-Koerdische journaliste Giran Ozcan, die regelmatig uitleg geeft over het gedachtegoed van de vrouwenbeweging en over de YPJ-vrouwenmilities. Maar de meest opmerkelijke oproep is die van David Graeber, 'Why is the world ignoring the revolutionary Kurds in Syria?', die zich begin oktober razendsnel over de wereld verspreidde en ook in Nederland op alle autonome en antiautoritaire sites te zien was. Het was een stuk dat de inspiratie droeg van de romanbrochure No passaran! van Upton Sinclair. In zijn bevlogenheid ging David Graeber zover dat hij de strijd van de volkslegers van Rojava gelijk stelde met die van Stalins internationale brigades. Veel anarchisten hebben hem dat niet in dank afgenomen. Maar dan blijft de vraag die Graeber stelde nog steeds.

Voor Nederland is het antwoord duidelijk: Syrisch Koerdistan is door belegeringen en afsluitingen van grenzen door de media grotendeels *incommunicado* gehouden; er waagt zich nauwelijks een journalist in Syrië. Mede daardoor staat het bestuur van de kantons in de ideologie van het establishment nog steeds te boek als 'iets van de PKK, een terroristische organisatie'. En daarom wil de Europese pers haar vingers niet branden aan berichten van sites als *Rojava report* of *Kurdish question*, misschien wel omdat de NSA of een andere spion van de *War on Terror* meekijkt.

Op 12 september 2013 hield Payman Jafari voor een gehoor van 250 studenten van de Haagse hogeschool een anti-autoritaire lezing over de Syrische burgeroorlog, waarbij hij de strijd tegen de staat en voor een federalistische maatschappij als enige oplossing zag. Voor hem was echter de Koerdische zelfstandigheid niet meer dan een vorm van 'left wing opposition' tegen Assad; we mogen hopen dat hij nu anders is ingelicht. Andere analytici zien Koerden als subjectieve of objectieve bondgenoten van Assad, voornamelijk nuttig voor de strijd tegen het imperialisme, omdat ze zich toen nog niet bij de FSA [Free Syrian Army – red.] hebben aangesloten, die als pro-westers gold, of omdat ze het oude standpunt van de PKK huldigen.

Gaat men in een leeszaal bijvoorbeeld *Der Spiegel* raadplegen, dat in oktober bij twee nummers de Koerdische strijd tegen IS op het titelblad heeft gezet, dan vindt men er niets over het 'sociaal pact', het communalisme, maar alles over de oude opvattingen van de PKK. De Nederlandse lezer zal het moeten doen met de anarchistische pers, die dit soort dingen wel volgt. En dus belanden de werkelijk exclusieve reportages, zo goed en zo kwaad als ze zijn, in *Buiten de Orde*, met alle vertragingen die er bij een kwartaalblad horen.

DAF doet een oproep

Op 29 september deed de Turkse anarchistische groep Revolutionaire Autonome Actie (DAF, staat voor Devrimci Anar ist Faaliyet) een oproep aan alle anarchisten om steun aan de belegerden van Kobani. De organisatie is ontstaan tijdens de Taksim-opstand en steunt sedertdien alle directe actie tegen de staat. Zelf deed zij mee aan de acties tegen de grensafsluiting door Turkije voor de vrijwilligers die zich bij de strijd in Kobani wilden voegen en de vluchtelingen. Zo wisten zij sporadisch corridors te bewerkstelligen. Intussen hebben zich ook binnen Turkije binnen de dorpen aan de grens communalistische bewegingen gevormd, die vergaderingen houden en de samenleving organiseren tegen de officiële Turkse openbare orde in. En daaraan doet de DAF mee.

Zij vormen samen met de dorpelingen menselijke schilden, vangen vluchtelingen op, delen ook hun bezittingen met de dorpelingen en de vluchtelingen, zoals dat tevoren ook gebeurde in de kantons van Rojava. Op dringend verzoek van de vluchtelingen en de verdedigers van Kobani vormen ze ook 'menselijke schildwachten' tegen de clandestiene doortocht die Turkije aan IS verleende door hun grenzen open te stellen. Dit is niet 'de bescherming van de grenzen van een staat', zoals sommige lezers van hun berichten op de VB-site meenden te moeten interpreteren. Het grensgebied zelf is oorlogsterrein geworden omdat het door

de Turkse staat als wapen wordt gebruikt. En Karakök [groep Turkse en Koerdische anarchisten in Duitstalig gebied (Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk) en zijn aangesloten bij de FdA (Federatie van Duitstalige Anarchisten) – red.] stuurt hierover op dezelfde site overtuigende berichten.

In een afzonderlijke brief aan de anarchistische gemeenschap heeft de DAF op 29 september om geldelijke steun gevraagd voor hun werkzaamheden aan de grens en de verdediging van Kobani, met als leuze: 'Wie zich ook maar revolutionair noemt, moet iedere kogel die in Kobani is afgevuurd voelen als een kogel op hemzelf.' Zij willen daar concrete hulpgoederen voor kopen: 'Wij [...] laten ons inlichten over wat onze kameraden nodig hebben en kopen deze spullen in Dyarbakir', en daarbij wordt gedacht aan kleren, voedsel, tenten, bouwmateriaal. De berichten van Karakök op de VB-site laten zien hoe nodig die spullen zijn, voor vluchtelingen, verzorging van gewonden, en mogelijk ook voor hulp van belegerden in Kobani zelf.

Toen ik in Rome de CRIFA bezocht en kennis maakte met de Romeinse Gruppo 18 Julio, viel mij op hoeveel kameraden er volledig op de hoogte waren van wat er zich in Syrisch Koerdistan afspeelde. Dat gold ook voor de meeste andere afgevaardigden in andere landen: de secretaris van de IFA, Frédérique Gautheron had het verzoek van de DAF de agenda voor de CRIFA van 4 en 5 oktober gezet. Er was meteen consensus om Kobani en de acties van de DAF te steunen.

Er werd besloten dat er van 22 tot 29 oktober een internationale inzamelingsweek zou worden gehouden. Dat er iets gedaan moest worden aan steun, daarover was iedereen het broederlijk eens. Maar als de IFA moest oproepen voor een internationale actie, welke verklaring moest er dan worden uitgegaan? Want we waren solidair, maar met welke motivatie?

Er was geen eenheid van opvatting – en die kon ook niet bestaan – over de wijze waarop de beweging in Rojava anarchistisch was of in hoeverre in Rojava een voorafspiegeling van de anarchistische maatschappij plaatsvond. Hoe spontaan was anarchie bijvoorbeeld als er al zoveel op papier werd gezet? Er bestaat scepsis over de 'apologie' die je in sommige teksten uit Rojava tegenkomt: de constante verwijzing naar het leiderschap van Apo, lees Öcalan – en dat zal zeker niet anders worden nu men intussen weet dat er zowat in ieder huis in Cizîrê een portret van Apo hangt! We moeten maar aannemen dat het 'deterministische' taalgebruik van sommige vrouwenorganisaties dat daarmee samengaat – en dat we kennen van de Stalintijd en de Culturele Revolutie in China – nu eens echt de waarheid spreekt. Gelukkig hebben over het algemeen de concrete berichten over wat er zich werkelijk afspeelt niets te maken met gedwongen collectivisaties, de Goelag of de geïnstrumenteerde slachtpartijen van Rode Gardes te maken. Niet alleen leidden de conclusies van de gepropageerde analyses tot een permanente strijd tegen 'het patriarchaat [...] en de staat', ook de berichten over de praktijk waren over het algemeen gunstig. Daarover was iedereen het eens.

Elke kogel afgevuurd in Rojava is gericht op elke revolutionair

Er was een Koerdisch Anarchistisch Forum, dat nog meer uitleg zou kunnen geven. Maar dat kon helaas niet op de CRIFA verschijnen, want werd met andere prioriteiten geconfronteerd (zie boven). Het had wel kritische kanttekeningen, zoals bepaalde tegenstrijdigheden en invloeden van de 'oude' PKK. Maar berichtte ook uitvoerig over de successen die er in Rojava waren bereikt, met name over de macht van de communes, die de basis vormden van de maatschappijorganisatie. En natuurlijk was er de vraag welke rol de imperialistische mogendheden gingen spelen en in hoeverre de idealen van Rojava daartegen stand konden houden – een vraag waarop elders in dit dossier uitvoerig zal worden ingegaan. Maar onze steun was dan ook tegen dat imperialisme gericht.

Het IFA-secretariaat stelde een tekst op waarin de IFA de vorming van een tegen de staat gerichte 'directe democratie' volgens het sociale contract van 21 januari toejuichte. Dat leidde nog tijdens de vergadering tot kanttekeningen van de Italiaanse delegatie, die de term democratie verwerpelijk vond. Was die term niet als zodanig onverbrekelijk verbonden met de ideologie van ons huidige staatssysteem? En de Engelse hield haar adhesie voor zich totdat zij de achterban had geraadpleegd, die zelf mensen naar Turkije stuurde om te overleggen met de DAF. Want daar circuleerde het rapport van Solidarity Federation, dat elders in dit thema staat afgedrukt en dat met de DAF in discussie was. Maar ook zij kwamen over de brug.

In november bezochten twee leden van de Engelse Anarchistische Federatie Istanbul om te rapporteren over de anarchistische organisaties aldaar. Daarbij spraken zij ook met de DAF, onder andere over de inzamelingsactie: 'Zij vertelden ons dat zij het geld zouden geven aan de verdedigingscomités (YPG) want dat waren de enige organisaties die het geld op een goede manier konden besteden. Zij zeiden ons dat sommige mensen dingen hadden geschonken zoals laarzen die volslagen nutteloos waren omdat zij uiteindelijk met honderden laarzen in hun handen zaten die zij niet nodig hadden [dat doet denken aan een zending van de Nederlandse regering, waarover 1 Vandaag ook al heeft bericht!]. Alleen de YPG weet wat alle mensen nodig hebben'. Waarschijnlijk gaat het hier om die dumpzending van het Nederlandse ministerie van Defensie naar mensen van het Yezidi-gebied in Irak, waar zich ook YPG's hebben gevormd. In de tweede week van februari zullen ook Franse kameraden met de DAF een bezoek aan de grensacties brengen.

Op 25 november berichtte het internationale secretariaat van de IFA dat er na inzamelingen van verschillende landen ruim zevenduizend euro is overgemaakt. Intussen is er in januari nog een zending van 2900 euro aan toegevoegd, waardoor het bedrag rond de tienduizend ligt. En nog meer als we de bijdrage die de Engelsen apart hebben afgeleverd – ongeveer tweeduizend – ook daarbij tellen.

En de Solkas?

Zoals bekend is De Vrije Bond niet bij de IFA aangesloten. Maar toen ik op vijf oktober vanuit Rome een mailtje wist door te krijgen langs de gebrekkige lijn waarmee mijn server verbonden was, moet er een spontane reactie zijn ontstaan. De inzameling via de Solkas, waarvoor ook het secretariaat zich inzette, was onmiddellijk begonnen en op 8 oktober werd al vijfhonderd euro uit de Solkas overgemaakt. Met aanvullingen uit benefieten is het bedrag nu opgelopen tot drieduizend. Dat is nodig, want de hulp aan de grenswacht en in Kobani aan gewonde mannen, vrouwen en kinderen en de bestrijding van afpersing van de vluchtelingen door distributie van wat anders zwart verhandeld wordt, was en is nog steeds urgent. Kobani komt als een puinhoop weer in handen van de nu gevluchte inwoners en de omliggende landerijen zijn uitgeplunderd en onteigend. Te vrezen is dat we opnieuw met de pet zullen moeten rondgaan. De bijna vijftienduizend euro die in dit artikel zijn opgeteld zijn een druppel op een gloeiende plaat.

door Jan Bervoets

Bevrijdingsstrijd in Rojava

Een anarcho-syndicalistisch perspectief

'Het voornaamste probleem van de nationale bevrijdingsstrijd voor de anti-staatse anarcho-syndicalistische organisatievorm is dat hij inherent staats is. Omdat zij een meer plaatselijke vorm van een staat voorstaat, geeft de nationale bevrijdingsbeweging toe aan het idee dat de staat een wenselijke instelling is – al is dat niet in de bestaande vorm. Als zodanig heeft zij het fundamentele bezwaar dat zij bij succes een nieuwe staat zal doen ontstaan – die misschien wel of niet 'slechter' dan de tegenwoordige onderdrukker kan zijn, maar zij zal niettemin een onderdrukkend mechanisme zijn.'
– Solidarity Federation

'De anarchisten weigeren mee te doen aan nationale bevrijdingsfronten; zij doen mee aan klassenfronten die al dan niet betrokken kunnen zijn bij nationale bevrijdingsstrijd. Maar de strijd moet zich uitbreiden om economische, politieke en sociale structuren in de bevrijde gebieden te verwezenlijken, die gebaseerd zijn op federalistische en libertaire organisaties.'
– Alfredo Maria Bonann

Terwijl dit stuk wordt gepubliceerd komen er nieuwsberichten dat Islamitische Staat (IS) bijna volledig uit de stad Kobani is verdreven, het hoofdkwartier van de Democratische Unie Partij (PYD), de Syrische partij die verbonden is met de Groep van Communiteiten in Koerdistan (KCK), terwijl hun co-president Saleh Muslim deze ontwikkelingen de bevrijding van Kobani noemt: 'De luchtaanvallen waren een heel groot succes. Binnenkort zullen we de vrijheid van Kobani aan de wereld berichten.' [Dat was op 16 oktober – vert.] Dat geeft hoop als deze vooruitgang in de streek de anarcho-syndicalisten voorwaarts stuwt en sociaal-revolutionairen van alle richtingen kunnen beginnen met een objectieve discussie over de situatie in West Koerdistan zonder de emotionele blik op een volk onder beleg dat door een humanitaire ramp wordt bedreigd.

De anarcho-syndicalisten moeten zich geen illusies koesteren over de revolutie van Rojava, Sinds de wending van het millennium zijn er berichten van een libertaire municipalistische wending in de Koerdische nationale bevrijdingsstrijd, geïnspireerd door Murray Bookchin. Deze verandering van politiek is geleid door de gevangen stichter en ideologische leider Abdullah Öcalan van de Koerdische Arbeiderspartij (PKK) die Bookchin in de gevangenis ontdekte. De PKK, vroeger een marxistische/stalinistische organisatie heeft zich gewend tot het etnische nationalisme na de val van de Sovjet-Unie en het in diskrediet geraken van 'het echt bestaande socialisme'. Zo'n draai werd door veel mensen van revolutionair links verwelkomd, maar zo'n politiek veranderingsproces gaat niet automatisch over naar de volledige aanvaarding binnen een achterban, ongeacht hun officiële vertegenwoordiging in politieke partijen.

Na het begin van de Syrische massaopstand en de daaruit voortkomende burgeroorlog was er een machtsvacuüm ontstaan waar het leger van Assad, het tirannieke staatshoofd in Syrië, West Koerdistan, bekend als Rojava, aan de Koerden overliet. Eerst viel het Vrije Syrische Leger (FSA), een zogenaamd gematigd oppositieleger dat banden had met het Westerse imperialisme, de Koerdische legers aan, maar dat werd snel verdreven. In deze open situatie besloten de PYD en haar gewapende milities, de Volksverdedigingsgroepen (YPG) en de Vrouwenverdedigingsgroepen (YPG) hun al lang gevoerd program van democratische autonomie en democratisch confederalisme van onderop uit te voeren.

Zoals bericht is door het Koerdisch Anarchistisch Forum (KAF), een groep pacifistische Koerdische anarchisten in ballingschap, was er toen de Arabische Lente Syrië in zijn greep kreeg, daar een ontwikkeling gaande van een rechtstreekse democratische beweging van onderop, geschapen door arbeiders en gewone mensen in Rojava, de Beweging van de Democratische Maatschappij (TEV-DEM). Het was de beweging die streefde naar de doorvoering van 'haar plannen en programma's zonder uitstel voordat de situatie erger zou worden'. Dit programma was erg uitgebreid en het loont de moeite om het bericht van de KAF in zijn geheel te citeren: 'Het programma van de TEV-DEM bevat veel punten en dekt elk bijzonder onderwerp in de samenleving. Veel mensen aan de basis hebben verschillende achtergrond: Koerden, Arabieren, Moslims, Christenen, Assyriërs en Yezidi zijn erbij. De eerste taak is een variëteit van groepen, comités en communes te vormen op straat, in de wijken, dorpen, kleine en grote steden en regio's. De rol van deze groepen is betrokken te geraken bij alle zaken waarmee de maatschappij te maken heeft. Er worden groepen gevormd om een groot aantal onderwerpen aan te pakken, zoals de positie van de vrouw, economie, milieu, onderwijs, gezondheid en zorg, bijstand en solidariteit, centra voor de slachtoffers van huiselijk geweld, handel en bedrijfsleven, diplomatieke betrekkingen met andere landen en nog veel meer. Er zijn zelfs groepen opgericht om geschillen tussen verschillende mensen en partijen bij te leggen, om te voorkomen dat deze ruzies voor de rechter zouden komen. Dat gebeurt alleen maar als deze groepen ze niet konden oplossen.

Deze groepen hebben gewoonlijk iedere week hun eigen vergadering om te praten over de problemen waarmee mensen te maken krijgen waar zij wonen. Zij hebben hun eigen vertegenwoordiger in de hoofdgroepen in de dorpen en steden die het 'huis van het volk' worden genoemd.

Zij geloven dat de revolutie moet beginnen vanuit de bodem van de samenleving

Zij geloven dat de revolutie moet beginnen vanuit de bodem van de maatschappij en niet vanaf de top. Zij moet een sociale, culturele, opvoedkundige, maar ook een politieke revolutie zijn. Zij moet tegen de staat, de macht en de autoriteit zijn. Juist de mensen in de communiteiten moeten de verantwoordelijkheid hebben voor het nemen van eindbeslissingen. Dat zijn de vier beginselen van de Beweging van de Democratische Maatschappij (TEV-DEM).'

In andere tijden en op andere plaatsen zijn een dergelijke beweging van democratische vergaderingen en comités open voor het volk aan de basis van de maatschappij bekend geweest als arbeidersraden. Als deze ontwikkelingen echt zijn gebeurd dan was de TEV-DEM precies wat nodig was.

Maar deze berichten bevatten ook verhalen van een constituerende vergadering zoals een parlementair wetgevend lichaam dat het Democratische Zelfregelende Bestuur heet. Een Bookchinistisch uitgeverscollectief Tatort Kurdistan schrijft op een blog Democratische autonomie in Rojava:

'Terwijl in veel regio's de Koerdische bevolking al tientalen jaren ervaring heeft met de opvattingen van de Koerdische beweging van vrouwenbevrijding en sociale vrijheid, zijn hier ook verschillen. Sommige lieden willen liever organiseren in klassieke partijen dan in raden.

In Rojava is dit probleem opgelost door een tweeledige structuur. Aan de ene kant wordt er een parlement gekozen, waarvoor zo spoedig mogelijk vrije verkiezingen zullen plaatsvinden onder internationaal toezicht. Dit parlement vormt een parallelle structuur met de raden; het vormt een overgangsregering, waarin alle politieke en sociale groepen worden vertegenwoordigd, terwijl het radenstelsel een soort van parallel parlement vormt. De structuren en regels van deze samenwerking staan op dit moment ter discussie'.

Naast andere vragen laat dit de werkelijke realiteit van de politieke toestand in Rojava zien. Het is niet duidelijk of de opzet van een dergelijk sociaal-democratisch apparaat wordt opgezet door bepaalde elementen of dat het deel uitmaakt van het Koerdische democratische confederalisme. Nu anarchisten wereldwijd naar deze ontwikkelingen kijken als naar een of ander libertair licht in de regio, moeten we de staat en wat voor regeringsvorm er in elkaar wordt gezet, nauwkeurig in de gaten blijven houden. Immers, het libertair socialistische program heeft doorheen de geschiedenis achter de ontwikkeling van werkelijke arbeidersraden en -comités gestaan, zoals die oorspronkelijk door de TEV-DEM zijn opgezet, en er is bittere strijd geleverd tegen de vestiging van parlementair-democratische staatsprojecten met vrije stemmen, waaraan je alleen als geïsoleerd individu deelneemt en in werkelijkheid de macht in handen is gebleven bij uitvoerende machten boven het volk.

Als er serieuze hoop bestaat voor libertaire kansen in de regio dan komt dat door de aanwezigheid van de vrouwenbeweging. De Koerdische samenleving is zoals de samenleving over de hele wereld een historisch diepgewortelde patriarchale maatschappij geweest en wel zozeer dat Öcalan volgens een eigen verklaring uit 1992 waarschijnlijk een verkrachter is geweest, en dat is zorgwekkend wegens de persoonsverheerlijking die er om hem is ontstaan.

(In een boek van Öcalan uit 1992, Cozumleme, Talimat ve Perspektifler (Analyses, stellingen en perspectieven), verklaart hij: 'Over die meisjes gesproken, ik weet het niet, ik heb relaties met duizenden daarvan gehad. Het kan me niet schelen of iemand dat begrijpt. Als ik met enkele daarvan verkering heb gehad, wat dan nog? [...] Hierover laten ze alle werkelijkheid voor wat het is en dan vinden ze wat om te roddelen, en zeggen ze "dit heeft hij proberen te doen" of "dat heeft hij gedaan". Enkele mensen benoemden het. Goeie genade! Ze zeggen "we verlangen er zo naar, dat zou toch zo fijn zijn!" en dan komen die praatjes. [...] Ik zeg dat weer in alle oprechtheid: dat soort krijger ben ik. Ik hou heel veel van meisjes, ik heb daar heel veel respect voor. Ik hou van ze allemaal. Ik probeer van elk meisje tot ongelofelijke hoogte een minnares te maken, tot aan hartstocht toe. Ik probeer ze vorm te geven, van hun lichaam en ziel tot aan hun gedachten. Ik heb het idee dat ik die taak moet volbrengen. Ik geef een open beschrijving van mijzelf. Als je me gevaarlijk vindt, kom dan niet dichtbij!").

Hoewel ze nog wel verbonden zijn met zijn leer, zijn de vrouwen vanuit hun eigen ervaring van de laatste paar decennia begonnen zichzelf autonoom te organiseren. Groepen als de Koerdische Vrije Vrouwenbeweging (KJB) en de Vrije Vrouwenbonden Star (YJA Star) roepen op tot wereldwijde solidariteit tussen vrouwenbewegingen tegen de patriarchale natiestaat. Dilar Dirik, een activist die dicht bij YJA Star staat, beschrijft in haar causerie over de vorming van een 'Staatloze staat', die men in een wijdverspreide video kan zien [ze heeft een aparte rubriek op de site Kurdish Question – vert.].

Zo is ook de Koerdische vrouwenbeweging, wijs door ervaringen met het patriarchaat in de Koerdische nationale bevrijdingsbeweging en de Koerdische maatschappij in zijn geheel, tot de conclusie gekomen dat de

vorming van een nieuwe natiestaat niet langer doel mag zijn van het Koerdische bevrijdingsproject. De natiestaat is immers een inherent patriarchale instelling. Nu zouden veel anarchisten het met deze analyse eens kunnen zijn en daar volmondig ja op zeggen. Maar Dirik maakt duidelijk dat de beweging niet uit is op een beweging die voor algehele afschaffing van de staat is, maar voor het organiseren van democratische autonomie ondanks de staat. Voor ons anarcho-syndicalisten is het plicht en niet zomaar kritiek om duidelijk te maken dat de Syrische staat, en ook de overige natiestaten die Rojava omcirkelen en die in het overige Koerdistan bestaan, niet zomaar verdwijnen met de ontwikkeling van hun project van regionale autonomie. De staat moet actief bestreden en vernietigd worden, door de massa's binnen elke natie. Dat is de historische missie van alle revolutionaire internationalistische libertaire strijders.

Tenslotte zijn er redenen genoeg om niet de nadruk te leggen op de officiële leiding van de revolutie, namelijk:

- de ontwikkeling van een sociaal- democratische representatieve democratie;
- het patriarchale en etnisch-nationalistische verleden van de PKK (De PYD-leider Salem Muslim heeft in januari 2013 gezinspeeld op de noodzaak van een oorlog om de Arabieren over de grens te drijven.);
- de samenwerking van de PYD door middel van een pact met de FSA en anderen, waaronder Islamisten van een groep Al-Qasas, die op 11 september een pact hebben gesloten;
- de dienstplicht die op 15 juli is geproclameerd – ook aan de kaak gesteld door War Resisters' International –;
- de verzoeken van diverse kanten om steun van de VS of de internationale gemeenschap.

Lichtpunten zijn te vinden in het verzet en de zelfactiviteit van de massa's en de vrouwenbeweging. De sociale veranderingsprocessen zijn ingewikkeld en gaan vaak gepaard met interne conflicten en bewegingen. Het politieke program dat naar voren is gebracht kan eerder als decentralistisch met een sterke neiging naar sociaal-democratie omschreven worden dan als antistaat en sociaal-revolutionair. Er moet ook nog veel onderzoek worden gedaan naar de industriële en agrarische economie en organisatie. Dat mag de anarcho-syndicalisten niet weerhouden om achter de dagelijkse zelfverdediging van de massa's en hun strijdorganisatie in Rojava tegen IS, tegen de staten in de regio en het Westerse imperialisme te staan. Maar we moeten ervoor zorgen dat we niet staan te juichen voor de officiële vertegenwoordiging van de Koerdische beweging door haar staatspartijen als de PKK en de PYD.

Lang leve de strijd van de zwoegende massa's en de vrije vrouwen!

Altijd met de onderdrukten en tegen de onderdrukkers!

door K.B., vertaling Jan Bervoets

'Aardige tekst, maar…'

Vrij snel na het verschijnen van het voorgaande artikel verscheen onderstaand commentaar van Hüseyin Civan, lid van de Turkse anarchistische organisatie DAF (Devrimci Anarşist Faaliyet).

Aardige tekst als kritiek op de Koerdische beweging, maar gebrekkig qua perspectief en kennis over de beweging. Ten eerste: de Koerdische beweging nationalistisch noemen is niet juist in alle betekenissen. We hebben het niet over populistische bewegingen in eerste wereldlanden. Ik leg niet de nadruk op anti-imperialistisch jargon, maar zelfs kapitalisten zien de volksbewegingen in de derde wereld niet als nationalistisch. Daarom komt kritiek op het nationalisme van de Koerdische beweging mij niet juist voor. (Ok, ik ben geen professor in deze zaak maar ik spreek over dit soort politieke theorie). Kameraden, toen de Zapatistische bewegingen in Chiapas voor de dag kwamen, hebben wij als DAF ze niet veroordeeld als een nationalistische beweging. Niet alleen vanwege het argument dat zij hanteren dat deze revolutie een internationale revolutie is. Maar ook omdat ze betrekkingen heeft met de geschiedenis van de anarchistische beweging.

We moeten aanvaarden dat het sociaal anarchisme banden heeft met vrijheidsbewegingen van het volk. Zoals de strijd van het Indonesische volk dat direct aangetrokken werd door het Spaanse anarchisme. Of wat moeten we anders met Bakoenins poging om de onderdrukte volkeren te mobiliseren, die zuchtten onder de drie grote Ottomaanse, Russische en Pruisische [en Oostenrijkse – red.] grootmachten... Is het voor ons mogelijk de vrijheidsstrijd van de Balkanvolkeren, zoals de Bulgaren of Grieken tegen de Ottomanen daarvan los te maken?

Was het toeval dat de leidende organisatie van die vrijheidsstrijd anarchisten waren? En de Armeense strijd tegen de Ottomanen? De leidende figuur Atabekyan was de linkerhand van Kropotkin in Azië. Het sociaal anarchisme heeft een verband met de vrijheidsstrijd van de onderdrukten.

Nu citeert de Koerdische beweging niet alleen Bookchin, zij citeren ook Kropotkin en Bakoenin. Ok, we moeten erin berusten dat deze citaten deze beweging niet zomaar anarchistisch maken. Maar een volksbeweging pas accepteren als zij anarchistisch is, is iets dat met arrogantie te maken heeft. Op het eind van de jaren '90 probeerde de beweging de weg van de Zapatistas te begrijpen. Zij probeerden hun methoden te gebruiken, maar op hun eigen manier. Dan moeten we eerst de Zapatistas kritiseren en dan de Koerden.

Als DAF strijden wij voor onderdrukten en met onderdrukten. Geloof niet dat onderdrukten alleen maar gelijk staan met het proletariaat. Vandaag moeten we met de politiek van de Turkse staat rekening houden als we over de beweging spreken. Er is nog geen einde gekomen aan de bloedbaden en aanpassingsmaatregelen van de staat. Kameraden van het westelijke deel van de wereld staan klaar om de beweging te veroordelen om hun politieke traditie die ze niet meer verdedigen. Wij zijn getuige van de praktijk van de pogingen tot directe democratie en de decentralisatie in hun politiek. Dat is een goede stap. De revolutie van Rojava is een sociale revolutie. Toen kameraad Durruti enkele Franse anarcho-syndicalisten in 1936 bekritiseerde omdat zij in dat jaar niet meededen aan de sociale beweging in Frankrijk was hun antwoord dat de omstandigheden niet klaar waren voor de sociale revolutie. Wij denken zoals wat Durruti zei tot deze kameraden, het anarchisme is niet alleen maar theoretiseren en de revolutie bekritiseren. Als je er niet aan deelneemt, dan kun je geen theorie maken om haar te bekritiseren. Kameraden, ik wil niet zeggen dat er niets aan te merken is op de Koerdische beweging. Maar het is tijd om de revolutie in Rojava te verspreiden en het verzet in Kobani op gang te brengen.

door Hüseyin Civan

Revolutie versus theoretische arrogantie

De gevolgen van sociale revoluties beperken zich niet tot het effect van de strijd tegen politieke en economische machten in het geografische gebied waar de revolutie plaatsvindt. Het is belangrijk om hun effect op andere daarvan afwijkende gebieden te zien en de intellectuele veranderingen en veranderingen in de praktijk die dat effect teweeg brengt. Als je daarover spreekt met het verzet in Kobani, dan wordt de revolutie van Rojava nu nog belangrijker, omdat we dit resultaat nog duidelijker kunnen zien.

De reactie en de aanval van de staat en het kapitalisme tegen wat er in Rojava gebeurt, hebben we kunnen zien aankomen. Maar tegelijkertijd moeten we ook kijken naar de interne discussies over sociale tegenstellingen. Wij moeten nodig benadrukken dat dergelijke debatten een belangrijk middel zijn om te begrijpen wat Rojava aan effecten oplevert.

Sinds het begin van dit proces zijn de posities die anarchistische kameraden innemen om Rojava te verstaan en het verzet te steunen erg belangrijk geweest, want we moeten ons weer de internationale solidariteit voor de geest brengen en we zijn niet gewoon om die op zo'n georganiseerde manier te zien. Opnieuw hebben wij ervaren dat de solidariteit ons grootste wapen is.

Deze manier van solidariteit die onvermijdelijk tussen anarchisten was ontstaan, maakte het verzet van Kobani tot wereldnieuws, vooral onder anarchisten. Het document 'Bevrijdingsstrijd in Rojava: Een anarcho-syndicalistisch perspectief' dat op diverse sites [en in dit blad, zie hierboven – red.] werd gepubliceerd is een van de weergaven van dit nieuws. Deze bespreking van het stuk is speciaal bedoeld om berichtgeving over de revolutie van Rojava en het verzet van Kobani te corrigeren, niet om positieve en negatieve kanten van het document aan te geven of domweg kritiek te leveren.

Het bespreken van andere commentaren kan overeenkomen met de verschillende perspectieven van anarchistische organisaties in verschillende geografische gebieden; ik richt de kritiek op dit stuk naar de onvolledige inschatting van de Koerdische vrijheidsstrijd en de revolutie van Rojava. Politieke kritiek op een gemeenschap die zich in strijd op leven en dood in oorlogsomstandigheden bevindt, kan niet worden geleverd met voorbijgaan aan deze voorwaarde. Ook niet als deze kritiek bepaalde vooroordelen bevat en met scherpe generalisaties is ingekleed. En natuurlijk, als een reusachtige volksbeweging op een neerbuigende manier wordt geëvalueerd…

Anarchistische organisaties baseren hun solidariteitsrelaties niet op 'sympathie'

Eerst en vooral is het noodzakelijk te stellen dat de vorming van een solidariteitsverhouding met de revolutie in Rojava en het verzet van Kobani geen emotionele relatie is, in tegenstelling tot wat de kameraden met een 'anarcho-syndicalistisch perspectief' nadrukkelijk stellen. Want anarchistische organisaties baseren hun solidariteitsrelaties niet op 'sympathie'. Deze relaties komen meestal tot stand vanuit een politiek perspectief en vanuit strategieën die worden gepland om dit perspectief te realiseren. Daarom staan solidariteit en meedoen met een strijd niet ver van objectiviteit. Op verschillende plaatsen in het document, probeert de kritiek op de PKK zich te baseren op de politieke geschiedenis van de partij – en met oordelen zoals de ontoereikendheid van de invoering van het 'libertaire communalisme', de onvolledigheid van de politieke transformatie en het hebben van nationalistische wortels; de huidige toestand en het huidige perspectief van de Koerdische beweging blijft verborgen voor de bevooroordeelde blik. Maar als je zo handelt, wordt dat vooroordeel bewust of onbewust gebaseerd op onvolledige informatie.

Niemand stelt dat de Koerdische vrijheidsbeweging een anarchistische beweging is. Daarom zouden de praktijken die te kort zouden schieten moeten worden geëvalueerd met inachtneming van dit feit. Anderzijds kan een volksbeweging die zoveel waarde hecht aan 'kritiek op de staat en het kapitalisme' niet door anarchisten worden genegeerd. Deze kwestie kan niet alleen maar aan het bookchinistische 'libertaire municipalisme' worden vastgeknoopt. De beweging heeft over zijn theoretische relaties met het anarchisme diverse kameraden aangehaald, van Bakoenin tot Kropotkin, en het staatsprobleem met een breed perspectief kunnen interpreteren. Anderzijds leidde de verwezenlijking van dit idee tot een praktijk die geheel libertair en niet-centralistisch is. Ik denk dat dit argument heel belangrijk is. Deze informatie is niet gebaseerd op citaten van artikelen en boeken, maar door de

wederkerige observatie van politieke organisaties die een gemeenschappelijke strijdgrond delen. De toestand van Rojava is niet zo omdat Assad het strijdperk verliet of omdat hij met wereldmachten een akkoordje zou hebben. De grote sociale transformatie die in Rojava tweeënhalf jaar geleden plaatsvond, gebeurde in een conjunctuur waarin de politieke activiteit het Midden-Oosten dwong om de regeringsvorm te kiezen van één van twee tegenover elkaar staande partijen (seculiere putschisten of conservatieve democraten). En toen de 'lentes' in het Midden-Oosten een winter werden, betekende 'Rojava' een volk dat niet paste in één van beide kanten en zijn eigen oplossing koos.

Terwijl het leven in Rojava weer wordt opgebouwd, waarbij een niet-centrale structuur van sociale mechanismen wordt geschapen, is de blijvende nadruk op staatloosheid in deze tijd onmiskenbaar belangrijk: de organisatie van de betrekkingen tussen productie, consumptie en distributie op een manier die zo ver mogelijk van het kapitalisme af staat, zelforganisatie als garantie voor het sociale proces, communes in drie verschillende kantons die het functioneren bepalen van gemeenschappen met onafhankelijke beslissingsprocessen. Hoe zou een anarchist met name het feit kunnen ontkennen dat dit proces een veelbelovende ervaring is die kan worden verveelvoudigd met gelijkaardige voorbeelden in verschillende geografische regio's?

Laten we dit herhalen voor kameraden die het nog steeds niet snappen. Dit is niet een poging om te claimen dat het een anarchistisch proces is. Maar de anarchistische karakteristieken van het proces in Rojava zou anarchisten die strijden voor een sociale revolutie blij moeten maken. En die vreugde staat ver van de romantisering die in het stuk wordt bekritiseerd, het gaat erom te begrijpen dat onze politieke doelstellingen en strategieën kunnen worden toegepast in zo'n stelsel, in zo'n tijdsgewricht.

Niemand kan stellen dat de praktijken van mensen zonder staat negatief zijn voor anarchisten die strijden voor sociale revolutie. Dergelijke praktijken kunnen zich in verschillende geografische regio's onder hun eigen voorwaarden ontwikkelen. Stel je dat deze echte strijd niet overeenstemt met de anarchistische principes en kleineer je hun belang, dan predik je een begrip van anarchisme dat vertrouwt op theoretische arrogantie die de praktijk mist. Een ander ding in het artikel waarop gewezen moet worden is de authenticiteit van de citaten. Het is interessant als je uitspraken citeert van een online groep alleen maar omdat ze 'Koerdistan' en 'anarchisten' in hun naam hebben. Maar het gaat er niet om of de uitspraken van de kameraden goed of fout zijn. Het is de vraag op welk politiek feit deze groep haar uitspraken baseert als zij geen enkel blijk geeft van politieke activiteit in de regio Koerdistan maar wel theoretisch de Koerdische vrijheidsbeweging op een praktisch niveau bekritiseert.

Dit is niet een poging om te claimen dat het een anarchistisch proces is

Omdat de vrouwenbeweging in Koerdistan rechtstreeks verbonden is met de vrijheidsbeweging, zijn commentaren die stellen dat de vrouwenbeweging afzonderlijk staat van die vrijheidsbeweging of zelfs ertegen is, verdraaiingen van de waarheid. Het is een logische fout als je de beweging bekritiseert als patriarchaal en daarbij benadrukt hoe belangrijk de vrouwenbeweging in de strijd is. Bovendien wordt die logische fout voortgezet als de bewering dat Öcalan een verkrachter is, bevestigd wordt met citaten van antipropagandawebsites van de staat. Een ander voorbeeld van een citaat gaat over 'Koerden die Arabieren willen verdrijven'. Als je uitspraken uit een toespraak haalt zonder rekening te houden met de context, dan kun je ze gebruiken voor elke context van jezelf. Het is duidelijk dat het onderwerp van het aangehaalde nieuws gaat over kolonisten, die door Assad zijn geplaatst om de demografische structuur van de streek te veranderen voor zijn gelijkschakelingsdoelstellingen. Precies zoals bij de Israëlische nederzettingen.

Wanneer je al te wantrouwend bent, kunnen zaken worden ingebeeld. Maar het is belangrijk om de relatie van deze zaken tot de actuele feiten te onderzoeken. Je vergist je als je de Koerdische vrijheidsbeweging definieert als een nationalistische beweging. Dit soort definities gaat voorbij aan de verandering van de beweging en stelt dat zij met de oude politieke structuur doorgaat. Een perspectief dat geen kennis heeft van de praktijk van het proces en alleen kritische artikelen als informatiebron heeft, is uiterst problematisch. Want een overgroot deel van deze artikelen is verwoord vanuit een staatse opvatting en de uitwerking daarvan. Een gezonde kritiek kan slechts worden geleverd door observatie en ervaring van de politieke praktijk. Iedere kritiek die een visie op de geografische streek en de praktijk aldaar ontbeert, houdt het gevaar in om tot oriëntalisme te vervallen.

Wij spraken hierboven over het proces in Rojava en het feit dat de beweging niet anarchistisch was. Een ander gebrek is dat de evaluatie van de vrijheidsstrijd van het Koerdische volk hier los staat van het historische feit dat zij in de Mesopotamische regio al eeuwen hebben gestreden. Wie zich omwille van ideologische correctheid afwendt van de waarheid en de eeuwenlange strijd van het volk van zijn waarde ontdoet, pleegt verraad aan zijn revolutionaire verantwoordelijkheden en moet opletten aan welke kant hij zich opstelt. Als je de klassen beschouwt in een enge visie en de sociale strijd alleen maar interpreteert als economische strijd dan schep je een hiërarchie in de strijdperken van de onderdrukten. Een anarchistisch gezichtspunt dat de onderdrukten beperkt tot arbeiders en andere machtsrelaties verwaarloost, spreekt de geschiedenis van de anarchistische beweging tegen. De revolutionaire geschiedenis van het anarchisme is vol economische, politieke en sociale strijd van de onderdrukten. Als je je ogen sluit voor het effect van vrijheidsbewegingen van het volk van Europa tot Oost-Azië in de loop van verschillende eeuwen, als je de praktische voeding van de klassenstrijd in Zuid-Amerika door dit effect buiten beschouwing laat, dan misken je de samenhang van de anarchistische beweging.

Wij zijn geen toekomstvoorspellers, wij kunnen niet weten wat er over een maand of een jaar in Rojava zal gebeuren. Wij kunnen niet weten of deze sociale verandering, die ons als revolutionairen niet alleen de hoop geeft voor de strijd in een geografisch afgesloten gebied, maar ook onze strijd versterkt in de gebieden waarin wijzelf strijden, ons naar een positieve of negatieve toekomst zal brengen. Maar wij zijn revolutionaire anarchisten. Wij kunnen niet alleen aan de kant blijven zitten, toezien op wat er gebeurt en commentaar leveren; wij doen mee aan de sociale strijd en voeren actie voor een anarchistische revolutie.

Lang leve de revolutie van Rojava!

Lang leve het verzet in Kobani!

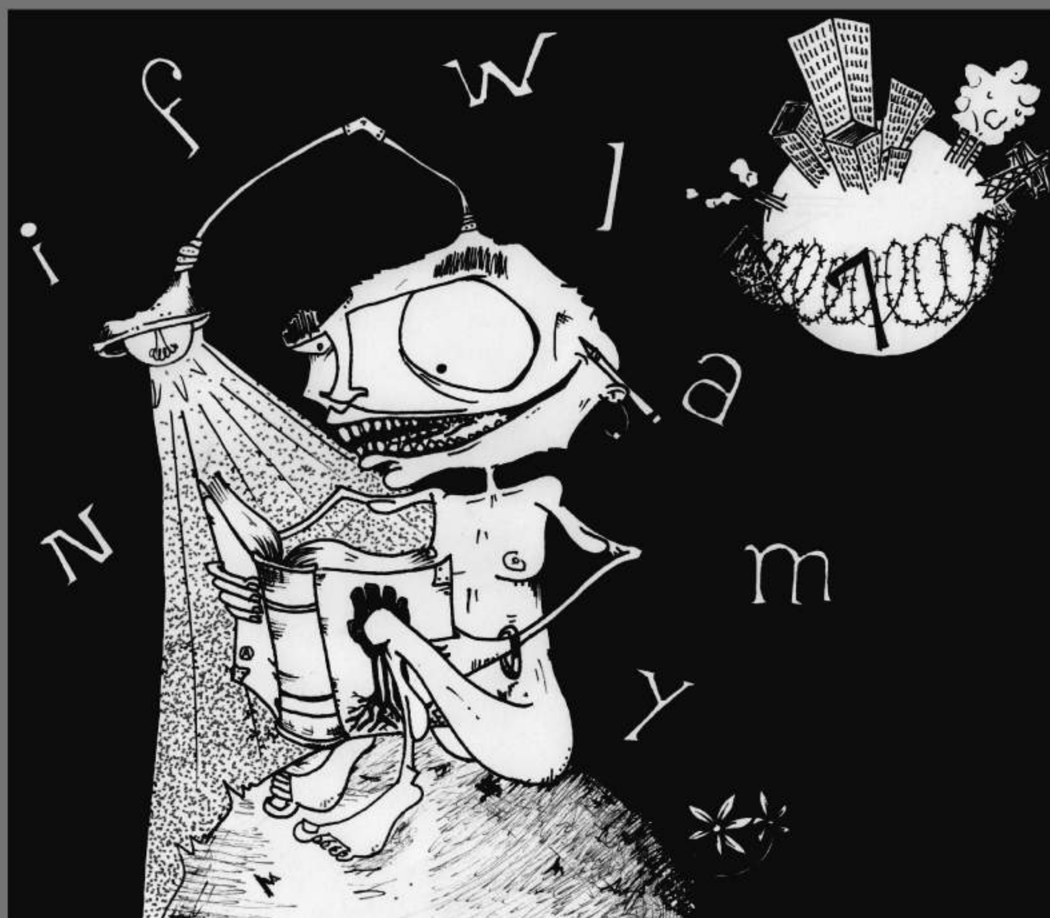
Lang leve het revolutionaire anarchisme!

door Hüseyin Civan

14de internationale ALTERNATIEVE BOEKENBEURS

GENT

GRATIS INKOM

ZATERDAG 18 APRIL 2015 ~ 10-18u

De Centrale ~ Kraankindersstraat 2, Gent

BOEKENBEURS ~ LIBERTAIR CULTUURFESTIVAL

LEZINGEN ~ WORKSHOPS ~ PERFORMANCE

STANDS UIT (onder meer) BELGIE, NEDERLAND, FRANKRIJK & ENGELAND

INFORMATIE: aboekenbeurs.blogspot.be • aboekenbeurs@yahoo.com

ORGANISATIE: Ilia vzw i.s.m. Infotheek Gent

Het avondprogramma (volxkeuken & optredens) zal doorgaan vanaf 19u in JH Achterban, Land van Waaslaan 162, 9000 Gent. [5€]

: **Boekbesprekingen**

Blauw en geel en donkerrood

In Blauw en geel en donkerrood vertelt Rymke Wiersma het verhaal van hoofdpersoon Jim die op zoek gaat naar het leven van haar overleden moeder Zoa. Jim woont sinds de dood van haar moeder bij haar kille tante en diens warme partner. Wanneer deze oom plotseling vertrekt en haar tante haar viool afpakt, is het voor Jim thuis niet meer uit te houden. Ze pakt haar spullen en vertrekt. Zo komt ze – net zoals haar moeder ooit – in de kraakscene van de grote stad U terecht... Doordat Blauw en geel en donkerrood ongelofelijk beeldend is geschreven, zit je vanaf de eerste pagina in het leven van Jim. Je krijgt net als Jim, stukje bij beetje, verteld vanuit perspectieven van verschillende personages, een beeld van de plekken waar Zoa heeft gewoond, de mensen die ze heeft gekend en de keuzes die ze heeft gemaakt.

Voor velen zullen de personages en plekken waar Jim en haar moeder komen en wonen als bekende personen en omgevingen aanvoelen. En al hebben bijvoorbeeld het veganistische eetcafé Fuorto, waar Jim komt als ze wegloopt van huis, het kraakpand waar ze viool speelt met een folkmuzikant en de anarcha-feministische woongroep de Paradijsvogel nooit echt bestaan, hier en daar zijn ze losjes gebaseerd op plaatsen die ooit wel bestonden.

Blauw en geel en donkerrood is de eerste roman die is uitgegeven door het uitgeverscollectief Atalanta. Atalanta gaf met name boeken en brochures uit over anarchisme, feminisme en filosofie. Daarnaast publiceerde ze ook een aantal verhalen voor kinderen. Door de thema's en personages

uit Blauw en geel en donkerrood past dit boek helemaal in die lijn. Als rode draad door het verhaal spelen feminisme, activisme, vrije liefde, free jazz en filosofie een belangrijke rol in de levens van de personages en is het boek een voortzetting van het werk van de voorgaande 25 jaar Atalanta.

Blauw en geel en donkerrood is een aanrader voor wie een roman wil lezen die zich afspeelt in 'onze' kringen, zonder de gebruikelijke stereotypen.

door Lucy

Rymke Wiersma, Blauw en geel en donkerrood; Atalanta; Utrecht 2014; 448 pagina's; 24 euro.

Meer info:
atalanta@at-a-lanta.nl
www.at-A-lanta.nl

Vrolijkheid alom

Wil je deel blijven van het probleem of word je deel van de oplossing? Dat is de fundamentele vraag die Floris van den Berg de lezer voorhoudt in zijn boek De vrolijke veganist. Ethiek in een veranderende wereld. Van den Berg wil deel zijn van de oplossing. Wie dat ook wil en zichzelf daarin serieus neemt, zal dat voornemen net als hij in de praktijk moeten waarmaken. Een belangrijk onderdeel van die praktijk is een veganistische leefwijze. 'De ongemakkelijke waarheid is dat als je geen veganist bent je onderdeel bent van veel morele problemen', aldus de schrijver.

Van den Berg doceert wetenschaps- en milieufilosofie aan de Universiteit van Utrecht, is actief in vrijdenkersvereniging De Vrije Gedachte en publiceerde eerder onder meer Hoe komen we van religie af en Filosofie voor een betere wereld (van dit laatste boek verscheen een bespreking in de AS 169/170).

De vrolijke veganist is niet het zoveelste boek dat de gruwelijkheden in de vee-industrie en de zeevisserij blootlegt. Die verhalen blijven nuttig en nodig helaas, maar Van den Berg gaat verder en graaft nog wat dieper.

In een inleidend hoofdstuk behandelt hij een aantal filosofen (Peter Singer, John Rawls, Erno Eskens, Stijn Bruers), wetenschappers (zoals Louise Fresco) en voedingsdeskundigen (zoals bestsellerschrijver Michael Pollan). Aan de hand van zijn commentaar op deze denkers en doeners beschrijft hij zijn ethische standpunten rond de mens-dier-relatie. Daarbij vergeet hij niet Jeremy Bentham te noemen. Hij had eeuwen geleden de kern al te pakken, en bij de afweging welke wezens wel en welke niet tot de morele cirkel dienen te horen de cruciale vraag stelde: 'kunnen zij lijden?'

Van den Berg is bepaald geen zwever, ij baseert zich op rationeel denken en wetenschap. Voor alle dieren, maar zeker voor zoogdieren geldt dat zij kunnen lijden op vergelijkbare wijze als de mens (ook een zoogdier tenslotte). Ze hebben, in tegenstelling tot planten, een centraal zenuwstelsel.

Louise Fresco kreeg heel wat meer publiciteit met haar boek Hamburgers in het paradijs dan Floris van den Berg kreeg met De vrolijke veganist, een boek waarin veel van Fresco's redeneringen om het verschijnsel vlees-eten goed te praten onderuit gehaald worden. 'Dat vlees eten in veel culturen voorkomt of dat het al heel lang het geval is, is een drogreden, immers: de onderdrukking van vrouwen en homo's komt ook in bijna alle culturen voor.' Van den Berg bekent zich tot het groen liberalisme, dat als uitgangspunt het niet-schaden principe van John Stuart Mill heeft. 'Alles is geoorloofd, zolang je anderen geen schade

toebrengt', met dien verstande dat 'anderen' alle wezens zijn die pijn kunnen ervaren, waar dan ook op de planeet, en dat ook toekomstige generaties hierbij horen.

Het grootste deel van het boek (180 pagina's lang) bestaat uit korte stukjes waarin de schrijver ingaat tegen alle mogelijke bezwaren die mensen opperen tegen veganisme. 'Vlees is lekker' is daarvan het simpelste en misschien ook wel het eerlijkste. Van den Berg geeft er een even simpel antwoord op, maar afdoende: mensenvlees is vast ook erg lekker, vooral dat van jonge kinderen. Enkele andere tegenwerpingen die hij noemt: 'Wat moet er dan gebeuren met al die varkens als niemand ze opeet?', 'Het dier is toch al dood.', 'Veganisten zijn morele betweters en zedenpredikers.', 'De mens heeft de heerschappij over de dieren.' en 'Waarom is lijden slecht?' Floris van de Berg gaat overal geduldig op in, zegt erbij om welke drogreden het hier gaat en komt met argumenten waar geen speld tussen te krijgen is.

'Het kan me niets schelen dat dieren veel lijden voor mijn voedsel,' is het enige dat iemand, die na het lezen van dit boek door wil gaan met vlees- en zuivelconsumptie, nog kan zeggen. Diegene heeft dieren dan buiten de morele cirkel gesloten, zoals anderen vrouwen, homo's of ongelovigen er buiten houden. Dat is geen geringe zaak.

Vrolijk in de zin van luchtig zou ik het boek dan ook niet willen noemen, maar toch is die titel goed gekozen. Van de keuze om niet mee te werken aan dieren- of ander leed kun je ongekend blij worden. Alleen ergens niet aan meedoen is natuurlijk niet genoeg, en daarom schreef Van den Berg dit boek, waarvan te hopen is dat het vooral gelezen gaat worden door niet-veganisten.

Door zonder na te denken de dagelijkse boodschappen te doen, houdt de meerderheid van de mensen een systeem mee in stand waarin jaar in jaar uit miljoenen dieren worden gemarteld en gedood. Omdat de grote meerderheid hieraan meedoet kan een individu zich hierachter verschuilen, zoals ook gebeurt bij het toenemend autoverkeer. Iedereen klaagt erover, maar weinigen trekken de conclusie er zelf niet meer aan mee te doen. Na het lezen van dit heldere boek, waarin achterin nog een 'abecedarium van de dierethiek' is opgenomen, zou dat wel eens moeilijker kunnen zijn – althans dat hoopt de schrijver, en daarin staat hij lang niet alleen, want het aantal veganisten is groeiende.

Heel toevallig las ik niet lang na De vrolijke veganist de brochure Het vrolijke atheïsme, een titel waar Floris van den Berg geen moeite mee zou hebben. Dick Gevers vertaalde een scherpe en humoristische dialoog van Denis Diderot (1713-1784) en schreef er een heldere inleiding bij, plus een biografische schets van deze vrijgevochten verlichtingsdenker.

De dialoog stoelt op een ware gebeurtenis. In 1771 bezoekt Diderot in opdracht van Catherina II van Rusland een maarschalk, die op dat moment afwezig is; hij besluit te wachten terwijl de vrouw van de maarschalk met haar toilet bezig is. Deze vrome maar niet onsympathieke dame valt hem fel aan op zijn atheïsme maar Diderot ontzenuwt rustig en weloverwogen haar argumenten.

Het relaas draait vooral om de kwestie of de mens zonder geloof (in een hemel en een straffende god) in staat is tot het goede. Volgens Diderot ligt de moraal verankerd in de mens zelf. Kerken stimuleren slechts angst en onderworpenheid, belemmeren mensen van het leven te genieten, en vormen een rem op de wetenschap. Overigens probeert hij de vrouw niet tot atheïsme te bekeren, ieder is vrij om te geloven wat hij of zij wil.

Uit voorzichtigheid en als hommage gebruikt Diderot in deze dialoog niet zijn eigen naam maar die van (Tomasso) Crudeli, een Italiaanse dichter en vrijdenker die kort daarvoor aan martelingen tijdens zijn gevangenschap was bezweken. In 1764 publiceerde Diderot de dialoog onder de naam Gesprek van een filosoof met de echtgenote van maarschalk ***, zogenaamd vertaald uit het Italiaans.

'Mevrouw: "Zegt u eens eerlijk, stuit het u niet tegen de borst dat u na uw dood helemaal niets meer bent?"
Crudeli: "Ik zou liever blijven bestaan, al zou ik niet weten waarom een wezen dat mij één keer ongelukkig heeft gemaakt zonder enige reden die grap niet nog een tweede keer zou uithalen."'

Een mooie uitgave, met illustraties en een veelkleurig zeegezicht van Courbet op het omslag.

door Rymke Wiersma

Floris van den Berg, De vrolijke veganist. Ethiek in een veranderende wereld; Houtekiet; Antwerpen/Utrecht 2013; 328 pagina's; 19,95 euro.

Diderot, Het vrolijke atheïsme, met inleiding en nawoord van Dick Gevers (Anarchistische teksten nr. 19); Uitgeverij Iris; Amsterdam 2014; 52 pagina's; 5 euro.

: **Interview**

Alles veranderen

CrimethInc.

Het anarchistische decentrale collectief CrimethInc. komt in januari 2015 met een nieuwe gratis uitgave. Dat heeft het eerder gedaan. Maar ditmaal is het met een andere inslag, met een ander doel. Lees in dit interview met iemand van het collectief over het hoe en wat…

CrimethInc. bestaat al enige tijd, maar wellicht kennen sommige mensen het niet. Dus voor de volledigheid: kan je omschrijven wat CrimethInc. is en wat CrimethInc. de afgelopen decennia heeft gedaan?

CrimethInc. is een anoniem netwerk van anarchistische collectieven die zich bezig houden met analyse, schrijven, publicaties en de bijbehorende distributie. In de afgelopen twintig jaar heeft CrimethInc. eindeloos veel gratis posters en pamfletten en verschillende veel gelezen boeken verspreid. Bovendien zijn er analyses en verslagen geschreven vanuit de anarchistische beweging en opstanden over de gehele wereld.

CrimethInc. heeft in het verleden verschillende gratis magazines, pamfletten en posters gepubliceerd. Nu heeft CrimethInc. opnieuw besloten om een gratis boekje uit te geven. Kun je wat vertellen over de inhoud?

Vandaag de dag is een bredere groep mensen geïnteresseerd in anarchistische ideeën dan ooit ten tijde van onze generatie het geval is geweest. Maar het meeste introductiemateriaal dat beschikbaar is stamt uit een eerder 'tijdperk' waarin vele anarchisten probeerden te communiceren met een subcultuur en/of met rebellerende jonge mensen. To Change Everything introduceert in een heldere en toegankelijke taal een aantal waarden die anarchisten motiveren. Het analyseert waarom het kapitalisme, de overheid en alle andere vormen van hiërarchie zoveel ellende veroorzaken in de wereld. Van daaruit opent het de discussie over wat er gedaan kan worden om ze af te schaffen. Dit zijn onstuimige tijden en de geschiedenis racet voor ons uit als we deze mogelijkheden niet gebruiken om te communiceren met mensen over wat we willen en wat we samen kunnen doen. De noodlottige gebeurtenissen in Oekraïne leren ons hoe grimmig de consequenties kunnen zijn als fascisten en andere nationalisten zic deze mogelijkheden toe-eigenen.

To Change Everything is een project dat de landsgrenzen overstijgt en waarin samen wordt gewerkt met collectieven en individuen over de wereld. Hoe gaat dat in haar werk? En wat zijn jullie plannen met betrekking tot de distributie?

Op dit moment zijn er ongeveer twintig collectieven in twintig verschillende landen die werken aan twintig verschillende versies van To Change Everything in bijna twintig verschillende talen. Iedere groep past het project zodanig aan dat de inhoud het beste binnen de plaatselijke context past. Bovendien regelt ieder collectief zelf het drukken en de distributie. Sommige collectieven hebben hun versie al gedrukt, bijvoorbeeld de groepen in Brazilië, Quebec en Slovenië. De Engelse versie en vrijwel alle andere versies komen begin van januari van de drukker.

Eigenlijk is de samenwerking heel goed gegaan met de verschillende groepen en collectieven, wellicht omdat we door de jaren heen al goede relaties en vertrouwen hebben opgebouwd.

Jullie hebben voor het eerst besloten om met Kickstarter te werken. Allereerst (en andere anarchistische collectieven: let op!), hoe hebben jullie in vredesnaam die eerdere gratis pamfletten/posters kunnen drukken?? En ten tweede, waarom hebben jullie nu besloten om met crowdfunding te werken?

Je bedoelt, hoe hebben we onze eerdere gratis projecten kunnen financieren? Voor de eerdere projecten zoals Fighting For Our Lives (waar we uiteindelijk 650.000 exemplaren van hebben gedrukt en gedistribueerd tot we besloten daar mee te stoppen) hebben we geld bij elkaar gebracht door te werken, en met wat we voor boeken, cd's en platen kregen. Soms namen we donaties aan, en soms hebben we andere oplossingen bedacht… We hebben een tekst gepubliceerd over waarom we deze keer met crowdfunding hebben gewerkt. Hier is de tekst:

'Vanaf het eerste moment in ons bestaan hebben we traditionele vormen van sponsoring vermeden. In het begin hebben we inspiratie opgedaan van de ouderwetse bankrovers van honderd jaar geleden die de anarchistische uitgeverijen financierden, we hebben creatieve methodes gevonden om ons materiaal gratis te produceren en distribueren.

…het meeste introductiemateriaal dat beschikbaar is stamt uit een eerder 'tijdperk'

We hebben besloten om onze tactieken te veranderen toen onze operaties te groot werden om op de oude manier verder te gaan met geld inzamelen. We wilden niet onze agenda laten regeren door geldschieters, wat vaak het geval is bij veel NGO's; we zijn ervan overtuigd dat veel groepen op die manier steeds meer water bij de wijn doen om zo uiteindelijk naar de pijpen te dansen van de rijken. (Voor meer informatie raden wij de te gekke tekst aan: 'The Revolution Will Not Be Funded: Beyond the Non-Profit Industrial Complex' door INCITE! Women of Color against Violence.) Tegelijkertijd willen we het geduld van onze grassroots supporters niet op de proef stellen. De afgelopen vijftien jaar hebben we de kosten gedrukt door grote aantallen te drukken en de boeken te verkopen net boven de kostprijs. Alle 'winst' ging naar gratis projecten als Fighting For Our Lives, en we zijn inderdaad financieel diep gezonken door dat project. Het zou onmogelijk zijn geweest als we niet bereid waren geweest om vrijwillig te werken en onder de armoedegrens te leven.

Deze aanpak blijft de basis van onze inspanningen. We moeten echter inzien dat er veel is veranderd in de economie sinds we dit pad zijn ingeslagen. De meerderheid van de mensen wordt armer, het wordt daarom moeilijker om projecten alleen te financieren van de verkoop van boeken ondanks dat er meer interesse is in de materie. Het lijkt erop dat er een nieuw soort feodaal stelsel ontstaat waarin een kleine groep van de populatie buitenproportioneel veel middelen en invloed heeft en zelfs wanneer het erom gaat om te bepalen welke producten op grote schaal worden geproduceerd is de kwestie van patronage bijna onvermijdelijk. Vandaag de dag kunnen sommige mensen die ons steunen nauwelijks de materialen betalen, terwijl anderen graag meer willen betalen dan we vragen. Een crowdfunding model maakt gebruik van dat wat er al plaatsvindt. We delen het optimisme echter niet dat crowdfunding iets

bevrijdends of democratisch is, het is slechts het beste verkoopsysteem in een periode van dramatische inkomensverschillen.

Niettemin blijven we toegewijd onze eigen agenda bepalen met volledige integriteit en autonomie, ongeacht de financiële prikkels. We doen geen water bij de wijn van onze politieke idealen om rijke sponsors aan te trekken; we veranderen onze manier van spreken en organiseren niet. Echt verschil maken vraagt meer dan betaalde publiciteit en giften die aftrekbaar zijn voor de belasting.'

Waarom zou je zo veel tijd, geld en energie steken in een papieren boek terwijl we in een tijd leven van internet, e-books en downloaden?

Nou, er komen óók een online tekst, audio- en videoversies; de gedrukte versie is slechts een van de vele verschillende formats. We geloven nog steeds dat drukwerk belangrijk is omdat mensen het in de fysieke wereld anders benaderen dan een online versie. En omdat we denken dat mensen met een andere manier van aandacht naar informatie kijken als zij iets offline lezen, ze zijn minder gehaast en afgeleid.

Wat willen jullie bereiken met To Change Everything?

We willen een bijdrage leveren aan de mogelijkheid voor mensen om samen in actie te komen op een basis van totale vrijheid en zelfontplooiing. Of we nu een volledige revolutie in onze generatie zien of niet, we hebben het gevoel dat dit de beste ster is om te volgen door de strijden enWe hebben geen concrete plannen voor een Nederlandse vertaling, hoewel we de mogelijkheid wel hebben overlegd met kameraden in Nederland. We hebben de prioriteit gegeven aan andere talen (Arabisch, Russisch et cetera) omdat veel mensen in Nederland heel goed Engels spreken en lezen. Mochten mensen interesse hebben in een samenwerking om een Nederlandse editie te maken, dan kunnen zij altijd contact met ons opnemen. uitdagingen heen die ons te wachten staan.

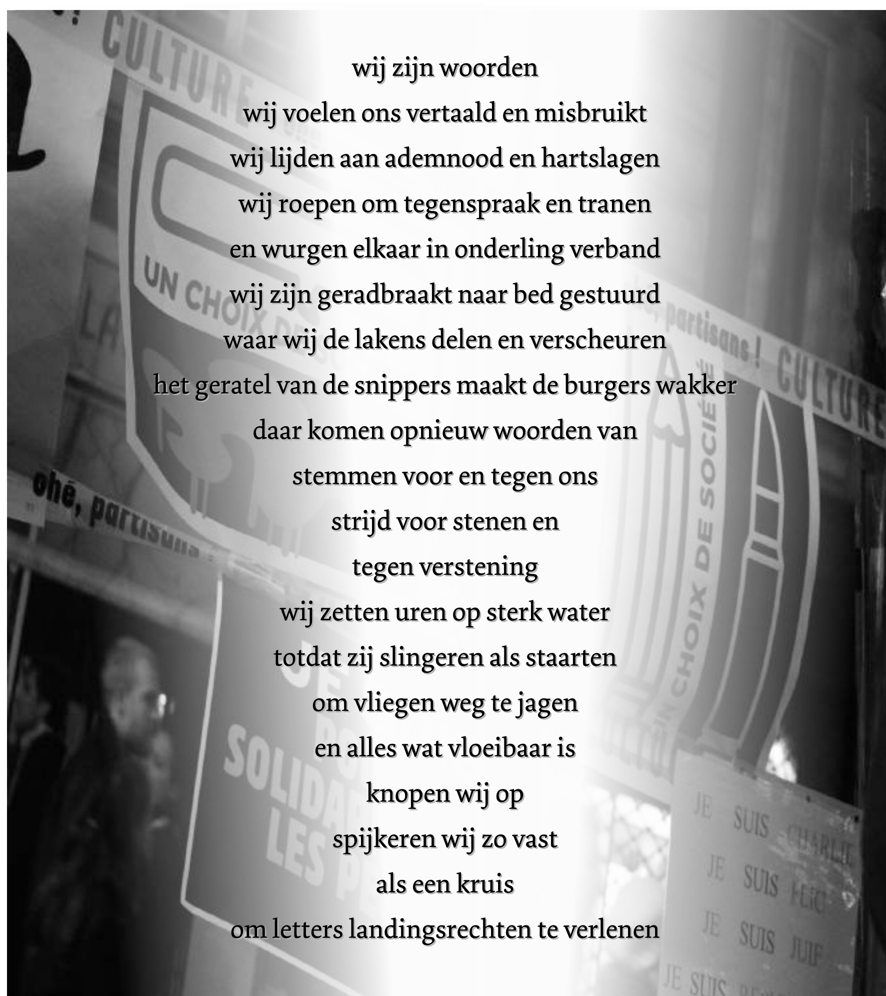
Tot slot: komt er een Nederlandse vertaling?

We hebben geen concrete plannen voor een Nederlandse vertaling, hoewel we de mogelijkheid wel hebben overlegd met kameraden in Nederland. We hebben de prioriteit gegeven aan andere talen (Arabisch, Russisch et cetera) omdat veel mensen in Nederland heel goed Engels spreken en lezen. Mochten mensen interesse hebben in een samenwerking om een Nederlandse editie te maken, dan kunnen zij altijd contact met ons opnemen.

Dank je wel!

door Yvo

Meer info:
www.tochangeeverything.com
www.crimethinc.com

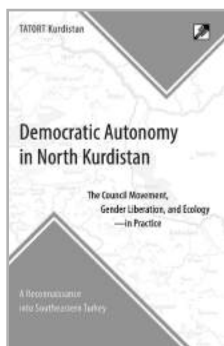

Sjakoo's boekentips

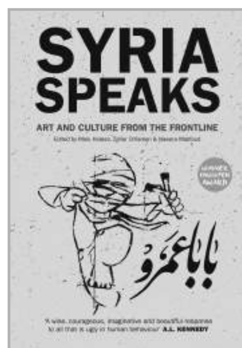
TATORT Kurdistan
Democratic Autonomy in North Kurdistan
The Council Movement, Gender Liberation, and Ecology

In de herfst van 2011 bezocht een groep van activisten van TATORT de Koerdische regio's in Turkije om zich te verdiepen in het fenomeen van de Democratische Autonomie. Ze leerden een opmerkelijk experiment in één-op-één-democratie kennen dat extra bijzonder was aangezien het onder oorlogsomstandigheden tot stand was gekomen. Sinds 2005 heeft de beweging in Noord-Koerdistan (dat is in huidig Turkije) onder moeilijke omstandigheden structuren opgezet voor een democratische, ecologische en gendervrije samenleving. Aan de basis staat een systeem van raden in dorpen, steden en wijken. Deze structuren bieden nog geen leven dat volslagen onafhankelijkheid is van de gevestigde staatsstructuur en de markteconomie, maar vertonen wel een uitzicht op een krachtige tegenmacht. De interviews en documentatie in dit boek bieden een inkijkje in de praktische uitvoering van een nieuwe linkse visie. Janet Biehl – de bekende anarchistische auteur en weduwe van Murray Bookchin – vertaalde dit rapport naar het Engels. Biehl correspondeert al jaren met Abdullah Öcalan ('Apo'), de gevangen zittende leider van de Turks-Koerdische PKK die naar verluid zich van stalinist ontwikkeld zou hebben tot libertair municipalist. De PKK zou die ontwikkeling gevolgd zijn. Er zijn diverse stemmen die menen dat de PKK echter nog steeds veel centralistischer en verticaler is dan ze doet voorkomen. Dat zal ook elders in deze Buiten de Orde aangesneden worden. Dit boekwerkje heeft enigszins trekjes van een fellow travellers verslag.

New Compass Press, Porsgrunn, 2013
ISBN 9788293064268, 211 pag, € 18,95

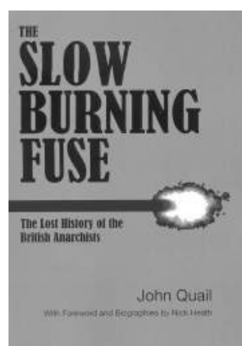
Malu Halasa & Zaher Omareen & Nawara Mahfoud
Syria speaks
Art and culture from the frontline

Een ode aan het Syrische volk dat vastberaden is in zijn strijd om hun waardigheid, hun vrijheid en zelf-expressie op te eisen en daar met het woord, de straatkunst en zelfs de wapens voor te strijden. Dit boek toont het werk van een vijftigtal kunstenaars en schrijvers die de geweldscultuur in Syrië tarten. Hun literatuur, gedichten, liederen, cartoons, politieke posters en foto's documenteren en analyseren de huidige veranderingen die de sociale werkelijkheid in Syrië diametraal hebben doen wijzigen. Een monument in woord en beeld voor het verzet van een sociale revolutie die van alle kanten onder vuur wordt genomen.

Saqi, London, 2014
ISBN 9780863567872, 312 pag., € 19.35

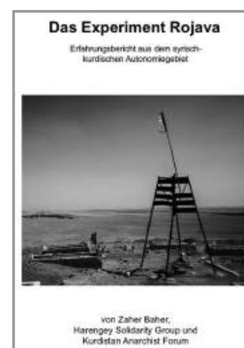
John Quail
The slow burning Fuse
The lost History of the British Anarchists

Freedom Press besloot terecht om het voor het eerst in 1978 bij Paladin Press verschenen boek van John Quail te herdrukken. Quail schildert de geschiedenis van de Engelse anarchistische beweging vanaf het vroegste begin bij de verre voorlopers in de achttiende en de vroege negentiende eeuw. Het overzicht beslaat met name de periode tot vlak na de Eerste Wereldoorlog. Hij haalt allerlei meer of minder bekende personen voor het voetlicht. Aan bod komen, denkers, schrijvers, uitgevers, drukkers, overvallers en bommengooiers, dienstweigeraars, anarcho-syndicalisten, pacifisten, voorvechters van vrouwenrechten. Ook kijkt hij naar in welke mate er eigen gedachtegoed werd ontwikkeld, dan wel dat men zich oriënteerde op ontwikkelingen – zowel politiek als theoretisch – in het buitenland. Quail is van mening dat na de Russische Revolutie de Engelse anarchistische beweging zijn aantrekkingskracht op de arbeidersbeweging langzaam maar zeker taande. Het wachten is op een vervolg dat doorloopt tot de dag van vandaag.

Freedom Press, London, 2014
ISBN 9781904491231, 383 pag., € 15,40

Bert Altena
Machinist en wereldverbeteraar
Het leven van A.J. Lansen 1847-1931

Arbeiders hadden in de negentiende eeuw weinig mogelijkheden om zichzelf intellectueel te ontwikkelen. Ook machinist Bram Lansen (1847-1931) moest hard en lang werken om zijn gezin te onderhouden. Maar hij wilde meer. Hij las veel, bezocht lezingen, zocht intensief naar de betekenis van het leven en filosofeerde over de ideale samenleving. Nadat hij zich had los gemaakt van het protestantse geloof vond hij nieuwe inspiratie in de vrijmetselarij. De ideeën die hij daar opdeed, leidden hem rond 1878 tot het socialisme. Uiteindelijk kwam hij terecht in de vrijdenkersbeweging. Bram Lansen is ook een van de weinig arbeiders van wie geschriften zijn overgeleverd. Zijn visie op de maatschappij en zijn pleidooien voor de bevrijding van de mensheid legde hij vast in vele opstellen en gedichten. Ze vormen de basis voor de biografie van deze zeer opmerkelijke en onafhankelijke arbeider uit de negentiende eeuw. Bert Altena, tot voor kort werkzaam als historicus aan de universiteit in Rotterdam en auteur van een nog steeds leverbaar, zeer leesbaar en interessant proefschrift over de anarchistische beweging in Vlissingen (Een broeinest der anarchie), voegde wederom een juweeltje toe aan de geschiedschrijving over de Nederlandse arbeidersbeweging, waar tegenwoordig nog maar enkele beoefenaars van zijn. Laten we ze koesteren.

Uitgeverij Verloren, Hilversum, 2014
ISBN 9789087044732, 272 pag., € 29.00

Matthew Wilson

Rules without Rulers

The possibilities and limits of Anarchism

Dit boek handelt over de mogelijkheid van het organiseren van een samenleving zonder de staat, maar stelt daarbij centraal – in tegenstelling tot veel anarchistische theorie – dat een dergelijk leven geen absolute vrijheid met zich meebrengt, in tegendeel. Zoals de titel al suggereert zou het betekenen dat er nieuwe vormen van sociale organisatie worden gecreëerd die, hoewel ze meer vrijheid bieden dan staatskapitalisme, desalniettemin nog bepaalde beperkingen aan vrijheid opleggen. Naast het onderbouwen van deze stelling wordt nog een tweede punt gemaakt, wat dit boek – in anarchistische kring – bijzonder maakt, namelijk dat terwijl anarchisme verdedigd wordt door een toenemend aantal radicale mensen wereldwijd, de realiteit van hoe een anarchistische samenleving er uit zou kunnen zien en de problemen waarmee een dergelijke samenleving geconfronteerd wordt, zelden bediscussieerd of erkend worden. Noch in academische, noch in activistische geschriften.

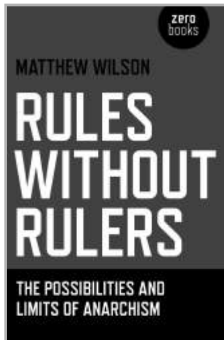
Zero Books, Winchester, 2014
ISBN 9781782790075, 230 pag., € 15.95

Zaher Baher, Harengey Solidarity Group und Kurdistan Anarchist Forum

Das Experiment Rojava

Erfahrungsbericht aus dem syrisch-kurdischen Autonomiegebiet

Deze brochure bevat een aantal teksten m.b.t. Rojava (Syrisch Koerdistan verspreid over drie enclaves langs de Turkse grens, waarvan de bekendste de stad Kobani en omgeving is). Zaher Baher, Koerdisch anarchist en lid van een Londonse Koerdistan solidariteitsgroep, ging op bezoek in de gebieden en beschrijft uitgebreid de voorgeschiedenis, de ontwikkelingen sinds dat de opstand in Syrië uitbrak en de recente situatie. Hij beschrijft de ontwikkeling van een aanvankelijke afzijdigheid van de opstand tegen Assad, die benut werd om in de drie genoemde enclaves een autonoom-bestuurssysteem op te zetten. Een sleutelrol daarin speelden de PKK en de Syrische zusterpartij PYD. De autonomie werd vorm gegeven, naar velen ons doen geloven, in de vorm van het zogenaamde democratisch federalisme, dat geïnspireerd is op PKK-leider Öcalan's analyse van de ideeën van de anarchist Murray Bookchin. De auteur is van mening dat de nieuwe bestuursstructuur veeleer voortkomt uit een eigen ontwikkelde visie op autonomie en zelfbestuur die ook niet meer terug kan vallen op het oude stalinistische gedachtegoed van de PKK. Hij denkt dat de bevolking een dusdanige ontwikkeling heeft doorgemaakt dat ze onder geen beding meer een dictatuur, zoals de PKK die in ieder geval gedurende decennia voorstond, zullen toestaan. De auteur waarschuwt echter ook voor de onaantastbare ideologische positie die Öcalan nog steeds bekleedt. Er wordt te weinig gediscussieerd, er worden te weinig vragen gesteld en te veel blind gevolgd en dat is toch wel het minste als een beweging 'democratisch' als stempel op zijn programma plakt. De auteur ziet de autonome radenbeweging als meer dan alleen maar PKK-PYD-werk. Veel mensen participeren er actief in die geen lid zijn van genoemde partijen en die ook uitspreken geen behoefte te hebben aan ideologische starheid en rigide verticaliteit. De toekomst zal het moeten leren. De ontwikkelingen moeten met een zeer kritisch oog gevolgd worden en vooral niet het onderwerp worden van revolutionaire projectie van onze eigen ideeën op die beweging.

Zonder uitgever, Zonder plaats, 2014
Zonder ISBN, 16 pag., € 1,50

Al de besproken boeken zijn verkrijgbaar/bestelbaar bij de betere boekhandels (Fort van Sjakoo te Amsterdam, Rosa te Groningen en de Rooie Rat te Utrecht). Het Fort van Sjakoo verzorgde deze rubriek en heeft de boeken ook op voorraad. Ondersteun de laatste alternatieve boekhandels van Nederland en bestel je boeken dáár.

Fort van Sjakoo
Jodenbreestraat 24, Amsterdam
T: 020-6258979
E: info@sjakoo.nl
I: http://www.sjakoo.nl

Oproep

International Bookshop Het Fort van Sjakoo is op zoek naar vrijwilligers!

Al ruim 35 jaar een bron van radicaal gedachtegoed van en voor de Beweging. Gespecialiseerd in buitenparlementaire en antiautoritaire gedachten en daden, in heden, verleden en toekomst. Een solide collectief, genoeg boosheid, verlangen naar radicale verandering en aardige mensen om nog jaren voort te kunnen. Lijkt dat je wat? We zoeken gemotiveerde mensen voor minimaal een dagdeel per week. Schrijf ons een mailtje of een brief om te laten weten waarom. Als je vragen hebt kom dan even langs of mail of bel even. Het Fort van Sjakoo, want met stenen alleen komen we er niet!

: Afgestoft

Avant-gardistische poëzie in Nederland van 1913 tot 1931

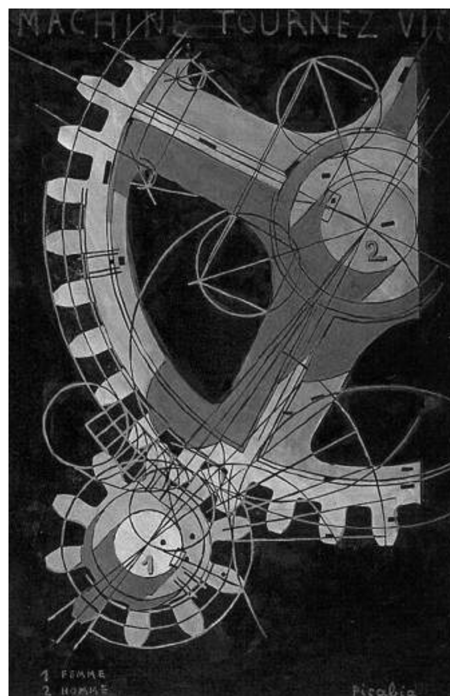
Over Dada en poëtisch werk

Bij uitgeverij Vantilt verscheen in het najaar van 2014 een omvangrijke bloemlezing avant-gardistische poëzie uit de Lage Landen onder de titel Dan Dada doe uw werk. Dit citaat van een gedicht van Pim van Doesburg, die onder het pseudoniem I.K. Bonset Dada-manifesten schreef, dekt echter niet de gehele lading.

Onder avant-garde hebben de bloemlezers Hubert van den Berg en Geert Buelens immers alle vormen van poëzie verstaan die braken met de traditionele versvorm van het rijm. Dada kwam in opstand met de inhoud en predikte de absolute revolutie tegen de conventie van het denken. Dat is lang niet altijd het geval met alle schrijvers van blanke verzen. Afscheid van het sonnet, de kwatrijn en de episch berijmde beschouwingen in de stijl van de Tachtigers en de Negentigers betekent niet altijd breken met alle heersende conventies en zeden.

Kende de oude generatie politieke revolutionairen als Herman Gorter en Henriëtte Roland Holst, onder de expressionistische dichters vindt men echter ook politieke reactie of terugval op de religie en maatschappelijke traditie, met name in de Flamingante sfeer. Bekend zijn het 'Loflied aan St. Franciscus' van Marnix Gijsen en de 'Vlaamsche psalm' van Achilles Mussche, die dus ook in de bundel zijn opgenomen. In heel wat gedichten van geestverwanten wordt de moderne stad met zijn danslokalen en prostituees niet bezongen, maar veroordeeld als een vorm van satanisch kwaad, waartegenover alleen Christus staat. Zoals 'Spleen' van de latere romanschrijver Albert van den Hoogenbemt, 'Ondergang' van de in deze bundel 'ontdekte' Johan Vendel – en misschien ook 'Vrede' van de bekendere dichter Gaston Burssens.
Dit stadsbeeld is helemaal niet in overeenstemming met het futuristische enthousiasme voor de moderne tijd, die breekt met de idyllische moraal van weleer. Het doet veeleer denken aan een oudere generatie. Zo schreef Emile Verhaeren al in 1895 een cyclus in blanke verzen, La cité tentacle (De tentakelstad), als tegenhanger van de teloorgang van de agrarische samenleving. In deze context treft mij een omissie: Ik heb vergeefs gezocht naar het werk van J.C. van Schagen, die in 1925 een gedichtencyclus Narrenwijsheid 'in proza' publiceerde, waarin hij een ironisch soort pantheïsme belijdt met een citaat uit Spinoza. Dat is andere koek dan de lijdende Christus die overal opduikt.

Maar de futuristische strijd voor de moderne stad, de snelweg en het vliegtuig betreft ook de oorlog, die fris, vrolijk en avontuurlijk met moderne kanonnen en granaten over de velden trekt. Explosies zijn mooi en verwoesting is kleurrijk. Zover gaat het in de meeste gevallen niet, want de Eerste Wereldoorlog heeft dichters als Apollinaire laten zien dat zijn attitude een pijnlijke vergissing was. Maar de futuristische mars blijkt niet zelden autoritair gebleven, zoals blijkt bij Marinetti en de bohémien-revolutionair Erich Wichmann, die zich bij Mussolini aansloten. Veelal drukt de avant-gardist het wantrouwen van de vulgaire massa door de verheven ikfiguur als dichter uit, of het geloof in een revolutie die slechts door een messianistische leider kan worden doorgevoerd. In de gedichten van Wies Moens wordt individuele opstand uitgedrukt, en daar had hij als gearresteerde Vlaming na de Eerste Wereldoorlog reden toe. Het hoort bij de belijdenissen van 'groots en meeslepend leven' waarnaar iedereen wel zou kunnen verlangen, en die deze verzen ook voor anarchisten aantrekkelijk lijken te maken. Het is eerst Hendrik Marsman, die rond 1928 over zijn voorkeur tot een door autoritaire leiders geïnspireerde gemeenschap openlijk in een discussie geraakte. En wel met zijn boezemvriend Arthur Lehning. De kwestie, uitvoerig beschreven in Lehnings herinneringen H. Marsman, de vriend van mijn jeugd, vindt plaats als Marsman weer is gaan rijmen. In Dan Dada vindt men Marsmans eerste vormexperimenten, die overigens ook de bewondering van Lehning hebben opgewekt.

Later ontwikkelt dit opstandig gevoel zich tot een sociaal partij kiezen, zoals bij Gaston Burssens, die 'De Internationale' dicht, en een 'Tijd-fantasie' van de onbekende Frans Naudts. Hier wordt wel voor de massa gekozen. In deze bundel vindt men dan ook een paar gedichten van de anarchisten Henk Eikeboom en Jacques Krul.

Het gevolg van een en ander is dat Dada of een aanzet van surrealisme in deze bundel een minderheid uitmaakt. Deze werkelijk radicale avant-garde heeft al een eigen canon gekregen in de Spiegel van de surrealistische poëzie in het Nederlands, samengesteld door Laurens Vancrevel in 1988. I.K. Bonset, Marc Eemans en Paul van Ostayen zijn dus de werkelijke avant-gardisten, de enige dichters van vóór de generatie van De schone zakdoek, het eerste bewust surrealistische document in het Nederlands, dat in 1942 verscheen. Daarnaast zijn er nog enkele vondsten, zoals in het Nederlands gesteld werk van Kurt Schwitters en Michel Seuphor. Bovendien een paar gedichten van Duco Perkens, alias Eduard Du Perron, die in Parijs contacten had met surrealisten, maar die uiteindelijk afwees. Een aparte plaats nemen de lettergedichten en tekstcollages van Hendrik Nico Werkman in. Opmerkelijk is ook Jan Engelman die vanuit het muzikale perspectief van Van Ostayen gedichten schreef als 'Vera Janocopoulos' ('Ambrosia wat vloeit mij aan') en 'En rade' ('Groen is de gong'), van wie een klankgedicht, 'Arne Borg', is opgenomen. Ik heb me bij de presentatie van de bundel Dan Dada laten vertellen dat hij zelfs berijmde 'poésie automatique' zou hebben geïmproviseerd, maar dat is bij verhalen gebleven.

En helaas, het anarchistische paradepaardje van Henk Eikeboom, 'Soldaten en arbeiders staakt!', is van 1935 en rijmt. Komt dus niet in de bundel voor. Met deze aantekening sluit ik mijn verkenningstocht af en hoop dat de lezer zelf nog wat van zijn gading vindt.

door Jan Bervoets

Hubert van den Berg & Geert Boelens (red.), *Dan Dada doe uw werk*. Avant-gardistische poëzie uit de Lage Landen; Vantilt; Nijmegen 2014; 248 pagina's; 19,95 euro.

vrije bond
anarchistische zelforganisatie

Uitgangspunten Vrije Bond

1) De Vrije Bond gaat uit van en streeft naar een anarchistische samenleving waarin een mens zelf kan bepalen hoe het leven in te richten.

2) De Vrije Bond is een organisatie van anarchistische individuen en groepen gebaseerd op:
– de gelijkwaardigheid van alle mensen;
– de autonomie van het individu;
– zelfbestuur en zelfbeheer, vrije vereniging en federalisme;
– een goed milieu en een vitale natuur;
– de afschaffing van alle vormen van gezag: bijvoorbeeld op economisch, politiek, sociaal, religieus, cultureel of seksueel gebied;
– de opbouw van een vrije samenleving zonder klassen, staten, of grenzen, gebaseerd op anarchistische werkwijzen en wederzijdse hulp.

3) De totstandkoming van een vrije samenleving kan onmogelijk het werk van de Vrije Bond alleen zijn. Wij willen de anarchistische beweging uitbreiden, bekendheid geven aan onze ideeën en deze verwezenlijken. Directe actie in woord en daad is het belangrijkste middel van de Vrije Bond.

4) Aangezien onderdrukking, kapitalisme en uitbuiting wereldwijde fenomenen zijn is onze strijd een internationale strijd. De Vrije Bond verwerpt elke vorm van nationalisme en stelt hiertegenover een federalistische organisatie van de maatschappij. Naast het verenigen van anarchistische groepen en individuen in onze directe omgeving, onderhoudt de Vrije Bond ook contacten met anarchisten en anarchistische federaties wereldwijd.

5) De samenleving waar de Vrije Bond naar streeft zal een pluriforme samenleving zijn. Verscheidenheid in ideeën en strategieën door aangesloten groepen en individuen zijn inherent daaraan.

6) De Vrije Bond biedt geen blauwdruk voor een toekomstige samenleving. Alleen de praktijk kan dit uitwijzen. Wat de Vrije Bond wel biedt is een organisatiestructuur waar op anarchistische wijze mensen van allerlei schakeringen strijdbaar en solidair het debat kunnen aangaan, van elkaar leren en samenwerken.

7) De Vrije Bond initieert en ondersteunt activiteiten die de verwezenlijking van de uitgangspunten bevorderen.

Solidariteitskas

A) Elk lid van de Vrije Bond heeft bij stakingen, gedragen door de meerderheid van de werknemers, recht op een stakingsuitkering. In bijzondere situaties ook bij stakingen gedragen door een minderheid van de werknemers. Bij dit laatste gaat het om stakingen met een doelstelling die zeer verwant is aan de doelstelling van de Vrije Bond (VB). De uitkering bedraagt 75% van de vermindering aan inkomen, met een maximum van 50,- euro* per werkdag.

B) Financiële ondersteuning van acties van leden van de VB die werkloos zijn, met name wanneer de leden getroffen worden door sancties op hun uitkeringen. Bij dit laatste is het een voorwaarde dat het gaat om duidelijk aangekondigde collectieve of individuele actie. De doelstelling van de actie moet in de lijn van de doelstelling van de VB liggen. Het weigeren van werk valt hier ook onder, mits voldaan wordt aan eerder genoemde voorwaarde. De VB is namelijk tegen arbeidsplicht. De uitkering bedraagt 75% van de korting met een maximum van 50,- euro* per werkdag.

C) Het verstrekken van renteloze leningen voor het opstarten van bedrijven in zelfbeheer. Een bedrijf moet meer dan één werkende omvatten. Het uit te lenen bedrag is maximaal 1.000,- euro* en moet binnen drie jaar worden terugbetaald.

D) Het financieren van initiatieven/acties van (leden van) de VB die vallen binnen de doelstellingen van de VB.

E) Het financieren van initiatieven/acties waaraan, naast andere organisaties, (leden van) de VB deelneemt (nemen) en die vallen binnen de doelstellingen van de VB.

F) Het financieren van initiatieven/acties van organisaties waarvan leden van de VB lid zijn en die vallen binnen de doelstellingen van de VB; per activiteit maximaal 500,- euro*.

G) Het ondersteunen van landelijke of regionale activiteiten welke georganiseerd worden door leden van de VB en een bijdrage kunnen leveren aan de groei en uitbouw van de organisatie.

H) Minimaal 5% van de gelden die jaarlijks binnenkomen worden gereserveerd voor bijdragen aan (activiteiten van) buitenlandse organisaties waarmee de VB zich inhoudelijk verbonden voelt.

* Deze bedragen worden eens per drie jaar op de Algemene Leden Vergadering bepaald. Aanvragen worden schriftelijk ingediend bij de solidariteitskascommissie.

Solidariteitskas: Postbus 1138 | 3500 BH Utrecht
E-Mail: solidariteitskas@vrijebond.nl
IBAN: NL80INGB0005495473 | Swift: INGBNL2A

Hulde aan het kwetsen!

Vrijheid van meningsuiting. Ik hoor het de lezer al zeggen. Ach, niet wéér toch. Waarschijnlijk hadden meer mensen na de aanslag op de redactie van het satirische weekblad Charlie Hebdo de aanvechting onmiddellijk hun Facebook-pagina vol te plempen met schunnige en beledigende cartoons over de profeet Mohammed. Volstrekt begrijpelijk. En daarna volgde een tsunami van adhesiebetuigingen, demonstraties en getuigenissen die de oevers van de reguliere en publieke media bijna dreigde te overspoelen. Fantastisch, maar het werd ook een beetje ongeloofwaardig allemaal. In Parijs liepen een paar dagen na de slachtpartij politici in de demonstratie mee, waarvan op zijn minst twijfelachtig was of ze het vrije woord als vaandel voeren.

Er waren opeens wel erg veel Charlies die op een fluitje bliezen. En dat terwijl de veiligheidsdiensten van de landen waar die politici de vertegenwoordigers van zijn, dagelijks alle moeite doen burgers te bespioneren en af te luisteren. Hoezo privacy? Hoezo vrijheid van meningsuiting als je voortdurend op je hoede moet zijn en je zelf dwingt om maar niet te zeggen wat je op je lever hebt, omdat je geen zin hebt in problemen. Ik wil er maar mee zeggen dat ik toen al een wrange smaak in mijn mond had en dat ik volgens mij niet de enige was. Vrijheid van meningsuiting. Begin er ook op feestjes niet over. De aanwezigen doen meteen beroep op fatsoen, het netjes houden, ophouden met kwetsen, je zelf corrigeren. Wat voor nut heeft een snoeiharde cartoon met Mohammed die zijn pik steekt in het achterwerk van een negenjarig meisje? Een cabaretier die overgeeft op Bijbel of Koran? Je beledigt mensen en roept bewust geweld op. Dat wil toch niemand? Het wordt nog wel eens vergeten: vrijheid van meningsuiting is naar mijn mening geen doel maar een middel. Het ideale smeermiddel om precies te zijn, de olie die goede informatieverstrekking, discussie, overleg en kennisoverdracht, maar ook geweldloos samenleven mogelijk maakt. Dat alles met als doel het oplossen van de grote problemen van deze tijd, zoals armoede, onderontwikkeling, milieuverwoesting, onderdrukking, honger en ziekte. Geen geweld dus als smeermiddel, geen oorlog, geen idiote bombardementen en uitroeiingstactieken, maar eerlijke en oprechte, door de vrijheid van meningsuiting geschraagde overtuigingskracht. Ik weet: het klinkt verheven, maar is daarom niet minder waar. Vrijheid van meningsuiting is in mijn optiek onlosmakelijk verbonden met de strijd om mededogen en rechtvaardigheid. Daarom moet het ons ter harte gaan. Vergeet door verbittering en machtshonger gedreven politici, vergeet aandachtgeile imams, vergeet militairen die hun borst kloppen en ambtenaren die staatsveiligheid en personscontrole tot goddelijk mantra hebben verheven. Spierballen, machtswellust, grote waffels. Wie vertegenwoordigen zij eigenlijk? Mij niet, in ieder geval. Ergens ver weg, uit een onooglijk kantoortje in Parijs klonk en klinkt het opstandige geluid van een stel verstandige mensen die vrijheid van meningsuiting gewoon doen. Iedere week weer. Om haat, onrechtvaardigheid, machtsmisbruik en smeerlapperij aan de kaak te stellen. Met gevaar voor eigen leven. Ik zou willen dat er veel meer Charlies waren, dat elke stad, elke wijk, elke buurt zijn eigen Charlie heeft. Vrijheid van meningsuiting: gewoon doen dus! Op je werk, op school, op de voetbalclub en o ja, ook op feestjes!

Uw vriend, Peter Lenssen